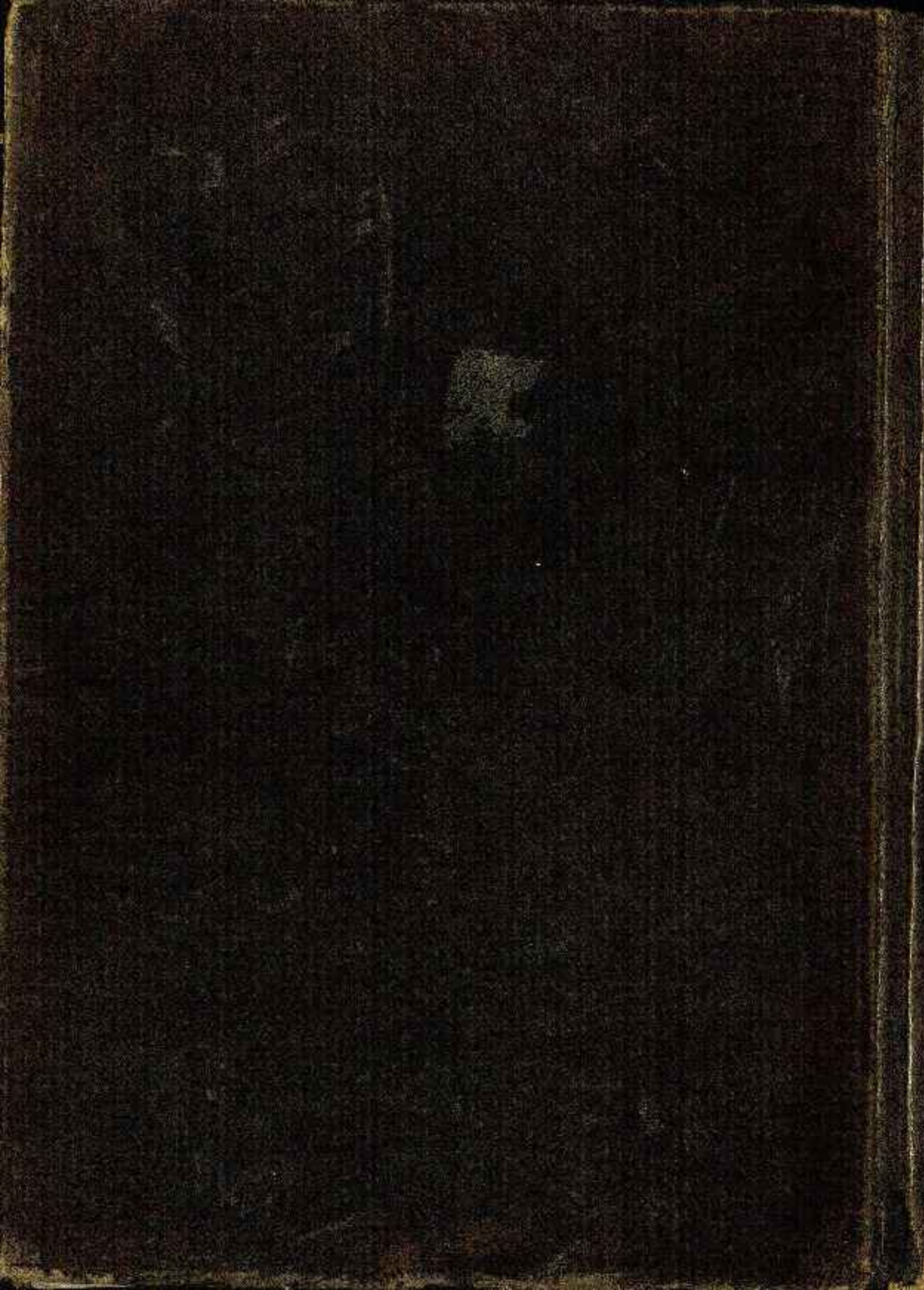

توانا بود هر که دانا بود
ز دانش دل پر پند نرانا بود

سالنامه

دانش سراسری عالی

۱۳۱۴-۱۳۱۳

تهران

مطبعه روشنائی

۶۵۴
۷۲
توانا بود که دانا بود
بدانش اول پید برنا بود
سحر

سالنامه

دانش سراسری عالی

۱۳۱۴-۱۳۱۳

۶۴

تهران

مطبعه روشنائی

نگاره

فهرست مندرجات

صفحه

صفحه

دبیانه

قسمت اول :

تاریخچه دانشسرای عالی

تاریخچه نگارستان

اراضی و آبیه

هیئت مدیره

استاذان

دیران و معاونین خصوصی

دانشگاه تهران

تغییرات اساسی در دانشسرای عالی

قسمت دوم :

دستور و مقررات دانشکده علوم و ادبیات

اساسنامه و دستورات تحصیلات دانشسرای عالی

بروگرام دانشسرای عالی در سال ۱۳۱۳-۱۳۱۴

خلاصه نظامنامه داخلی

امتحانات

شرح انواع لیسانس و شهادتنامهها

مقررات صحی

نظام وظیفه

فانون اعطاء کمک خرج - مستخرج از

نظامنامه کمک خرج - عده محصلینی که سال

کمک خرج گرفته اند

فانون تربیت معلم

قسمت سوم :

وسائل تحقیق و تتبع در دانشسرای عالی

کتابخانه

آزمایشگاه فیزیک

آزمایشگاه شیمی

آزمایشگاه مکانیک

آزمایشگاه زمین شناسی

آزمایشگاه گیاه شناسی و حیوان شناسی

آزمایشگاه روان شناسی و علوم تربیتی

رصد خانه و وسایل معرفه الجوی

آزمایشگاه تعلیم و تربیت

قسمت چهارم :

عمدات صمیمه یو گرام (گرددشهای علمی)

سروس زمین شناسی

شرکت در جشن هزار ساله فردوسی

مسافرت هیئت اعزامی بطوس

مقاله های محصلین و خطابه های آنها در کلاس

قسمت پنجم :

عملیات فوق بروگرام

تالار اجتماعات

انجمن کتابخانه

انجمن نمایش و موسیقی

انجمن ادب و خطابه

انجمن اصطلاحات علمی

انجمن سالنامه

ورزش در دانشسرای عالی

تمرین عملیات نظامی

علامت جدید دانشسرای عالی

قسمت ششم :

جامعه ایستادی های دانشسرای عالی

تقدیر از موفقیت

جدول احصائی فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان ۱۳۱۳

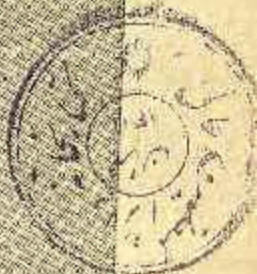
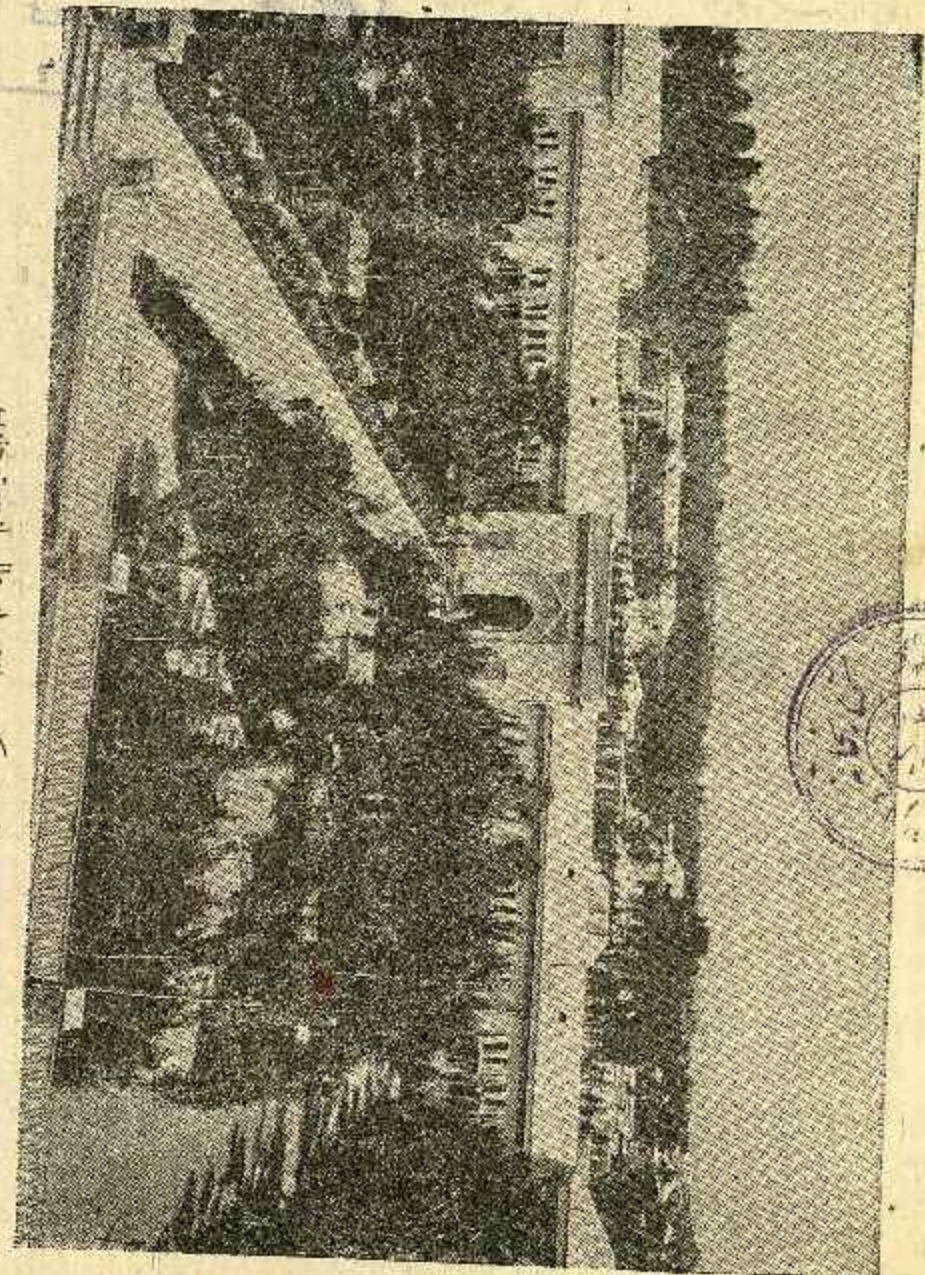
عده ای از لیسانسیه های دانشسرای عالی

احصائی محصلین ۱۳۱۳-۱۳۱۴

ملخص سالنامه ۱۳۱۴

ملخص سالنامه ۱۳۱۵

عبارت مرکزی دانشسرای عالی از سمت جنوب

درباچه

این سالنامه سومین شماره است که از طرف «انجمن سالنامه دانش سرای عالی» منتشر میشود. همانطور که در سه سال اخیر مؤسسه ما بطرف تکامل رفته بر سالنامه ما نیز از هر حیث مزایای تازه ای افزوده شده است. مقصود اصلی از نشر این مجموعه یکی شناساندن دانش سرای عالی به جامعه ایران و دانشگاه های خارجی و دیگری ضبط کردن خاطره های ایام تحصیل است. خوشبختانه در این مدت نه فقط مقاصد فوق حاصل شده بلکه دارالعلم و سالنامه ما مورد استفاده و اقتباس عده ای از مؤسسات معارفی واقع گردیده است بطوریکه هم از طرف تعلیم و تربیت دانش سرای عالی سرمشق گرفته و هم مطبوعات نظیر سالنامه ما بوجود آورده اند. در اینجا باید تشکر کنیم که در اثر توجه اعلیحضرت همایون شاهنشاه پهلوی و اجرای امر و دستور ملوکانه از طرف جناب آقای حکمت وزیر معارف آرزوهای ما که در طی سالنامه های ۱۳۱۱ و ۱۳۱۲ ذکر رفته بتدریج عملی میشود و دارالعلم ما تبدیل به ستاره مرکزی دانشگاه میگردد. در همین سال که بپای بود آن این نامه منتشر میشود دانشکده ادبیات و دانشکده علوم در درون دانش سرای عالی بوجود آمد و امید است که روز بروز راه ترقی و تکامل را پیموده و همانطوری که علامت مشخص و نشانه آن در پشت جلد حکایت میکند فروغ تابانش دلها را روشن سازد و انوار علم و معرفت را در کشور ما منتشر نماید.

در خاتمه از مقام ریاست دانش سرا و دانشکده های علوم و ادبیات که جدیدترین طرق تربیت و سبک تعلیم را اتخاذ و این مؤسسه را روح تازه ای بخشوده اند و همچنین از استادان خود که در راه تعلیم و تربیت ما زحمات بی پایان برده اند سپاسگزاری میکنیم و از اینکه انتشار سالنامه تا این تاریخ بتأخیر افتاد پوزش میطلبیم.

شهریور ۱۳۱۴ انجمن سالنامه دانش سرای عالی

قسمت اول

تاریخچه دانش سرای عالی

چنانکه در سالنامه ۱۳۱۲ بتفصیل مندرج است در سال ۱۲۹۷ شمسی یعنی در زمان وزارت مرحوم نصیرالدوله عده زیادی مدرسه در تهران و ولایات از طرف وزارت جلیله معارف مفتوح گردید. چون معلمینی که از هر حیث از عهده تربیت شاگردان برآیند و بنا بر اصول جدید تعلیم و تربیت این فن را آموخته باشند در ایران وجود نداشت در همان قدم اول متصدیان امور باعیت و لزوم تربیت معلم پی برده و تصمیم گرفتند مدرسه ای برای تهیه آموزگاران و دبیران لایق تأسیس نمایند.

در بدو امر برای اجرای این مقصود مدرسه ای بنام دارالمعلمین مرکزی به ریاست آقای فروغی (ابوالحسن) و نظامت آقای اسمعیل مرآت تأسیس نمودند که پرگرام آن با تعلیمات متوسطه مطابقت داشت و در ضمن شامل مواد دیگری بود که مختص بتعلیم و تربیت و تهیه معلم است از قبیل معرفت النفس و منطق و اصول تعلیم و تربیت. برای اینکه تاحدی تعلیم و تربیت عملی تدریس بشود یکی از مدارس ابتدائی نیز ضمیمه گردید تا محصلین از لحاظ روان شناسی و اصول تدریس بحال تحقیق و عمل داشته باشند.

علاوه بر این اقدامات که احتیاج مبرم معلم محترک آن بود عده ای از دانشمندان و معرّضین علم و ادب از قبیل آقایان عباس اقبال آشتیانی — دکتر ابوالقاسم بهرامی — حبیب الله ذوالفقون — غلامحسین رهنما — شیخ محمدحسین گنابادی — دکتر محمود شبلی — دکتر عیسی صدیق — فاضل تونی — عبدالعظیم قریب — مترجم الممالک — مرتضی نجم آبادی — حسن علی وزیری نیز در تعلیم و تربیت محصلین شرکت داشتند.

نسال ۱۳۰۷ این مؤسسه بهمان وضع برقرار بود و متدرجاً عده ای از فارغ التحصیل های آن نیز در مرکز و ولایات بتدریس و خدمت مشغول شدند ولی چون از آن بعد عده دبستانها رو با افزایش گذاشت و چند باب دبیرستان نیز مفتوح گردید تا بتوان با بر قانون اعزام محصل سالی یکصد نفر جوان متوسطه دیده برای تعقیب تحصیلات عالیّه اروپا و امریکا اعزام نمود و از این جهت احتیاج بدیوانی که بتواند در مدارس متوسطه کامل تدریس نمایند پیشتر شد لذا بتأسیس دارالمعلمین عالی اقدام گردید و از این بعد وزارت معارف در فرام کردن وسایل تکمیل آن از هر حیث مراقبت نمود: چنانکه گذراندن قانون اعطاء کمک خرج برای محصلین دارالمعلمین و طرز استخدام آنها در آذر ماه ۱۳۰۸ و استخدام معلمین فرانسوی و تفکیک دوره اول و دوم متوسطه از دارالمعلمین عالی نمونه ای از توجه مخصوص وزارت معارف بمسئله تعلیم و تربیت میباشد.

نظر باینکه دارالمعلمین عالی در سال سوم تأسیس مستقلاً دارای پانزده کلاس در شعب فلسفه و ادبیات — تاریخ و جغرافیا — طبیعیات — ریاضیات — فیزیک و شیمی شده بود و عمارت سابق آن یعنی بنای شرکت فرهنگ گنجایش کافی نداشت محل آن بیاب قوام الدوله در خیابان شاهپور انتقال یافت.

از فروردین ۱۳۱۱ آقای دکتر عیسی صدیق از طرف وزارت معارف بر ریاست این مؤسسه که از ۱۹ اسفند ۱۳۱۲ بدانشسرای عالی موسوم گردید معرفی شدند و آقای حسن فرزاد رئیس فعلی اداره استخدام وزارت معارف نیز تا اوایل امسال

بسمت مدیر داخلی بدانشسرای عالی اشتغال داشتند.

چون تأسیس لابراتوارها و افتتاح کتابخانه و ایجاد انجمن ورزش و تهیه تالار مطالعه و نطق و غیره محل وسیعتر و عمارات فصلتتری لازم داشت دارالمعلمین عالی را در تیر ماه ۱۳۱۱ به محل مدرسه علمیه یعنی نگارستان منتقل نمودند.

درین سه سال اخیر تغییرات زیاد مادی و معنوی درین مدرسه بظهور آمده که در سالنامه های پیش مفصلاً از آنها صحبت رفته و ترقیات امسال نیز درین رساله بطور تفصیل بنظر خوانندگان محترم میرسد.

تاریخچه نگارستان

محل فعلی دانشسرای عالی یکی از مشهورترین باغهای تهران بوده که در ابتدای حکومت قاجاریه احداث شده و با آنکه تاریخچه آن در سالنامه ۱۳۱۲ درج شده است چون شامل چندین وقفه جالب توجه تاریخی و حاکی از چندین دوره صعود و نزول میباشد عین آنرا در اینجا تکرار میکنیم:

«... در سال ۱۲۲۲ هجری فتحعلیشاه بواسطه شدت گرما و ناسازگاری هوای تهران شروع به بنای باغ نگارستان در خارج شهر تهران نمود و پس از اتمام آنجا را مسکن دائمی خویش قرار داد. بطوریکه از سفرنامه های مسافرن اروپایی قرن ۱۹ میلادی بمآل باغ نگارستان که در حقیقت قصر سلطنت بوده است همه و نقاش های چندی داشته

آقای دکتر عیسی صدیق
رئیس دانشسرای عالی و دانشکده ادبیات
و دانشکده علوم

که جاذب توجه سیاحان را کرده است.

حد جنوبی باغ نگارستان بمیدان بهارستان منتهی میشده و حد واقعی جنوبی آن به نهر نسیه عریضی میرسده که نهر « ارن » مشهور و قریب دو ذرع عرض داشته است. سر در اصلی باغ در قسمت جنوب واقع و این سر در که دوطبقه بوده در بالا شامل سه اطاق و در پایین نیز دو اطاق داشته و شتر قرباتی را جنو این سر در میگشتند و مراسم عید غدیر تاجلوس ناصرالدین شاه در این باغ بعمل میامده است. علاوه از بنای سر در بنای دیگری در طول خیابان وجود داشته که دارای گنج بریهای زیبا بوده است.

مشهور ترین ابنیه نگارستان عمارت حوضخانه یادگشا در وسط باغ بوده. این عمارت که دارای تالار اسلام سلطنتی بوده در طرفین آن نقاشی های نفیس داشته است. در یک طرف تصویر فتحعلیشاه در روی تخت نشسته و در پهلوی او تصویر میرزا ابوالحسن خان ایلچی وزیر خارجه و جنب او صورت منوچهر خان معتمدالدوله بوده است و در طرف دیگر آن تصویر سر جان ملکم سفیر انگلیس و سفرای روس و عثمانی.

از بناهای دیگر باغ نگارستان که در اقصای شمالی باغ قرار داشته تالار قلندران است که آنهم دارای تصویری از فتحعلیشاه در وسط وسی پسر او در اطرافش بودند و سکو یا مانند تالار محکمه جنائی تهران صورت بسیاری از زنهای خواننده و نوازنده را نیز داشته و بعدها مظفرالدین شاه در ساختن تصاویر وزارت امور خارجه تقلید از همین نقاشیهای باغ نگارستان نموده است.

در طرف مغرب تالار قلندان که اندرون شده بود در قسمت شمال غربی حمام باغ نگارستان و سرسره مشهور آن قرار داشته. باغ نگارستان صرف نظر از درختان دارای گلخانه ای مشهور بنارنجستان بوده که در طرف شمال باغ قرار داشته است.

چنانکه ذکر شد باغ نگارستان مسکن دائمی فتحعلیشاه بوده و موقعیکه ولات عهد از آذربایجان به تهران می آمده اند توقفگاه ایشان در همین باغ بوده. پس از مرگ عباس میرزا در ۱۲۴۹ و ورود پسرش محمد میرزا به تهران و انتخاب شدن او بولیعهدی جشن باشکوهی بافتخار ولیعهد جنید در این باغ گرفته شده و پس از مرگ فتحعلیشاه در ۱۲۵۰ چون شاهزاده علی میرزا ظل السلطان با لقب عادلشاه چند ماه قبل از ورود محمد شاه به تهران در این شهر سلطنت نمود پس از ورود محمد شاه بیباغ نگارستان عادلشاه که بر نهای حرم سلطنتی پناهنده شده بود بواسطت اندرون شاه در همین باغ پخشیده شد و است.

مشهور ترین واقعه تاریخی باغ نگارستان قتل وزیر مشهور میرزا ابوالقاسم

فراهانی است که در شب سلخ صفر سال ۱۲۵۱ هجری بتحریر حاج میرزا آقاسی و با امر محمد شاه در این باغ در عات دنگشا صورت گرفته است. بعد از قتل قائم مقام حاج میرزا آقاسی حصارى دور باغ نگارستان کشید که بجزر دوم معروف است. حصار اول همان دیوارهای چهار طرف فعلی دانشسرای عالی است و حصار دوم از مشرق خیابان دروازه شمیران و از مغرب تا اواسط خیابان حقی عیشاه و از طرف شمال و جنوب بدو خیابان شمالی و جنوبی فعلی میرسیده و در قسمت جنوبی مقداری از حصار دوم هنوز باقی و آشکار است. در بین این دو حصار که چهار خیابان مذکور در فوق قرار دارد همیشه مقدار زیادی از قشون برای حفاظت عمارت مسکونی شاه متوقف و معین بوده و فاصله بین این دو حصار همان خیابانهای اطراف دانشسرای عالی است.

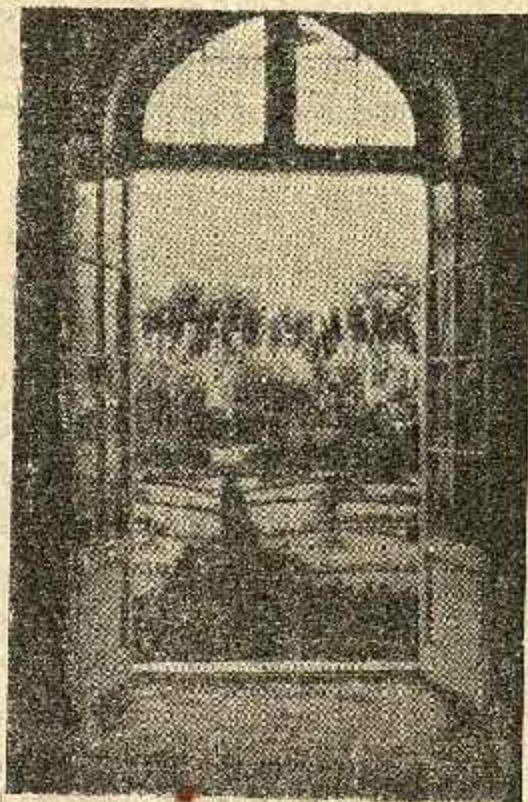
در سلطنت ناصرالدین شاه یعنی تا ۱۲۸۴ باغ نگارستان با محبت سابق خود باقی و بیاتی شخص شاه بود و چون از این سال بعد ناصرالدین شاه بوسعت شهر تهران افزود و نگارستان در داخل خندق قرار گرفت و بیلافت صاحبزاده و قصر نیلورن و سد هانک و قصر فیروزه و دوشان تپه ساخته شد بتدریج از اهمیت اولیه نگارستان کاسته شده و از این تاریخ بعد نگارستان به محضی از ادارات دولتی تخصیص داده شد.

در سال ۱۲۹۶ قمری ناصرالدین شاه بعد از قضیه شیخ عبداللّه مدّت شانزده ماه مظفرالدین میرزا ولیعهد را مضموب و درین باغ محبوس نمود. در ۱۳۰۴ قمری باغ نگارستان مدت یکسال محل وزارت عدلیه بود. بعد از مسافرتهاى باروفا مظفرالدین شاه به خیال تاسیس مدرسه فلاحی در تهران اقتاد و برای این منظور يك نفر اطویشی را به نام « داشر » برای ریاست آن استخدام نمود و اولین مدرسه فلاحی ایران در تحت ریاست « داشر » در باغ نگارستان در محل فعلی دانشسرای عالی افتتاح یافت. کمی بعد مدرسه صنایع مستظرفه تحت ریاست آقای کمال الملک در عمارت جنوبی باغ تاسیس شد و مدرسه عامیه در ابنیه شمالی دایر و برقرار بود.

از این بعد ابنیه و عمارات باغ نگارستان بواسطه بی مبالائی و شورشها و انقلابات مشروطه بروز بروز ویران تر و خرابتر میگردد. بطوریکه در سال ۱۳۰۴ شمسی شبیه به قلعه خرابه ای در وسط وادی بی آب و عافى بود.

در سال ۱۳۰۷ شمسی در ایام وزارت آقای اعتمادالدوله فراگزار بوضع اسفناک ابنیه مخروبه باغ نگارستان خانه داده شد و در عمارت درمان محل بنا گردید و یکی از آن دو تا تابستان ۱۳۱۱ شمسی محل مدرسه متوسطه عامیه بود تا آنکه در تیرماه ۱۳۱۱ رسماً نگارستان دانشسرای عالی اختصاص یافت.

اراضی و ابنیه دانشسرای عالی

چشم انداز باغ شمالی از در راهرو عمارت مرکزی

محل ابنیه و اراضی دانشسرای عالی طهران پیش از این باغ نگارستان مشهور بوده و در سال ۱۲۲۲ هجری احداث شده است. در ۱۳۰۷ شمسی در این باغ عمارت مخصوصی برای مدرسه علمیه بنا گردید و از تیر ماه ۱۳۱۱ بدانشسرای عالی اختصاص یافت.

این محوطه متجاوز از ۲۵۰۰ متر مربع وسعت دارد و شامل سه قسمت است:

۱ - عمارتها

۲ - میدانهای ورزش

۳ - باغچه ها.

۱ - عمارتها به سه قسمت تقسیم میشود: عمارت شمالی - عمارت مرکزی - عمارت جنوبی. عمارت شمالی مخصوص قسمت اداری دانشسرا میباشد و در تابستان ۱۳۱۳ تغییراتی در ساختمان آنها داده شد و برعهده اطافه‌های آن افزوده گردید و فعلاً دارای یازده اطاق و دو ایوان و یک حیاط جداگانه است. عمارت مرکزی

عمارت شمالی

دارای یازده اطاق درس است که از حیث روشنایی و سایر جهات کاملاً برای کلاس مناسب است و اغلب آنها بوسیله برق روشن میشود. علاوه بر چهار اطاق کوچک در این عمارت دو تالار بزرگ وجود دارد که بطور قریبه در دو طرف عمارت قرار گرفته و بی از آنها مخصوص تالار اجتماعات میباشد و در فوق آن کتیبه‌کاشی است که بیت ذیل از نظامی بر آن منقوش است:

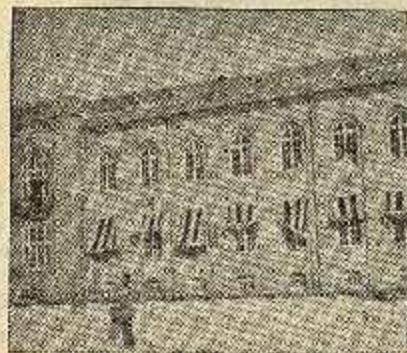
کوش تا خلق را بکار آتی تا بخدمت جهان یارانی

کنفرانسهای هفتگی در این تالار ایراد میشود و گنجایش سیصد نفر را دارد. قریبه تالار اجتماعات تالار دیگری است که عجلالتاً تخصیص بکتابخانه دارد و در کتیبه آن بیت ذیل از سعدی ذکر شده:

حکمت نیکبختی که در گوشه ای بدست آرد از معرفت توشه ای در ورود باین عمارت از طرف جنوب مانند یکی از مدخل های مساجد و در بالای آن نخستین شعر شاهنامه نقل شده :

بنام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه برنگذرد
از طرف شمال بالای مدخل عمارت کتیبه ای است که این شعر حافظ را نشان میدهد :

آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است با دوستان مروت با دشمنان مدارا
بنای دیگر دانش سرا عمارت جنوبی است که در سه طبقه ساخته شده و در بدو امر برای مدرسه شبانه روزی در نظر گرفته بودند ولی چون ناتمام مانده و دانشسرای عالی نیز احتیاج شدیدی

عمارت جنوبی از طرف جنوب

بجای مخصوص برای آزمایشگاه داشت در سال ۱۳۱۲ — ۱۳۱۱ ساختمان آنرا کامل کرده و فعلا طبقه اول و دوم آن تماماً لوله کشی و لایروبی های مختلف در آن ایجاد شده که عبارتست از : آزمایشگاه فیزیک، شیمی، مکانیک، زمین شناسی

حیوان شناسی - گیاه شناسی - روان شناسی و علوم تربیتی .

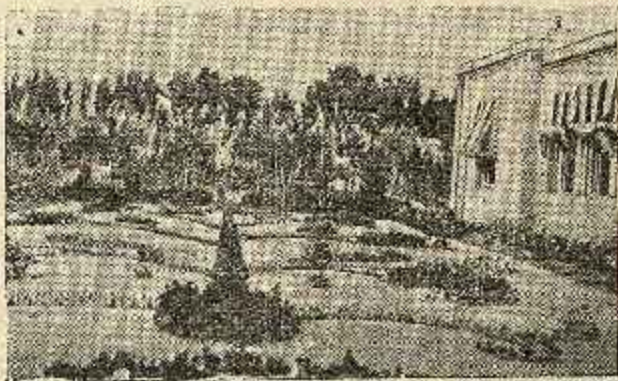
در طبقه فوقانی يك تالار بزرگ سرتاسر این عمارت را فرا گرفته است که گنجایش هشتصد نفر را دارد و خطابه و نطق های مهم در این تالار وسیع ایراد میشود (۱) . در دو طرف این تالار چند اطاق کوچک میباشد که یکی از آنها

(۱) در بهمن ۱۳۱۲ کنفرانس افتتاحیه جشن هزاره فردوسی از طرف آقای فروغی رئیس الوزراء در این تالار ایراد گردید و کشیدن بخت آزمائی فردوسی در تیرماه ۱۳۱۳ نیز در همین سالون بعمل آمد .

مخصوص کتابخانه فردوسی است و در گوشه فوقانی این بنا قسمتی که هفده متر از زمین ارتفاع دارد بمحل رصد خانه اختصاص داده شده است که از آنجا منظره زیبای شهر تهران بخوبی نمایان و بهترین نقطه برای دیدن افق و ملاحظات نجومی است و در همین نقطه يك عدد باد سنج نیز نصب گردیده است . در بالای این عمارت شعر ذیل از حافظ در کتیبه نقل شده :

سعی ناکرده در این راه بجائی نرسی
مزد اگر میطلبی طاعت استاد میر
در بالای در این مصرع بمناسبت کار تحقیق که در آزمایشگاه میشود از مولوی بخط جلی نوشته شده :

عاقبت جوینده یابنده بود

باغچه بین درجنج عمارت مرکزی از طرف شمال

امسال هم در رفع نواقص بنای دانشسرای عالی سعی و جدیت کامل بعمل آمده و پس از تکمیل عمارت شمالی کاشی کاریهای عمارت مرکزی و جنوبی نیز خاتمه یافته و زمین های ورزش نیز وسیعتر شده و خیابانهای جدید احداث گردیده است .

چون عمارت مخصوصی برای کتابخانه ساخته نشده بود و محل فعلی کتابخانه دیگر برای این کار کافی نبود و بعلاوه این شمارت برای کنفرانسهای

علوم تربیتی مورد احتیاج بود بدستور آقای وزیر معارف از اواخر فروردین ۱۳۱۱ ساختن عمارت جدیدی در قسمت شمال شرقی محوطه دانشسرا برای کتابخانه شروع گردیده است.

۲ - ورزشگاهها: در قسمت جنوبی محوطه دانشسرای عالی تمام اراضی اطراف لابراتوارها بمحل ورزش اختصاص یافته و چنانکه قبلاً ذکر شد امسال بر عدد میدانهای مزبور افزوده شده است و اکنون میدان فوتبال - باسکت بال تنیس - بیس بال - والی بال و تخته‌های مخصوص پرش و وزنه اندازی ساخته شده است.

۳ - باغچه‌ها: بیش از دوثلث تمام محوطه دانشسرای عالی را باغچه‌های دلگشای گرفته است که از مهرماه ۱۳۱۱ شروع ایجاد آنها گردیده و در عرض این مدت بواسطه جدیت و مراقبت فوق‌العاده‌ای که بعمل آمده مناظری بس زیبا و قشنگ بوجود آمده است و محصلین ساعات بیکاری خود را بگردش در باغچه‌ها و تماشای گلها صرف نموده و در میان آنها مطالعه مینمایند و میتوان گفت که باغ نگارستان طراوت و جلوه دیرین خود را از سر گرفته و فضای مدرسه برای رفع خستگی و ترمیمی محصلین مساعد گشته است.

یکی از خیابانهای باغچه جنوبی که گردشگاه محصلین است

۱ - هیئت مدیره:

آقای دکتر عیسی صدیق (صدیق اعلم سابق)

فارغ التحصیل از دانشسرای ورسای - لیسانس در ریاضی از دانشگاه پاریس -

دکتر در فلسفه از دانشگاه کلمبیا

رئیس دانشسرای عالی و دانشکده ادبیات و دانشکده علوم

آقای حسین گل‌غلاب

لیسانس حقوق

مدیر داخلی

آقای حسین گویلی

لیسانس در تاریخ و جغرافیا و علوم تربیتی از دانشسرای عالی مدیر دفتر

آقای حسنعلی صبا

لیسانس در فلسفه و ادبیات از دانشسرای عالی

متصدی امور کلوبها و منشی دانشسرای عالی

آقای احمد بهمنش

لیسانس در تاریخ و جغرافیا از دانشسرای عالی متصدی امتحانات و خرید کتب

آقای اسمعیل همت

مترجم و ماشین نویس

آقای ابوالقاسم هروی

محاسب و متصدی ملزومات

آقای مظفرالدین فرخ

دارای درجه B. se. از دانشگاه شیکاگو

آقای نصره الله مشکوتی

لیسانس در تاریخ و جغرافیا و علوم تربیتی از دانشسرای عالی معاون کتابخانه

آقای محمد پیشوا زاده

کتابدار

آقای محمد ساعتچی

سر مکانیک آزمایشگاه مکانیک

آقای محمد قهی گرمان

مدیر ابنیه و اراضی و متصدی ساختمان

۲ - استادان دانشسرای عالی :

آقای آزما (ژان)

Jean Azéma

فارغ التحصیل دانشسرای عالی پاریس

« آگرژة » دانشگاه پاریس

استاد شیمی

آقای بدیع الزمان (فروزانقر)

« معاون دانشکده » معقول و منقول

استاد ادبیات

فارسی

آقای اسدالله بیژن

دارای درجه M. A. و B. A.

از دانشگاه کمبیا

دانشیار علوم تربیتی

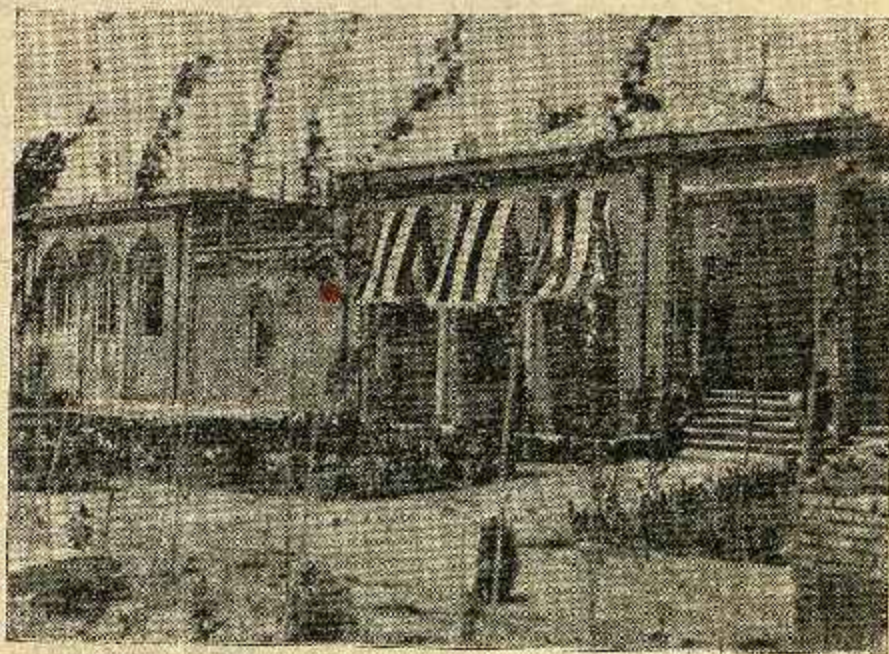
آقای گونلی

مدیر دفتر دانشسرای عالی

آقای گل لایب

مدیر داخلی دانشسرای عالی

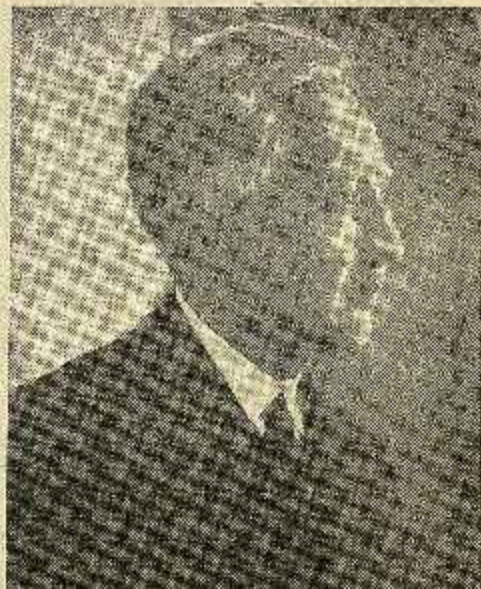
ساختمان شمالی — محل اداره دانشسرای عالی

آقای دکتر پارسا

لیسانس علوم طبیعی از دانشسرای عالی
تهران و از دانشگاه پواتیه دکتر از
همان دانشگاه
دانشیار علوم طبیعی

خانم پاکروان
معلم تاریخ صنایع ظریفه

آقای تدین

رئیس سابق مجلس شورای ملی
و وزیر معارف سابق
استاد ادبیات عرب

آقای دکتر محمود حسینی

فارغ التحصیل مدرسه عالی مهندسی برق پاریس
دکتر دو علم فیزیک از دانشگاه پاریس
استاد فیزیک

آقای غلامحسین رهنما
معاون سابق و ذابن معارف
استاد قسمتی از ریاضیات
عمومی

آقای دکتر آندره ریویر

André Rivière

فارغ التحصیل دانشسرای عالی پاریس
« آگروز » دانشگاه پاریس
دکتر در زمین شناسی از دانشگاه پاریس
استاد زمین شناسی و معدن
شناسی

آقای دکتر ر. سرینگلی

R. Cerighelli

دکتر در علوم طبیعی از دانشگاه پاریس

استاد حیات شناسی و فیزیولوژی

آقای دکتر علی اکبر سیاسی

فارغ التحصیل دانشسرای دو آن و لیون

دکتر در ادبیات از دانشگاه پاریس

استاد روان شناسی

آقای دکتر رضا زاده شفیق

دارای درجه B. A. از دایرکت کالج اسلامبول

دکتر در فلسفه از دانشگاه برلن

استاد تاریخ و کلیات فلسفه

آقای عبدالحسین شیبانی (وحیدالملک)

وزیر سابق معارف و اوقاف و تبرکات

استاد تاریخ عمومی

آقای آفاسید محمد کاظم عصار

استاد کلیات فلسفه قدیم

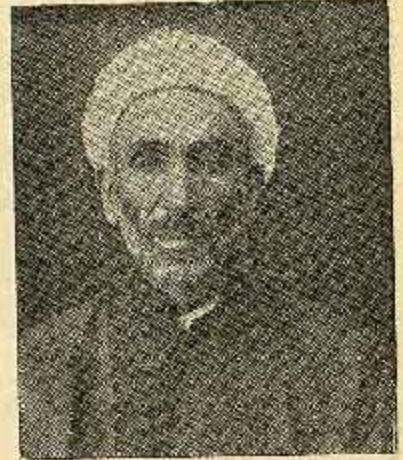

آقای امیر سهام الدین خفاری

وزیر مختار سابق ایران در سوئیس

دانشیار جغرافیای انسانی

و اقتصادی

آقای آقا محمد حسین فاضل توبی
استاد زبان عربی و فلسفه
قدیم

آقای تقی فاطمی
فارغ التحصیل از دانشسرای عالی پاریس
« آکروژ » دانشگاه پاریس
استاد مکانیک

آقای مسعود کیهان
فارغ التحصیل از مدرسه سن سیر
وزیر جنگ سابق
استاد جغرافیا

آقای دکتر اروان کگ بتلیانتز
Erwand Kogbetliantz
دکتر در علوم ریاضی از دانشگاه پاریس
استاد هیئت عالی و حساب
جامعه و فاضله

آقای سعید تفیسی
استاد تاریخ ملل
شرق و یونان و رم

آقای دکتر هاز
دکتر در فلسفه از دانشگاه مونپلیه
استاد فلسفه جدید

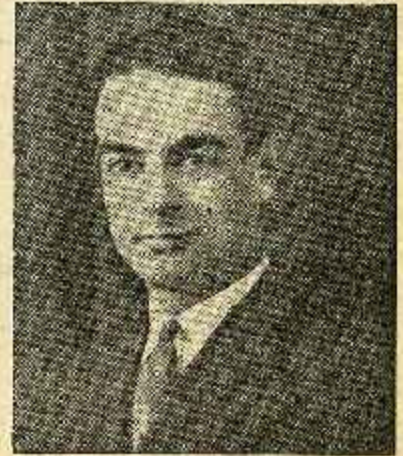
آقای دکتر ژان هی تیه
Jean Hytier
دکتر در فلسفه و ادبیات از دانشگاه لیون
استاد زبان و ادبیات فرانسه

آقای رشید یاسمی
استاد تاریخ ایران
بعد از اسلام

ازین آقایان استادان اشخاصیکه ذیلا اسم آنها برده میشود در ظرف سال کتابها و رساله
های تألیف و ترجمه نموده اند که بچاپ رسیده و اسمی آنها در مقابل نام هر یک نوشته میشود:

آقای بدیع الزمان : منتخبات ادبیات فارسی
 « تدین : انجمن الادب (سال پنجم)
 « دکتر ریور : تحقیقات راجع بکوه البرز و سه پایه
 « دکتر شفق : تاریخ ادبیات ایران
 « شیبانی (وحیدالملک) : تاریخ عمومی قرون وسطی جلد دوم
 « دکتر عیسی صدیق : روش نوین در تعلیم و تربیت (در تحت طبع)
 « سعید نفیسی : شرح حال محمد الدین همگر - جستجوهای تاریخی
 در باب خاندان طاهری مجلد اول (در تحت طبع) - احوال و اشعار ابو عبدالله
 جعفر بن محمد رودکی سمرقندی مجلد سوم (در تحت طبع)
 « رشید یاسمی : ترجمه تاریخی نادرشاه و جنگ گز خان تألیف
 « مینورسکی » و « هارلد لیب »

آقای افشار

آقای یانی

آقای فریار

آقای فاسفی

آقای مالدینه

آقای سورنگر

دانشگاه تهران

در ضمن سالنامه دانشسرا لازم است که شرح مختصری راجع به دانشگاه تهران که دانشکده های علوم و ادبیات نیز قسمتی از آن میباشد بنگاریم .
دانشگاه تهران که قبالة زمین آن در تاریخ پنجم خرداد ماه ۱۳۱۳ به ثبت رسیده و نقشه عمومی آن بتوسط مسوولان تهیه شده و مورد مطالعه قرار گرفته در اراضی جلالیه واقع است . چون بنای عمارت دانشکده طب نسبت بقسمتهای دیگر دانشگاه لازم تر بود روز یکشنبه سوم تیر ۱۳۱۳ بساختن آن شروع و در ۱۵ بهمن همان سال نیز با قدمی میمنت ازوم ملوکانه تالار تشریح افتتاح شد و در ضمن لوح تاریخی بنای دانشگاه که عبارت ذیل بر روی آن نقش شده بود :

هنگام شاهنشاهی پادشاه ایران رضا شاه پهلوی سر دودمان

پهلوی ساختمان دانشگاه تهران بفرمان او آغاز و این بنیاد

که یادگار در دل سنگ جای گرفته بر زمین سپرده شد .

بهمن ماه هزار و سیصد و سی و نه خورشیدی .

بدست مبارک همایون در زیر بنا قرار داده شد .

دانشگاه تهران متضمن شش دانشکده میباشد که یکی از آنها یعنی دانشکده علوم معقول و منقول خارج از عمارت دانشگاه واقع است و بنای پنج دانشکده دیگر که به تدریج ساخته خواهد شد . دستور و مقررات دانشکده های شش گانه بطور اختصار بقرار ذیل است :

۱ — دانشکده علوم معقول و منقول

در تاریخ یکشنبه ۲۷ خرداد ۱۳۱۳ آقای کفیل وزارت معارف اراده هماهنگی را در افتتاح دانشکده علوم معقول و منقول با حضور آقای رئیس الوزراء و نمایندگان مجلس شورای ملی و آقایان علما در مسجد سیوه سالار ابلاغ نمودند و بنای باشکوه همان مسجد را بدانشکده تخصیص دادند .

شورای عالی معارف نیز دستور جامعی راجع به تعیّنات دانشکده معقول و منقول تصویب نمود که خلاصه آن این است :

شرط ورود بدانشکده داشتن تصدیقنامه رسمی دوره اول متوسطه میباشد . دوره تحصیلات در دانشکده سه سال است که سه سال اول آن برای تحصیلات مقدماتی و شش سال برای تحصیلات عالی صرف خواهد شد . دوره تحصیلات عالی به سه شعبه تقسیم شده :

۱ — شعبه عالی منقول ۲ — شعبه عالی معقول ۳ — شعبه علوم ادبیه .
محصلینی که دوره سه ساله اول را طی کرده و در امتحان کامیاب شده اند دارای درجه مدرسی « خواهند بود که مطابق است با « لیسانس » ، محصلینی که در شعب سه ساله عالی مطابق مقررات دانشکده شش سال کار کرده اند و بتألیف رساله اجتهاد توفیق یافته اند مقام « فقیه » « حکیم » یا « ادب » را احراز خواهند نمود که مطابق بدرجة دکتری است .

۲ — دانشکده ادبیات و فلسفه و علوم تربیتی

بنا بر دستور مصوب ۲۷ شهریور ماه ۱۳۱۳ شرط ورود بدانشکده ادبیات داشتن تصدیقنامه کامل متوسطه از شعبه ادبیات میباشد . شعب تحصیلی درین دانشکده عبارت است از زبان و ادبیات فارسی ، عربی ، فرانسه ، انگلیسی ، آلمانی و روسی و تاریخ و جغرافی و فلسفه .
برای اخذ دیپلم لیسانس دانشکده ادبیات و فلسفه باید شخص لااقل دارای چهار شهادتنامه باشد و اگر شخص بخواهد تخصص در رشته ای از علوم ادبی و فلسفه پیدا کند باید پنج شهادتنامه مخصوص که درجای خود ذکر خواهد شد اخذ نماید .

۳ — دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی

بنا بر اساسنامه مصوب ۲۷ تیر ماه ۱۳۱۳ شرط ورود باین دانشکده داشتن تصدیقنامه

کامل متوسطه شعبه ادبی یا داشتن تصدیقنامه کامل متوسطه تجارت میباشد . درین دانشکده چهار رشته ذیل تدریس میشود : ۱ — رشته قضائی ۲ — رشته دیپلوماسی ۳ — رشته اقتصادی و اداری ۴ — رشته تجارت .

برای اخذ دیپلم لیسانس باید علاوه بر فراغ تحصیل در یکی از رشته ها يك مقاله ختم تحصیلات که از انصاف پست کمتر نباشد در رشته مربوطه تهیه نموده و بتصویب هیئت مفسفه برسانند . دوره تحصیلات برای اخذ لیسانس سه سال خواهد بود .

۴ — دانشکده علوم طبیعی و ریاضی

بنا بر دستور راجع بدانشکده علوم که در شهریور ۱۳۱۳ بتصویب شورای عالی معارف رسیده شرط ورود باین دانشکده داشتن تصدیق کامل متوسطه یکی از شعب ریاضیات و طبیعیات است . لیسانس در علوم شامل یکی از سه رشته ذیل خواهد بود : ۱ — ریاضیات ۲ — فیزیک و شیمی ۳ — علوم طبیعی . برای تحصیل لیسانس از دانشکده علوم باید شخص لااقل سه شهادتنامه تدریس مخصوصی که در جای خود ذکر میشود بدست آورد . مدت تحصیل برای اخذ لیسانس سه سال خواهد بود .

۵ — دانشکده طب و شعب و فروع آن

بنا بر اساسنامه دانشکده طب که بتصویب شورای عالی معارف رسیده است شرط اصلی ورود بدانشکده طب داشتن تصدیقنامه کامل دوره شش ساله متوسطه قسمت علمی (اعم از طبیعی یا ریاضی) و تصدیقنامه فیزیک — شیمی — تاریخ طبیعی میباشد . نین بدرجة دکتری طب مشروط به طی تحصیلات پنج ساله طب و نوشتن رساله ختمه طبی (تز) است

۶ — دانشکده فنی

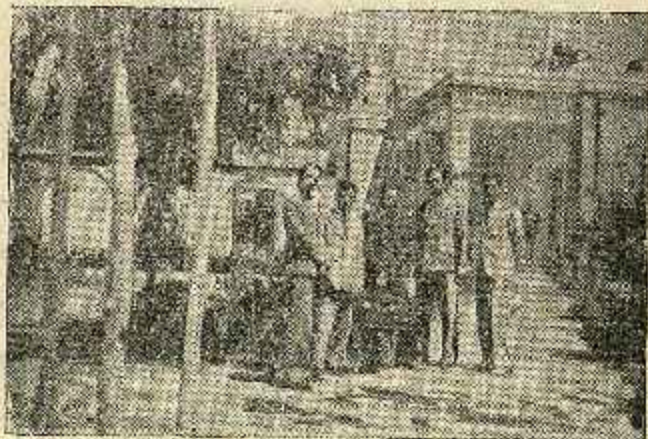
بنا بر اساسنامه و دستور تحصیلات دانشکده فنی که در ۱۳ شهریور از طرف شورای عالی معارف تصویب شده شرط اصلی ورود بدانشکده فنی داشتن تصدیقنامه متوسطه کامل شعبه علمی است و همچنین کسانی که از دانشکده علوم شهادتنامه های ریاضیات عمومی — مکاتیک استدلانی — فیزیک عمومی — شیمی عمومی را دارند و یا شاخصه از مدارس مهندسی خارجه تصدیقی مطابق مواد لازم در این دانشکده در دست داشته باشند بشرط کامیابی در امتحاناتی که در حین ورود باید بدهند میتوانند بنا باقتضا در سال دوم یا سوم دانشکده فنی وارد بشوند .

ضعیف بود و از عهده امتحان آن بر نمی آمد می بایستی یکسال دیگر در همان کلاس بماند و برای دروسی هم که احتیاج بشکرار نداشت و از عهده آن بخوبی برآمده بود وقت خود را تلف سازد.

بنابر اصول جدید شاگرد در هر درسی که نمره قبولی گرفت مجبور به تکرار آن نیست و فقط باید ماده ای که از عهده امتحان آن بر نیامده است دو باره تحصیل نماید.

چون در صفحات بعد تغییرات هر قسمت در جای خود به تفصیل ذکر خواهد شد برای احتراز از تکرار از ذکر پروگرام و شرح سایر تغییرات صرف نظر و فقط فهرست آن در اینجا ذکر میشود.

تکمیل لابراتوارها — افزایش ۱۱۰۲ جلد کتاب به کتابخانه — تعمیم ورزش و مسابقه های ورزشی — تأسیس دروس جدید — استخدام معلمین تازه — منضم شدن کلاس مقدمات طب به دانشکده علوم.

راهرو عمارت شمالی — محل اداره دانشسرای عالی

دانشکده فنی که مهندس تهیه و تربیت نماید فعلاً دارای يك کلاس در رشته های پنجگانه ذیل میباشد: ۱ — مهندسی طرق و ساختمان ۲ — مهندسی معدن و تصفیه فلزات ۳ — مهندسی مکانیک ۴ — مهندسی برق (الکتریسیته) ۵ — مهندسی شیمی صنعتی. مدت تحصیلات در هر رشته چهار سال است و سالهای اول و دوم بین تمام رشته ها مشترک است.

تغییرات اساسی در دانشسرای عالی

در سال ۱۴ — ۱۳۱۳

از سال ۱۳۰۷ که دانشسرای عالی تأسیس شده پیوسته مراحل ترقی را سیر کرده و بر توسعه آن از هر حیث افزوده شده است و خصوصاً در سه سال اخیر تغییرات قابل توجهی در طرز تربیت و دستور تحصیلات آن پیدا شده است ولی چون تاریخچه کامل این مؤسسه در سالنامه های گذشته مفصلاً درج گردیده بهتر آنست که در اینجا فقط بذکر تحولات اساسی و تشریح تشکیلات جدید آن پردازیم. پس از آنکه در هشتم خرداد ۱۳۱۳ قانون اساسی دانشگاه بتصویب مجلس شورای ملی رسید تشکیلات دانشسرای عالی از ابتدای مهرماه همان سال تغییر حاصل کرده و شامل دانشکده های ادبیات و علوم و شعبه علوم تربیتی گردیده و در حقیقت هسته مرکزی دانشگاه میباشد.

از جمله تغییرات مهمی که امسال در طرز تحصیل و امتحانات این مدرسه روی داده و در معارف ایران سابقه نداشته است تقسیم موادی است که داوطلب اخذ لیسانس باید در عرض سه سال تحصیل نماید اکنون محصل میتواند در آغاز هر سال عده ساعاتی را که میخواهد صرف تحصیل نماید تعیین کرده و بر طبق آن هر کدام از مواد شعبه تحصیلی خود را انتخاب نماید در صورتیکه در سالهای گذشته هر يك از شعب علمی و ادبی مثل اینکه در سایر مدارس ایران معمول است چند کلاس داشت و محصل مجبور بود هر سال بر طبق پروگرام مخصوص آن کلاس تحصیل نماید و پس از امتحان تمام مواد آن سال به کلاس بالا تر ترفیع یابد و اگر در یکی از دروس

و تاریخ فلسفه ۲۳ - روانشناسی .

ماده سوم - هر کس موفق باشد لااقل سه شهادتنامه از دانشکده علوم بشود با و درجه لیسانس در علوم داده خواهد شد .

ماده چهارم - دارندگان لا اقل چهار شهادتنامه از دانشکده ادبیات لیسانس در ادبیات اعطاء می شود .

ماده پنجم - مدت تحصیل برای اخذ لیسانس سه سال خواهد بود .

ماده ششم - رؤسای دانشکده علوم و ادبیات برای اشخاصیکه قبل از تجزیه دانشکده های مذکور يك یادو سال در دانشسرای عالی تحصیل نموده باشند با کسب نظر شورای دانشکده ارزش تحصیلات سابق آنها را معین کرده و قرار لازم را برای اتمام آن تحصیلات خواهند داد .

ماده هفتم - لیسانس در علوم چنانچه در رشته علوم ریاضی با علوم فیزیک و شیمی با علوم طبیعی باشد برای تحصیل آن باید چهار شهادتنامه بشرح ذیل اخذ شود :

لیسانس علوم ریاضی - الف) ریاضیات عمومی ب) آئالیز ج) مکانیک د) هشت و نجوم .

لیسانس فیزیک و شیمی - الف) ریاضیات عمومی ب) فیزیک عمومی ج) شیمی عمومی د) مکانیک

لیسانس علوم طبیعی - الف) حیوان شناسی عمومی ب) گیاه شناسی عمومی ب) زمین شناسی د) حیانشناسی و فیزیولوژی .

ماده هشتم - لیسانس در ادبیات چنانچه در رشته ادبیات فارسی با زبان خارجه با تاریخ و جغرافیا با علوم تربیتی و فلسفه باشد برای هر يك از آنها باید پنج شهادتنامه بشرح ذیل اخذ شود :

لیسانس ادبیات فارسی - الف) زبان و ادبیات ایران بعد از اسلام ب) تاریخ ادبیات ایران بعد از اسلام ج) زبان و ادبیات عرب د) کلیات و تاریخ فلسفه ه) دوره عالی زبان خارجه یا ادبیات زبان خارجه .

لیسانس زبان خارجه - الف) دوره عالی زبان خارجه ب) ادبیات همان زبان ج) مطالعه و تهیه امتحان در موضوعی که از طرف استاد زبان خارجه معین میشود و تدوین رساله ای بزبان خارجه در موضوعی غیر از موضوع امتحان مذکور

قسمت دوم قوانین و نظامنامه

دستور و مقررات راجع بدانشکده علوم و دانشکده ادبیات

مصوب ۲۷ شهریور ۱۳۱۳

دانشکده علوم

ماده اول - شهادتنامه هایی که در دانشکده علوم مقرر میشود بشرح ذیل است :

- ۱ - ریاضیات عمومی ۲ - آئالیز ۳ - مکانیک ۴ - هشت و نجوم ۵ - فیزیک عمومی ۶ - شیمی عمومی ۷ - حیوان شناسی عمومی ۸ - گیاه شناسی عمومی ۹ - حیات شناسی و فیزیولوژی ۱۰ - زمین شناسی

دانشکده ادبیات

ماده دوم - شهادتنامه هایی که در دانشکده ادبیات مقرر میشود بقرار ذیل است :

- ۱ - زبان و ادبیات ایران بعد از اسلام ۲ - تاریخ ادبیات ایران بعد از اسلام ۳ - ادبیات و السنة ایران قبل از اسلام و فیزیولوژی فارسی ۴ - زبان و ادبیات عرب (صرف و نحو - علوم بلاغت - تاریخ ادبیات) ۵ - دوره عالی زبان فرانسه ۶ - ادبیات زبان فرانسه ۷ - دوره عالی زبان آلمانی ۸ - ادبیات زبان آلمانی ۹ - دوره عالی زبان انگلیسی ۱۰ - ادبیات زبان انگلیسی ۱۱ - دوره عالی زبان روسی ۱۲ - ادبیات زبان روسی ۱۳ - تاریخ ایران قبل از اسلام باضماع مال مشرق و یونان و رم ۱۴ - تاریخ ایران بعد از اسلام ۱۵ - تاریخ عمومی ۱۶ - تاریخ تمدن ۱۷ - علم آثار عتیقه و تاریخ صنایع ظریفه ۱۸ - جغرافیای ایران ۱۹ - جغرافیای عمومی ۲۰ - فلسفه جدید ۲۱ - فلسفه قدیم ۲۲ - کلیات

یا ارائهٔ شهادتنامهٔ لافز یکسال اقامت و تحصیل در مملکتی که زبان آنرا آموخته اند (د) یکی از شهادتنامه های زبان و ادبیات با تاریخ ادبیات ایران (۱) (ج) زبان خارجه دیگر یا زبان و ادبیات عرب.

لیسانس علوم تربیتی و فلسفه - الف (الف) يك شهادتنامه در علوم تربیتی (ب) کتبات تاریخ فلسفه (ج) روان شناسی (د) فلسفهٔ جدید یا قدیم (ه) شهادتنامهٔ دورهٔ عالی زبان خارجه یا شهادتنامه ادبیات زبان خارجه

لیسانس تاریخ و جغرافیا - الف و ب (الف و ب) در شهادتنامه راجع به تاریخ ایران (ج) جغرافیای ایران (د) تاریخ عمومی (ه) جغرافیای عمومی.

تبصره - علوم تربیتی در دانشسرای عالی بر طبق اساسنامه و دستور تحصیلاتی که برای آن مقرر شده است تدریس خواهد شد.

مادهٔ نهم - شرط ورود بدانشکدهٔ ادبیات داشتن تصدیقنامهٔ کامل متوسطه از شعبهٔ ادبیات است و شرط ورود بدانشکدهٔ علوم داشتن تصدیقنامهٔ کامل متوسطهٔ یکی از شعب ریاضیات و طبیعیات است. چنانچه محصل با داشتن تصدیقنامهٔ دورهٔ کامل متوسطهٔ ادبی بخواند بدانشکدهٔ علوم یا با داشتن تصدیق متوسطهٔ کامل علمی داوطلب دخول در دانشکدهٔ ادبیات باشد باید موادی را که برای ورود بدانشکدهٔ منظور لازم است در خود دانشکده امتحان دهد.

مادهٔ دهم - در بافت شهادتنامه منوط بگذرانیدن امتحانات رسمی در آنها یا ابتدای سال تحصیلی خواهد بود.

مادهٔ یازدهم - ثبت اسامی داوطلبان ورود بدانشکده های علوم و ادبیات و کیفیت امتحانات و سایر مسائل مربوط بدانشکده های مزبور فعلا بر طبق نظامنامه ایست که بتصوب وزارت معارف رسیده باشد.

(۱) در جلسهٔ ۵ تیر ۱۳۱۴ شورای دانشگاه مقرر شد فقط شهادتنامه زبان و ادبیات ایران بعد از اسلام بجای فقرهٔ (د) گذاشته شود.

متمم دستور و مقررات دانشکدهٔ ادبیات (۱)

مورخ ۵ تیر ۱۳۱۴

مادهٔ اول - داوطلبان لیسانس زبان خارجه بدون داشتن شهادتنامهٔ دورهٔ عالی زبان خارجه نمیتوانند بتحصیل تاریخ ادبیات آن زبان مشغول شوند.

مادهٔ دوم - داوطلبان لیسانس ادبیات فارسی باید قبلا شهادتنامه های زبان و ادبیات ایران بعد از اسلام و زبان و ادبیات عرب را بدست آورند سپس بتحصیل تاریخ ادبیات فارسی بپردازند.

مادهٔ سوم - هیچ محصلی نمیتواند در سال برای پیش از دو شهادتنامه داوطلب شود لیکن ممکن است یکی از مواد علوم تربیتی را علاوه بر دو شهادتنامه تحصیل نموده امتحان دهد.

اساسنامه و دستورات تحصیلات دانشسرای عالی

مصوب ۲۰ شهریور ۱۳۱۳

مادهٔ اول - دانشسرای عالی برای دبیرستانها و دانشسرا های مقدماتی معلم و مدیر و مفتش و برای وزارت معارف اعضای فنی ترتیب و تهیه مینماید.

مادهٔ دوم - دورهٔ تحصیلات دانشسرای عالی سه سال است و داوطلبان ورود بآن باید دارای شرایط ذیل باشند:

الف - تصدیقنامهٔ متوسطهٔ کامل یا تصدیق فراغ تحصیل از دانشسرا های مقدماتی
ب - تصدیق حسن اخلاق از مدرسه ای که در آنجا تحصیلات خاتمه یافته.
ج - صحت مزاج و استعداد جسمانی.

(۱) این متمم در ۵ تیر ماه ۱۳۱۴ بتصوب شورای دانشگاه رسیده است و با آنکه مربوط به سالنامهٔ سال بعد میباشد چون در موقع طبع این سالنامه حاضر و برای تکمیل مقررات و اطلاع محصلین سال آینده مفید بود در اینجا درج شد.

د - سپردن تعهدنامه برطبق مقررات ماده ۶ نظامنامه مصوب ۱۷ اسفند ۱۳۰۸ .

ماده سوم - دانشسرای عالی بدو قسمت و یک شعبه تقسیم میشود :

قسمت علمی - قسمت ادبی - شعبه علوم تربیت .

کسانی که از دانشکده علوم یا دانشکده ادبیات در یک رشته باخفیلیانس ناقل شده باشند پس از اخذ یک شهادتنامه از شعبه علوم تربیتی در هر یک از رشته های هفتگانه ذیل لیسانس دانشسرای عالی شناخته خواهند شد :

۱ - زبان و ادبیات فارسی ۲ - تاریخ و جغرافیا ۳ - علوم تربیتی و اجتماعی و فلسفه ۴ - زبان خارجه ۵ - علوم ریاضی ۶ - فیزیک و شیمی ۷ - علوم طبیعی .

ماده چهارم - در شعبه علوم تربیتی مواد ذیل تدریس میشود : ۱ - روان شناسی از لحاظ تربیت ۲ - علم اجتماع از لحاظ تربیت ۳ - فلسفه تربیت ۴ - اصول تعلیم و تربیت و تشکیلات معارفی ۵ - اصول تربیت معلم . ۶ - تاریخ تعلیم و تربیت ۷ - مبانی تعلیمات متوسطه .

برای سه ماده از مواد سابق الذکر و عمل بتدریس یک شهادتنامه داده میشود . داوطلب باید سه ماده از مواد سابق الذکر را انتخاب و بدفتر دانشسرا اطلاع بدهد .

ماده پنجم - هر یک از محصلین ملزم است لااقل پنجاه ساعت در دبیرستان یا در دانشسرای مقدماتی تحت نظر و مراقبت استادان دانشسرا بتدریس بپردازد .

تبصره - برای عمل تدریس و مطالعات روحی و تربیتی از طرف وزارت معارف یک یا چند دبیرستان و دبستان و کودکستان در تحت نظر دانشسرا گذارده خواهد شد که در مواقع لزوم تمرین و تجربه نمایند .

ماده ششم - لیسانس های علوم و ادبیات و لیسانس های دانشسرای عالی می تواند برطبق مقرراتی که از طرف شورای دانشگاه وضع شده باشد خود را برای

امتحانات « دکتری » حاضر کنند .

ماده هفتم - هر یک از استادان پروگرام دروس خود را قبل از شروع سال تحصیلی بدفتر مدرسه خواهد داد .

ماده هشتم - مقررات مربوط بامتحانات رسمی و نظامنامه های دانشسرای عالی با کسب نظر استادان دانشسرا و پس از تصویب شورای عالی معارف بموقع اجراء گذارده میشود .

ماده واحد : (مصوب ۵ تیر ماه ۱۳۱۴ شورای دانشگاه) هرگاه محصلی که واجد شرایط ورود بدانشسرای عالی باشد لااقل سه سال در مدارس دولتی تدریس کرده باشد اداره مدرسه با جلب نظر استادان رشته مربوطه میتواند مدت تحصیل او را از سه سال بدو سال تنزل دهد .

پروگرام دانشسرای عالی

در سال تحصیلی ۱۴ - ۱۳۱۳

بموجب اسلنامه جدید مورخ ۲۷ شهریور ماه ۱۳۱۳ بایستی بیست و سه ماده مهم در دانشکده ادبیات و ده ماده مهم در دانشکده علوم تدریس و برای هر یک از آنها یک شهادتنامه اعطا گردد و علاوه در شعبه علوم تربیتی هفت ماده که برای هر سه ماده آن یک شهادتنامه اعطا میگردد تدریس شود .

موادیکه در سال تحصیلی ۱۴ - ۱۳۱۳ تدریس شده بقرار ذیل است :

الف - مواد تدریسی در دانشکده ادبیات

ساعات دروس در هفته

۸

۱ - زبان و ادبیات ایران بعد از اسلام

۷

۲ - تاریخ ادبیات ایران بعد از اسلام

۳ - زبان و ادبیات عرب (صرف ، نحو ، علوم بلاغت ، تاریخ ادبیات) ۱۰

ساعات دروس در هفته

علمی	عمالی
۲	۲
۲	۲

۳ - فیزیک

۴ - شیمی

خلاصه نظامنامه داخلی

محصلین موظفند در ساعات درس و عملیات حاضر شوند .

حضور و غیاب توسط مدیر دفتر معین میشود .

هر محصلی که مبتلا به مرض شدید شود باید اداره مدرسه را مطلع ساخته بعد تصدیق طبیب معتمد وزارتخانه را ارائه دهد چنانچه در ظرف سال تحصیلی بیش از چهل ساعت محصلی غیبت نماید از شرکت در امتحانات خرداد محروم خواهد شد .

محصلی که در موقع حضور و غیاب حاضر نباشد غایب محسوب میشود .

موقع پذیرفتن در دانشسرای عالی فقط ماه اول سال تحصیلی است .

برای هر محصل دوسیه مخصوصی تهیه میشود که نموده حسن اخلاق و مراقبت و حاکمی

از نمرات تحصیلی او خواهد بود .

محصلی که در سال متوالی در امتحانات مرودود شود حق ندارد دیگر در دانشسرای عالی

و دانشکده های علوم و ادبیات تحصیلات خود را ادامه دهد .

محصلینی که يكيا دو سال در مدارس هم رتبه دانشسرای عالی تحصیل کرده باشند به تصویب

شورای معین پس از دو یا یکسال تحصیل در دانشسرای عالی چنانچه از عهده امتحان شهادتنامهها

بر طبق مقررات بر آیند بانها درجه لیسانس داده میشود .

مجازات هایی که برای محصلین معین شده بر حسب درجات قصص آنها بقرار ذیل است :

توبیخ شفاهی از طرف رئیس به تنهایی یا در محضر معلمین یا در حضور معلمین

و محصلین .

توبیخ کتبی : اعلان در مدرسه و درج در دوسیه تحصیلی .

اخراج اخراج .

اخراج قطعی .

بالاوه بر مقررات فوق در ۶ تیر ۱۳۱۳ از طرف وزارت معارف ماده ذیل بر نظامنامه

داخلی اضافه شده است :

داوطلبان شهادتنامه مكلف هستند در ابتدای سال تحصیلی نام خود را در دفتر دانشکده

ثبت نمایند و منظمأ بر درس حاضر شوند .

امتحانات

مواد ذیل مستخرج از نظامنامه امتحانات است که بر طبق مرقومه نمره

۱۳۰۹۱ و ۶۶۶۶ وزارت جلیله معارف مورخه ششم مهر ۱۳۱۱ موقتاً

بموقع اجرا گذاشته شده است :

ماده اول - سال تحصیلی بدو قسمت مساوی تقسیم میشود و در آخر هر قسمت

از کلیه موادی که در آن قسمت تدریس شده امتحان خواهد شد در

نیمه سال تحصیلی که مقارن است با آخرین هفته دیماه امتحانات کتبی

خواهد بود و در امتحانات آخر سال که در خرداد بعمل خواهد

آمد از دروس کتبی و شفاهی امتحان میشود .

ماده دوم - نمرات امتحانی از صفر تا بیست است و حد اقل نمره قابل قبول در

هر ماده ده خواهد بود .

ماده سوم - هر محصلی که در امتحان قسمتی از مواد يك شهادتنامه با عذر

موجه غیبت کنند یا نمره کمتر از ده داشته باشد باید از عهده امتحانات

آن قسمت برآید در صورتیکه محصل عذر موجه نداشته باشد تمام مواد

يك شهادتنامه را باید امتحان بدهد .

ماده چهارم - امتحانات تجدیدی دیماه در خرداد ماه و امتحانات تجدیدی خرداد

در هفته اول مهر بعمل خواهد آمد .

ماده پنجم - چنانچه محصلی در موقع امتحانات مرتکب تقلبی شود از اطاق امتحان

خارج خواهد شد و مجبور است تمام مواد را در جلسه بعد امتحان بدهد .

تکرار تقلب موجب اخراج از دانشکده خواهد بود .

ماده ششم - هر يك از آقایان استادان راجع بهر محصول نمره اخلاق و مراقبت خواهد داد و در آخر سال تحصیلی معدل آنها گرفته شده بنمره ای که اداره مدرسه میدهد جمع و تقسیم بر دو خواهد گردید . نمره ای که باین ترتیب حاصل میشود بمثابة نمره یکی از دروس خواهد بود یعنی با سایر نمرات دروس جمع و در معدل کل آنها و در طبقه بندی محصول مؤثر خواهد بود و باید بوزارت معارف نیز راپرت داده شود چه باین موقع ارجاع شغل سودمند خواهد بود .

شرح انواع لیسانس و شهادت نامه ها

- ۱- لیسانس آزاد: هر کس موفق بگرفتن سه شهادتنامه از دانشکده علوم یا چهار شهادتنامه از دانشکده ادبیات بشود باو درجه لیسانس آزاد در علوم یا ادبیات داده میشود .
- ۲- لیسانس تخصصی: هر کس بگرفتن چهار شهادتنامه معین در دانشکده علوم یا پنج شهادتنامه معین که صورت آن در اساسنامه مورخ ۲۷ شهریور ۱۳۱۳ قید گردیده است از دانشکده ادبیات نائل آید باو درجه لیسانس تخصصی در علوم یا ادبیات اعطا میگردد .
- ۳- لیسانس مقید: هر کس موفق باخذ چهار شهادتنامه معین از دانشکده علوم یا پنج شهادتنامه معین از دانشکده ادبیات بشود و بعلاوه باخذ يك شهادتنامه از علوم تربیتی نائل گردد باو درجه لیسانس دانشسرای عالی داده خواهد شد .
- ۴- شهادتنامه های متفرقه: هر کس مایل بتحصیل يك یا چند ماده از علوم یا ادبیات باشد میتواند در دانشکده علوم و ادبیات بتحصیل مواد مزبور پرداخته و پس از گذراندن امتحانات شهادتنامه مربوط را بگیرد و همچنین

کسانی که مایل به تحصیل علم طب باشند باید یکسال در دانشکده علوم بتحصیل علوم طبیعی و فزیک و شیمی در قسمت مقدمات طب (P. C. N.) پرداخته و پس از گرفتن شهادتنامه مربوط بدانشکده طب منتقل شوند . دارندگان لیسانس مقید و تخصصی میتوانند پس از تشکیل دوره دکترادر قسمت مزبور بادامه تحصیلات بپردازند .

مقررات صحتی

- ۱- هر محصلی که داوطلب ورود بدانشسرای عالی است باید به معرفی دفتر طبایع صحتی که از طرف وزارت معارف معین شده اند مراجعه نماید پس از تصدیق صحت مزاج دردانشسرای عالی پذیرفته میشود . مراجعه مذکور ممکن است در خود مدرسه بعمل آید .
 - ۲- در سال دوبار در دانشسرای عالی از تمام محصلین معاینه کامل طبی میشود اشخاصی که دارای امراض مسریه باشند باید قبل از قبولی و تصدیق صحتی از آمدن بمدرسه خودداری کنند .
 - ۳- هر محصلی که مریض شد میتواند بطیب های صحتی مدارس مراجعه نموده مداوا نماید (معالجه و مداوا مجانی خواهد بود)
 - ۴- چنانچه محصلی مبتلا بدرد دندان شود موجبات تسهیل معالجه او در مدرسه دندانسازی از طرف دانشسرای عالی فراهم میشود .
 - ۵- هر محصلی دارای دوسیه مخصوص صحتی است که احدی جز طبیب صحتی از آن اطلاع حاصل نمیکند .
- درسال جاری بر طبق مقررات فوق از کلیه محصلین دانشسرای عالی ودانشکده ادبیات ودانشکده علوم دو بار معاینه طبی بعمل آمد و برای کلیه محصلین معالجه مجانی بوده و برای محصلین بی بضاعت دوا نیز از طرف مدرسه داده شده است .
- اسامی آقایان طبائیکه متصدی معاینه بودند بقرار ذیل است :
- آقایان دکتر فیض ودکتر هدایت : قسمت امراض داخلی
- آقای دکتر امامی : « « جلدی ومقاربتی

آقای دکتر باستان رخايم دکتري آفونيئا :
قسمت امراض چشم
آقای دکتر حقيقت :
« امراض داخلي »

نظام وظيفه

۱ — اول مهر ماه هر سال دفتر دانشسرای عالی رسيد گي بهوت محصلين نمود
برای آنهايک بسن سرازى رسيد اند تصديق محصلی که حاوی اطلاعات صريح راجع بهوت
وتاريخ ومحل تولد و تسراً سجل اسوال وتصديق رسمي تحصیلات شش ساله متوسطه باشد
صادر نموده بانضمام سه قطعه عکس از مسمولين مرکز و چهار قطعه عکس از مسمولين ولايات
بوزارت معارف ارسال مي دارد . بموجب تصديق مذکور محصل مشمول موقتاً از خدمت نظام
معاف ميشود .

۲ — دوزبان سال تحصیلی (اول مهر تا آخر خرداد) محصلين مشمول نيستوانند از
دانشسرای عالی بملرسه ديگر منتقل شوند .

۳ — هريك از محصلين مشمول که بواسطه ابتلا بمرض يا معاذير موجه ديگر غايب شويوند
بايد علت غيبت خود را با اعدادك مثبت در عرض سه روز بدانشسرای عالی اطلاع و ارائه دهند
چنانچه محصلی در اين خصوص مسامحه كند وعالت غيبت را در مدت مزبور اطلاع ندهد در
ردیف آنهايک ترك تحصیل کرده اند محسوب ميگردد و از طرف اداره نظام وظيفه جلب
خواهد شد .

۴ — مراجعه مستقيم محصلين مشمول بوزارت معارف ممنوع است .

۵ — محصلين مشمول مكلفند در اول سال تحصیلی آدرس خود را با تعيين مشخصات
كامل بدفتر دانشسرای عالی تسليم نمايند .

۶ — هر محصلی که بخواهد مسافرت نمايد يا بد قبل شرحي بدانشسرای عالی در باب
مسافرت ومحل آن ومدت اقامت خود بشويد وضعتاً متعهد شود که پس از انقضاء مدت مسافرت
بمدرسه مراجعت کند . دانشسرای عالی در صورتیکه آنرا تصويب نمود تقاضای مرخصی از وزارت
معارف خواهد نمود . ولی در ايام تعطيل نوروز وتعطيلات باستان برای اخذ جواز يا بد محصل
مستقيماً يا از اداره نظام وظيفه مراجعه نمايد .

۷ — مدت خدمت نظامی برای ايسانسيه های دانشسرای عالی يكسال است .

قانون طرز اعطاء کمک خرج بمحصلين دانشسرای عالی (۱۳۰۸ آذر)

ماده اول — وزارت معارف مكلف است از سال ۱۳۰۹ به بعد جهت تکميل فن تعليم وتربيت
اعتبار کمک خرج تحصیل لااقل ۱۵ نفر محصل را در دارالمعلمين عالی در بودجه
خود منظور دارد (اعتبار مذکور کمتر از ميانی که در بودجه ۱۳۰۷ تصويب شده نخواهد
بود) و در هذالسنه هم مطابق اين قانون رفتار خواهد شد .
دو — اعطای کمک خرج موکول بشرايط ذيل است :

- ۱ — عدم بضاعت محصلين
- ۲ — در صورتی که عده از يافتده نفر تجاوز کرد حق محبت برای کسانی است
که معدل نمره های امتحانات نهائی آنها در دوره کامل متوسطه بيشتر باشد و در
صورت تساوی نمره بقرعه انتخاب خواهند شد .

مستخرج از نظامنامه کمک خرج

(مضموب کيسبون معارف مجلس شورای ملی مورخ ۱۷ اسفند ۱۳۰۸)

حد اقل کمک خرج ماهيانه يكصد و پنجاه ريال است که از ۵۰ شهر يور هر سال تا ۱۵۰
شهر يور سال بعد داده خواهد شد .

محصليني که استحقاق کمک خرج پيدا کردند چنانچه بتحصیلات خود ادامه دهند و
موجبات رضایت مدرسه را فراهم سازند ناخاتمه تحصیلات کمک خرج را دريافت خواهند داشت .
چنانچه عده تقاضا کنندگان کمک خرج (که عدم بضاعت آنها محرز شده باشد)
از عده کمک خرج زيادتر باشند گنسيونی مرکب از رئيس دانشسرای عالی و يک نفر از
اعضاء شورای عالی معارف و مدير کل معارف بر طبق ماده دوم قانون تصميم لازم اتخاذ
خواهند کرد .

محصليني که در سنوات قبل کمک خرج دريافت داشته اند با تساوی شرايط حق تقدم
خواهند داشت .

خرج تحصیل تنها بکسانی داده ميشود که داوطلب مملی باشند .

در سال تحصیلی ۱۳۱۳ — ۱۴ بيست نفر مطابق قانون فوق از بودجه
مملکتی و چهار نفر از محل اوقاف کمک خرج گرفته اند که تقسيم آنها نسبت بولايات

مختلف بترتیب ذیل است :

تهران ۴ نفر - آذربایجان ۳ نفر - فارس ۳ نفر - کرمان ۴ نفر - اصفهان ۲ نفر
گیلان ۵ نفر - همدان ۱ نفر - سمنان ۱ نفر - زنجان ۱ نفر

قانون تربیت معلم

تاریخ ۱۹ اسفند ماه ۱۳۱۲ قانون تربیت معلم بمصوب مجلس شورای ملی رسیده و مطابق آن وضع استخدام فارغ التحصیلان دانشسرای عالی روشن و از چند لحاظ برای آنان مزایائی منظور گردید: اولاً مقام تدریس در دبیرستانها من بعد مخصوص فارغ التحصیلان دانشسرای عالی تهران بامسالک دیگر شده است ثانیاً حقوق ماهیانه آنها که مطابق ۲۱ آذر ۱۳۰۸ حداکثر ۳۱۲ تومان بوده فعلاً تا مبلغ ۳۴۲ تومان پیش بینی شده است. ثانیاً وضع ترفیع و اخذ رتبه که مطابق قانون استخدام کشوری قوق العاده محدود و مشکل بود بر طبق مدلول این قانون برای اشخاصی که لیاقت داشته باشند سهل و آسان گردیده. رابعاً مدیری و ناظمی مدارس و مفتشی و سایر امور اداری که مطابق قانون سابق ارجاع آن به لیسانسهای دانشسرای عالی میسر نبود بموجب قانون جدید امکان پذیر شده است چنانکه عدهای از آنها در سال تحصیلی جاری بمفتشی معارف و ریاست مدرسه و ریاست معارف و ریاست سایر مؤسسات معارفی مانند کتابخانه عمومی و غیره منصوب گردیده اند. اینک عین قانون :

ماده ۱ - دولت مکلف است از اول فروردین ماه ۱۳۱۳ تا مدت پنج سال ۲۵ باب دانشسرای مقدماتی و یکباب دانشسرای عالی دخترانه در طهران و در ولایات بشرح ذیل تأسیس نماید و دانشسرای عالی پسرانه را که بر طبق قانون مصوب ۱۳۰۸ تأسیس شده است تکمیل نماید :

در سال ۱۳۱۳ تکمیل دانشسرای عالی پسرانه در طهران و تأسیس ۵ باب دانشسرای مقدماتی در طهران و ولایات :

در سال ۱۳۱۴ تأسیس يك دانشسرای عالی دخترانه در تهران و پنج دانشسرای مقدماتی در طهران و ولایات :

از سال ۱۳۱۵ تا ۱۳۱۸ سالی ۵ باب دانشسرای مقدماتی در ولایات :
تبصره - از این بعد مدرسه ابتدائی دبستان و معلم آن آموزگار - مدرسه متوسطه دبیرستان و معلم آن دبیر - مدرسه صنعتی هنرستان و معلم آن هنرآموز هر شعبه از مدارس عالی (فاکولته) دانشکده و مجموع شعب عالی (اوניورسیتیه) دانشگاه و معلم مدارس عالی استاد نامیده خواهد شد.

ماده ۲ - دانشسراهای مذکور در ماده فوق شبانه روزی و مجانی خواهند بود لیکن تا زمانیکه بنای کافی برای آنها ساخته نشده است وزارت معارف ممکن است آنها را موقتاً بصورت مدارس روزانه تأسیس نماید و لدی الاقضا بشاگردن آنها بر طبق مقرراتی خاص خرج تحصیل بدهد.

ماده ۳ - دولت مکلف است از سال ۱۳۱۳ تا ده سال اعتباری سالیانه که از بانصد هزار ریال کمتر نباشد در بودجه مملکتی برای بنای دانشسراها منظور نموده همه ساله بمصرف مزبور برساند.

ماده ۴ - دانشسرای عالی برای دبیرستانها و دانشسراهای مقدماتی معلم و معلمه تربیت مینماید.

شرط اصلی ورود باین مدارس عالی داشتن تصدیق قراغ تحصیل از دانشسراهای مقدماتی یا تصدیق متوسطه کامل میباشد دوره تحصیلات آنها کمتر از سه سال نبوده دیپلم ختم تحصیلات آنها علاوه بر مزایای اختصاصی معادل بالیسانس و دارای تمام امتیازات قانونی آن خواهد بود.

تبصره - فارغ التحصیلان مدارس عالی خارجه که در رشته معلمی تحصیل نموده و کمتر از دیپلم لیسانس نداشته باشند از مزایای این قانون نسبت به دبیران استفاده خواهند نمود.

ماده ۵ - دانشسراهای مقدماتی برای دبستانها آموزگار تربیت مینماید.

شرط اصلی ورود باین مدارس تحصیلات سه ساله اول متوسطه و دوره تحصیلات آنها دوسال و شهادتنامه فراغ از تحصیلات آنها علاوه بر مزایای اختصاصی دارای تمام امتیازات قانونی آن خواهد بود.

تبصره ۱ — هریک از دانشسراها يك دبستان يك دبیرستان ضمیمه خواهد داشت که شاگردان سال دوم در آنجا تمرین و محاسبات نمایند.

تبصره ۲ — آموزگاران که دارای تصدیقنامه فراغ تحصیل از دانش سرا نیستند چنانچه باخذ تصدیقنامه مذکور نائل شوند یا امتحانات علمی و عملی معادل آن بر طبق نظامنامه مخصوص بدهند مشمول این قانون خواهند بود.

ماده ۶ — رؤسا و استادان دانشسراهای عالی باید علاوه بر شرایط مقرر در مقررات يك و سه و چهار ماده دوم قانون استخدام کشوری کتر از سی سال نداشته و بدرجه دکتری رسیده باشند. لیکن برای رؤسای دانشسراهای مقدماتی حد اقل سن ۲۵ سال و حد اقل درجه علمی داشتن تصدیق فراغ تحصیل از دانشسراهای عالی یا دیپلم لیسانس خواهد بود.

تبصره — مادامی که وزارت معارف بعد از کافی مستخدمینی که واجد تصدیقهای علمی مذکور در این ماده باشند در اختیار خود نداشته باشد میتواند کسانی را که اطلاعات و مقام علمی آنها را کافی میدانند بریاست و معلمی این مدارس بگمارد لیکن انتصاب این گونه اشخاص بآن مشاغل آنها را مشمول مقررات مواد ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ این قانون نخواهد نمود.

ماده ۷ — محصلین دانشسرا باید در موقع ورود بمدرسه تعهد کتبی بپایانند که پس از فراغ از تحصیل مدت پنجسال بدریافت مقرری خدمت معلمی اشتغال ورزند والا از عهده مخارجی که دولت درباره آنها نموده است برآیند.

ماده ۸ — دولت مکلف است کسانی را که از دانشسراها فارغ التحصیل میشوند بر رعایت شرایط مقرر در مقررات ۱ و ۳ و ۴ ماده دوم قانون استخدام کشوری و ماده هفتم این قانون در سال تحصیلی بعد در مدارس با حقوق بخدمت بگمارد. در سال

اول خدمت آنها عنوان آزمایش را خواهد داشت.

چنانچه وزارت معارف آنها را مستعد شغل معلمی تشخیص ندهد میتواند سال بعد آنها را از خدمت معلمی معاف نماید.

ماده ۹ — مدیرها و ناظمها و مفتشهای مدارس ازین آموزگاران و دبیرانی که یکسال خدمت کرده باشند انتخاب میشوند و ترفیع آنها مانند معلمین و معلمات است.

ماده ۱۰ — هریک از مشاغل دوگانه آموزگار و دبیر از حیث حقوق و سابقه خدمت بده درجه تقسیم میشود.

مدت خدمت هریک از درجات اول و دوم و سوم کم از دوسال و در درجههای بعد کتر از سه سال نخواهد بود و ارتقاء از درجه بدرجه دیگر منوط بلیاقت و حسن خدمت است که تشخیص آن بر طبق نظامنامه مخصوص خواهد بود و همچنین تأهل و در ارتقاء مستخدم از درجهای بدرجه دیگر مؤثر است.

ماده ۱۱ — میزان مقرری درجه اول آموزگاران بموجب قانون بودجه همهساله معین میشود. میزان مقرری درجه اول دبیران دو برابر میزان مذکور خواهد بود.

مقرری مدارج دیگر هریک از مشاغل دوگانه آموزگار و دبیر مساوی خواهد بود با مقرری درجه مادون با اضافه خمس آن.

تبصره ۱ — رؤسا و استادان دانشسراهای عالی از حیث درجات و مقررات دیگر مانند سایر کارکنان دانشگاه مشمول قانون جداگانه خواهد بود.

تبصره ۲ — آموزگاران و دبیرانی که از محل اقامت اصلی خود بخارج فرستاده میشوند مادامی که در آن محل باقی هستند ممکن است تا دوازدهم مقرری خود را بعنوان مدد معاش اضافه دریافت دارند.

ماده ۱۲ — وزارت معارف مجاز است که لیسانسیه های فعلی دانشسرای عالی را که مشمول قانون استخدام کشوری هستند و نیز اشخاصی را که دارای دیپلم

موسسه کامل یا بالاتر بوده و تا اول فروردین ماه ۱۳۱۳ سه سال درمدرس مشغول معلمی یا نظامی یا مدیری مشغول بوده اند مشمول مقررات این قانون قرار داده و رتبه آنها را مطابق آخرین حقوق دریافتی تعیین نماید.

ماده ۱۳ — از میان دبیران ممکن است اشخاصی را بخدمات اداری انتقال داد مشروط بر اینکه این امر باتعهداتی که قبلاً سپرده اند مخالفت نداشته باشد و رتبه آنها بر طبق آخرین حقوق دریافتی تعیین میشود.

ماده ۱۴ — مواد و فصول ذیل از قانون استخدام کشوری در مورد آموزگاران و دبیران مجرا خواهد بود: مواد ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و فصل سوم.

ماده ۱۵ — آموزگاران و دبیران میتوانند با پنجاد سال عمر و هر قدر سابقه خدمت تقاضای تقاعد نمایند. دولت نیز میتواند با واجد بودن شرط مذکور و حداقل بیست سال خدمت آنانرا متقاعد سازد و مابقی شرایط تقاعد آموزگاران و دبیران بر طبق فصل چهارم قانون استخدام کشوری با رعایت اصلاحاتی که در آن بعمل آمده خواهد بود باستثناء جزء (د) از ماده واحده اصلاحیه ماده ۴۳ قانون مذکور.

ماده ۱۶ — از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین و موادی که با مبدل اول آن مغایرت دارد درباره آموزگاران و دبیران بی تأثیر است.

ماده ۱۷ — وزارت معارف برای اجرای این قانون نظامنامه های مخصوصی تدوین و پس از تصویب کمیسیون معارف مجلس شورای ملی بموقع اجرا میگذازد.

قسمت سوم

وسائل تحقیق و تتبع در دانشسرای عالی

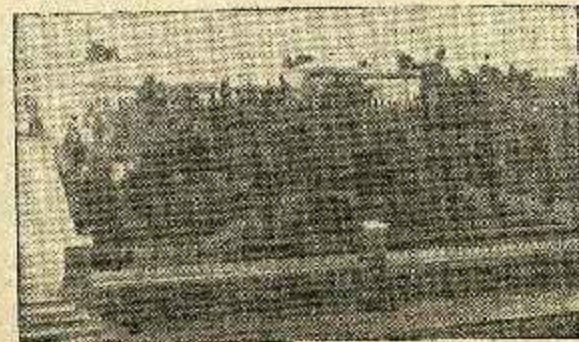
مقدمه

در دانشسرای عالی همواره باین مسئله پی برده شده است که برای برانگیختن حس کنجکاوی و مطالعه در محصلین فراهم آوردن وسایل از قبیل کتابخانه، آزمایشگاه، گردشهای علمی لازم است تا آنکه علم و عمل با هم توأم شده و نتیجه مطلوب از تعلیمات عالی گرفته شود. ازین رو سال بسال در تکمیل وسایل مزبور جدیت بعمل آمده است چنانکه در ظرف سه سال اخیر عده کتب کتابخانه از ۲۷۷ به ۴۴۲ رسیده یعنی تقریباً دو برابر شده است و بهمین ترتیب توسعه و ایجاد آزمایشگاه ها و مسافرت محصلین باطراف برای تحقیقات علمی که در ذیل بشرح هر کدام از آنها جداگانه می پردازیم نمونه ایست کامل از جدیتی که پیوسته درین راه مبذول میگردد:

کتابخانه

چون در سالنامه (۱۳۱۳ - ۱۳۱۲) مقدمات تأسیس کتابخانه به تفصیل شرح داده شده درین مورد از تکرار آن صرف نظر نموده و تنها بذکر جریان امور کتابخانه در سال تحصیلی ۱۴ - ۱۳۱۳ و بیان طرز انتظام کتب و تطبیقات داخلی و اقدامات جدید راجع بکتابخانه میپردازیم:

طرز انتظام و ترتیب کتابخانه دانشسرای عالی مطابق اسلوب «دیوئی» امریکائی است که امروز در اغلب کتابخانه های معظم امریکا و بعضی از کتابخانه های مهم

اروپا متداول است. محصلین ما کم و بیش باین نظم و ترتیب آشنا هستند و میتوانند پس از استفاده از «اوراق نماینده» هریک از کتب موجود را بتوسط کتابدار گرفته و مطالعه کنند. اما کتابهایی که بیشتر طرف احتیاج و محل رجوع عمومی است از قبیل دائرة المعارف و فرهنگ و اطلس و جغرافیا و امثال آنها در قفسه های مخصوصی جادارد که مستقیماً در دسترس آقایان محصلین گذارده شده است.

قسمتی از تالار مطالعه

محصلین فقط در خود کتابخانه میتوانند از کتب مزبور استفاده کنند مگر اینکه کتابی دارای نسخه های متعدد باشد که درین صورت میتوانند آنرا شب نزد خود نگاه داشته و صبح رد نمایند ولی آقایان معلمین مجاز هستند هر کتابی را بانزده روز متوالی نگاه بدارند.

افزایش کتب در سال جاری بیش از سالهای پیش بوده چنانکه در عرض سال ۱۱۵۲ جلد کتاب بکتابخانه وارد شده است. کتابخانه دانشسرای عالی برای آگاهی محصلین از جریان فکر و تکامل تدریجی و نمونه اکتشافات و اختراعات ملل اروپائی و امریکائی و استحضار از مسائل اجتماعی بیست و دو قسم از مجلات مختلف علمی و ادبی و فلسفی و تربیتی خارجی و داخلی را مشترک گردیده که مرتباً شماره های آنها رسیده و اسامی آنها بقرار ذیل است:

- ۱ - مجله آسیائی Journal Asiatique.
- ۲ - مجله طبیعت La Nature.
- ۳ - مجله ماه Le Mois.
- ۴ - صورت جلسات آکادمی علوم Comptes rendus des Séances de l'Académie des Sciences de Paris. پاریس
- ۵ - مجله ریاضیات نظری و عملی Journal des Mathématiques Pures et Appliquées.
- ۶ - مجله انجمن زمین شناسی فرانسه Revue de la Société géologique de France.
- ۷ - مجله بین المللی تعلیم و تربیت برلین Revue Internationale de Pédagogie, Berlin.
- ۸ - مجله عصر جدید Pour l'ère nouvelle.
- ۹ - مجله انجمن گیاه شناسی فرانسه Bulletin de la Société Botanique de France.
- ۱۰ - مجله تعلیم و تربیت فرانسه در خارج از فرانسه Revue de l'Enseignement Français hors de France.
- ۱۱ - روزنامه تهران (بزبان فرانسه) Journal de Téhéran.
- ۱۲ - مجله انجمن سلطنتی آسیائی The Journal of the Royal Asiatic Society.
- ۱۳ - مجله قرن نوزدهم و بعد از آن The Nineteenth century and After.
- ۱۴ - مجله انجمن جامعه علم بارف امریکا The Journal of the National Education Association of America.
- ۱۵ - مجله هندو دنیا India and the World.
- ۱۶ - مجله زندگانی مدرسه (واشنگتن) School Life, Washington.
- ۱۷ - مجله دنیای جدید Le Monde moderne.
- ۱۸ - مجله اطلاق تجارت
- ۱۹ - مجله تعلیم و تربیت
- ۲۰ - مجله عدلیه
- ۲۱ - مجله قشون
- ۲۲ - مجله مهر

امسال در «اوراق نماینده» هر کتاب که در سالهای قبل مطابق سیستم «دیویتی» تهیه شده بود دو باره تجدید نظر و تفتیش کامل بعمل آمده و اوراق بسیاری نیز بر آنها افزوده شده است.

میزان کار کتابخانه وساعات باز بودن آن در روز ده ساعت یعنی چهار ساعت صبح (از ۸ تا ۱۲) و شش ساعت عصر (از ۲ تا ۸) بوده است و محصلین در سال جاری ۱۶۳۸۰ بار کتابخانه مراجعه کرده اند و بطور متوسط در هر روز ۹۱ دفعه کتاب برای مطالعه گرفته شده است.

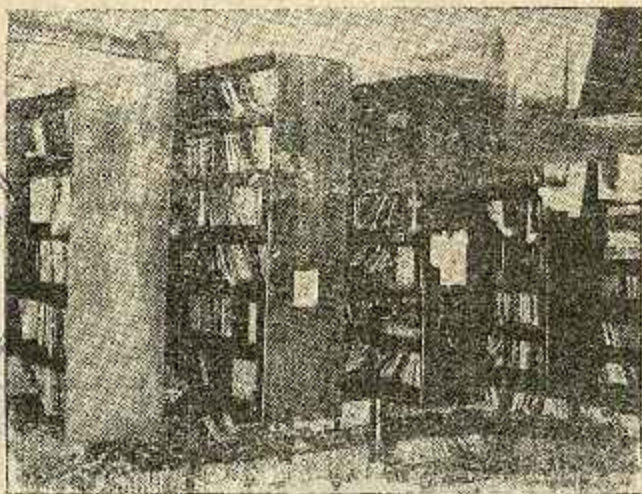
قسمتی از تالار مطالعه

تالار مطالعه کتابخانه از حیث میز و صندلی گنجایش ۴۸ نفر را دارد که میتواند در آن واحد در آنجا مشغول مطالعه باشند. با اضافه در قسمت مخزن کتب نیز چند میز و صندلی برای مطالعه کاتالوگها و گزارشهای آثار باستانی موجود میباشد که غالباً محل مطالعه آقایان معلمین است.

عده کارکنان دائمی رسمی کتابخانه در سال جاری سه نفر بوده است و علاوه بر این چند نفر از محصلینی که کمک خرج میگزفته اند به تناوب هفته ای چند ساعت در آنجا کار کرده اند.

امسال علاوه بر از بساد کتب کتابخانه تغییراتی نیز در وضع داخلی آن روی داده است باین معنی که قفسه های بزرگ و بلند بقفسه های کوچک دو رویه تبدیل شده و علت این تغییر مراعات تسهیل کار برای کتابدار میباشد زیرا غالباً در موقع برداشتن کتاب از قفسه های بزرگ کتابدار ناگزیر از بکار بردن چهار پایه و نردبان بود و در نتیجه اتلاف وقت میشد در صورتیکه از قفسه های کوچک جدید باسانی میتواند هر کتابی را که لازم دارد در اسرع اوقات بردارد. فایده

دیگر این قفسه ها آنست که میتوان آنها را سهولت از جایی بجای دیگر نقل کرد.

قفسه های جدید کتابخانه

علاوه بر تغییرات و رفع نواقص منور چون محل فعلی کتابخانه دانشسرای عالی گنجایش اعضای کتابخانه و مطالعه کنندگان را که سال بسال زیادتر میشوند بحد کفایت ندارد و از اخاقهای درس نیز محظرا نیست از مدتی قبل جناب آقای حکمت وزیر معارف در نظر داشتند که در قسمتی دیگر از محوطه نشرا عمارتی مناسب برای کتابخانه ساخته شود. پس از موجود شدن اعتبار در سمت شمال شرقی دانشسرای عالی از فروردین ماه ۱۳۱۴ شروع ساختمان بنای جدید سه طبقه ای مطابق اصول صحتی و علمی گردیده و امید میرود برای سال تحصیلی آینده عملیات ساختمانی آن پایان آمده و کتابخانه از محل فعلی بدانجا منتقل گردد.

جدول افزایش کتب کتابخانه دانشسرای عالی

سال	عمده کتبیک در عرض سال افزوده شده است	مجموع در آخر سالهای تحصیلی
۱۳۰۱—۱۲۹۷	—	۲۸۳
۱۳۱۱—۱۳۰۷	۲۷۷۵	۳۰۵۸
۱۳۱۲—۱۳۱۱	۹۲۲	۴۰۰۰
۱۳۱۳—۱۳۱۲	۲۹۰	۴۲۹۰
۱۳۱۴—۱۳۱۳	۱۱۵۲	۵۴۴۲

آزمایشگاه فیزیک

آزمایشگاه فیزیک از قسمتهای ذیل تشکیل شده است :

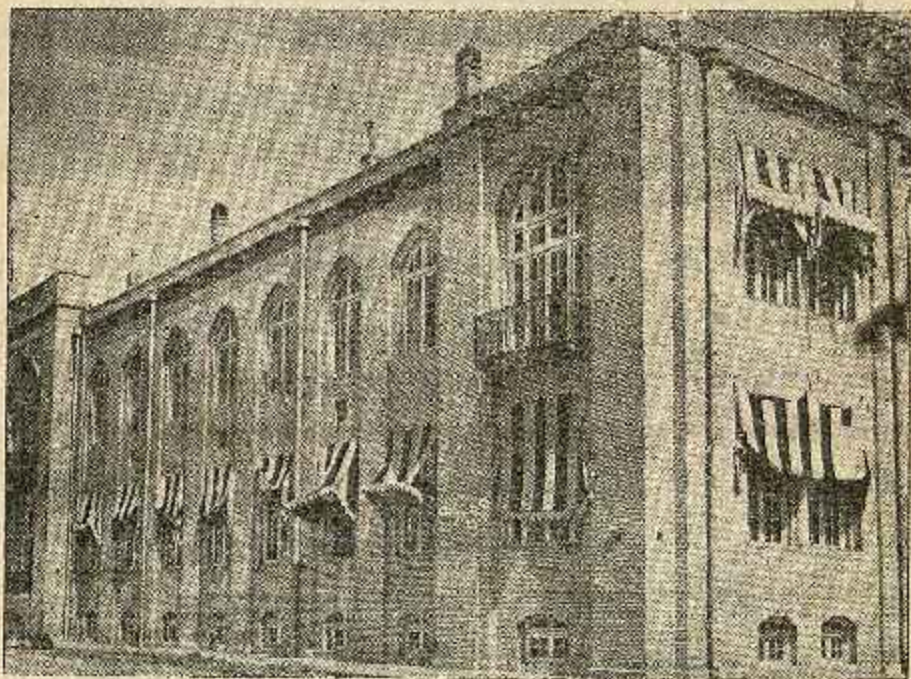
- اول - تالار بزرگ لابراتوار که بدو قسمت منقسم است : يك قسمت آن مخصوص قفسه‌های محتوی اسباب و ادوات فیزیک بوده و دومین کار نیز در آن قرار دارد که یکی جهت کارهای نجاری و دیگری برای آهنگاری تهیه شده است و نیز آهنگری آن دارای يك ماشین تراش، كوچك و متنه و گیره میباشد.
- قسمت دیگر مخصوص عملیات است که شش اتاق تاریك كوچك و محلی را که در آن میزهای مختلف برای عملیات قرار دارد شامل گردیده و شرح اتاقهای تاریك بقرار ذیل است :
- ۱ - تاریكخانه باشی‌های آب و گاز و دست شویی که مخصوص عکاسی ساخته شده است.

۲ - اتاق تجزیه نور باشی‌گاز و چراغ برق.

۳ - اتاق گالوانومتری که در آن دو گالوانومتر بدیوارها نصب شده و نیز دارای

دو الکترومتر و چراغ برق میباشد.

- ۴ - اتاق «کانون یانی» شامل شیر گاز و چراغ و نورافکن و خط کش مندرجی است که در روی میز مخصوص جهت عملیات باعدسی ها و آینه‌های مختلف گذارده شده است.
- ۵ - اتاق پلاریمتر (Polarimètre) دارای شیر گاز و چند میز کار با تمام لوازم میباشد.
- ۶ - اتاق رادیو که دارای سه دستگاه رادیو است : دو دستگاه آن توسط محصلین ساخته شده و جهت موجهای بلند استعمال میشود و یک دستگاه دیگر ساخت فیلپس است و برای موجهای بلند و کوتاه هر دو (از ۸ تا ۴۰ متر) بکار میرود.

سمت جنوب شرقی عمارت آزمایشگاهها

- دوم - اتاق موتور که محتوی يك موتور انفجاری با يك دیناموی با جریان پیوسته که ۱۲۰ ولت و ۲/۴ کیلووات کار میکند میباشد و علاوه بر این دارای يك تابلو و يك کوموتاتریس (Commutatrice) است که جریان اتصال را بجهت متناوب تبدیل میکند.

سوم - اطاق مخزن برق که متصل باطاق موتور و اطاق دیگری است جهت مخزن هائی که برای تجربیات بکار برده میشود. اطاق موتور بوسیله سیم باطاق مخزن برق مربوط است و برق مخزنهای دانشسرای عالی نیز بوسیله همین موتور پر میشود. اطاق مخزن برق و اطاق موتور بوسیله سیم به تالار بزرگ مربوط میباشد که در موقع احتیاج برق میتوانند بدون زحمت از موتور و مخزنهای برق استفاده نمایند.

چهارم - اطاق دیگری است که در آن یک دستگاه قرع و انبیک جهت آب مقطر نصب شده و کلیه احتیاجات آزمایشگاه های مختلف مدرسه را تأمین مینماید.

روش کار

محصلین جهت عملیات بدسته های چند تفری تقسیم میشوند:

شاگردان دانشسرای عالی بدسته های دو تفری

شاگردان دانشکده فنی بواسطه زیاد بودن عده بدسته های سه یا چهار تفری.

شاگردان دانشکده علوم قسمت (P. C. N.) بدسته های چهار تفری.

متصدی آزمایشگاه کاربرا که هر دسته باید انجام دهد يك هفته قبل از شروع بکار معین مینماید و وسایل کار هر دسته را آماده کرده دستور کتبی آنها را نیز روی میزها میگذازد و خود او هم آزمایش را بعمل آورده و نکاتی را که محصلین در ضمن عمل آن برخوردند در دستور یادداشت مینماید و در موقع عملیات نیز همیشه برای رفع اشکالات محصلین حاضر است.

شاگردان شایچی را که در ضمن عمل بدست میآورند در دفتر خود یادداشت کرده بعد روی کاغذ هائی موسوم به «ورقه شرح عمل» بحث و شرح مفصل در اطراف عمل و نتایج آن و محاسبه خطاها و مقایسه روش های مختلف را نوشته بمتصدی آزمایشگاه میدهند.

کارهای آزمایشگاه طوری تهیه شده که در عین حال هم ارتباط با موقت فیزیک در دبیرستانها دارد و هم زمینه ای برای تحقیقات و تحصیلات مبسوط تر بدست میدهد. علاوه بر کارهای شخصی آشنائی با جمیع آلات که در آزمایشگاه موجود

است و طرز کار با آنها که برای سنجش مقادیر مختلف فیزیکی مدت کمتری لازم دارد جزء کارهای آزمایشگاه است که در غیر موقع کار شخصی در آزمایشگاه انجام می یابد.

محصلین دانشسرای عالی و دانشکده فنی که از ابتدای سال تحصیلی ۱۳۱۳-۱۴ درین آزمایشگاه مشغول تعلیمات شده اند بقرار ذیل میباشند:

شاگردان قسمت اول فیزیک دانشسرای عالی هفته ای سه ساعت در يك روز
 « دوم » « » « شش » دو روز
 « دانشکده فنی » سه » يك روز

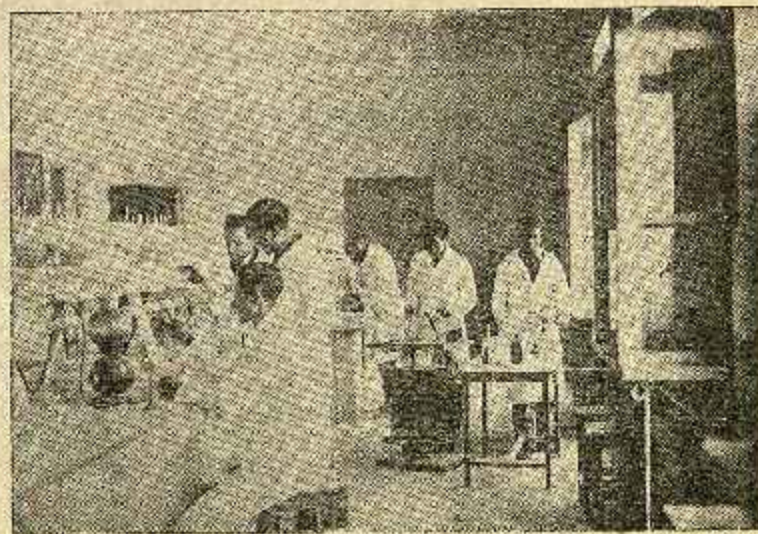
از اواسط سال که کلاس مقدمات طب بدانشکده علوم منتقل شده قسمت فیزیک عملی آنها نیز در همین آزمایشگاه انجام میگيرد و چون عده محصلین کلاس مزبور بالغ بر ۱۲۰ نفر بودند چهار دسته و هر دسته هفته ای سه ساعت مشغول بتجربیات فیزیکی شده اند.

امسال رویهم رفته محصلین هفته ای ۲۴ ساعت با آزمایشگاه فیزیک مراجعه نموده و در حدود ۱۸۰ نفر شاگرد دانشسرای عالی و دانشکده علوم و دانشکده فنی در آنجا کار کرده اند.

آزمایشگاه شیمی

تا چند سال پیش محصل در تمام دوره تحصیلی خود از عملیات شیمیائی بی نصیب بود و حتی معلم او هم در عرض سال دستش به لوازم امتحان نمیرسید. ولی از چندی باین طرف توجه اولیاء محترم ب لزوم عملیات فنی معطوف شده است که حتی در اکثر دبیرستانها نیز لابراتوارهای کوچکی برای رفع احتیاج کنونی آنها ایجاد گردیده تا آنکه شاگردان بکلی از عمل و تجربه بی بهره نمانند.

در دانشسرای عالی نیز از ۱۳۱۱ با نظرف لایبراتور شیمی جدیدی برپا شده که از لحاظ بنا و ساختمان و اثاثیه از قبیل میز های سمتی بزرگ دوازده نفری - شیرهای گاز و آب - جای صعود بخار - قفسه های ادویه - خزن زیر زمینی برای ادویه قابل تبخیر و از حیث داشتن لوازم کار تا حدیکه رفع احتیاجات اولیه را بنماید قابل استفاده و توجه است و امید داریم که با فعالیت و همراهی مادی و معنوی وزارت معارف بهرور رفع نواقص آن شده و در آتیه نظیر یکی از لایبراتور های جامع اروپا گردد. تنها نگرانی شخص مطلع آنست که این قبیل لایبراتور ها به اینکه جهت پیشرفت کار محصلین کافی میباشد ولی برای استفاده استادان و یا اشخاصی که میل به تجسس و تحقیق دارند هنوز کامل و مهیانبست و برای توسعه معلومات آنها و مداومت در کشفکاری و تحقیق لایبراتور های مفصل تری لازم است که باید هر چه زودتر مقدمه آنها فراهم گردد.

قسمتی از آزمایشگاه شیمی

روش کار: محصلین دانشسرای عالی هفته ای یک روز به عملیاتی که مربوط بشیمی معدنی و آلی و عمومی است پرداخته و در حقیقت خود را برای تدریس رشته

های مزبور حاضر و مهیا می سازند.

این محصلین بدسته های دو نفری تقسیم میشوند و هر دسته قبلا یکی از فلزات یا شبه فلزات یا یکی از ترکیبات آلی را که جزء درس آنهاست انتخاب کرده شروع بکار و نتیجه آزمایش خود را در دفتر مخصوص یادداشت مینمایند و اشکالاتی را که در ضمن عمل ممکن است بآنها دچار شوند بهدایت استاد شیمی رفع میکنند. محصلین کلاس مقدمات طب و همچنین شاگردان دانشکده فنی واسطه زیادی عده نمیتوانند در یکروز از آزمایشگاه استفاده کنند لذا آزمایشگاه هفته ای دو روز بشاگردان کلاس مقدمات طب و دو روز بمحصلین دانشکده فنی تخصیص داده شده است. پروگرام عملیات شاگردان مقدمات طب تعیین فلزات و اسیدهای مختلف در محلول و یا املاحی است که بطور مخلوط و مجهول بآنها داده میشود. عده تمام شاگردانی که در سال جاری ازین آزمایشگاه استفاده کرده اند رویه مرفته بالغ بر ۱۵۰ نفر بوده است.

آزمایشگاه مکانیک

آزمایشگاه مکانیک تا سال گذشته بیش از ۷۸ درع مربع وسعت نداشت ولی امسال قسمت دیگری بدان افزوده شده و اکنون دارای مساحتی بالغ بر صد و ده درع مربع میباشد که در آن لوازم ذیل نصب شده است:

- ۱ - یک موتور ساخت کارخانه لیستر که بوسیله تقسمه برای گردش ماشینهای تراش و مثله و غیره بکار میرود و دارای ۳۵ قوه اسب میباشد.
- ۲ - ماشین تراش فلز بطول یکمتر و نیم با کلیه لوازم آن.
- ۳ - ماشین مته برای سوراخ کردن فلزات.
- ۴ - کوره و لوازم آهنگری از قبیل سندان و گیره های بزرگ.
- ۵ - چند میز آهنکاری و یک دستگاه میز نجاری با کلیه لوازم آنها.

۶ - اسباب و آلات مختلف دیدار مانند پاندول و غیره که بدیوار نصب شده است .

روش کار - تجربیات آزمایشگاه مکانیک دو نوع است : یکی تجربیاتیکه با قسمت های نظری و علمی درس مکانیک مربوط است و دیگری تجربیات عملی از قبیل مشاهدات راجع به موتور و ماشین بخار و مقاطع آنها و غیره .

محصلین برای عملیات بدسته های سه نفری تقسیم شده و هر دسته جداگانه در مواقع معین مشغول بکار و تجربه میشوند و برای تسهیل و پیشرفت کار آنان متصدی آزمایشگاه کلیه لوازم تجربی را فراهم نموده و بامستور کتبی روی میز عمل میگذارد و خود نیز پیوسته برای همکاری با هر کدام از محصلین حاضر و مهیاست .

در سال جاری علاوه بر تجربیات و مطالعات فردی محصلین در فصولهای مختلف مکانیک بالغ بر سی تجربه متنوع نیز انجام گرفته که عموم محصلین مربوط از آن برخوردار گردیده اند .

آزمایشگاه زمین شناسی

آزمایشگاه زمین شناسی در سال ۱۳۱۱ تأسیس شده و ابتدا اسباب آن عبارت بوده است از :

دو عدد میکروسکوپ پلاریزان - یک ماشین سنگ تراش - یک ماشین سنگ بری - یک جعبه محتوی وسائل معدن شناسی و چندین بسته شامل لوازم تهیه مقاطع سنگها برای امتحانات میکروسکوپی .

تا پائیز ۱۳۱۲ کارهاییکه در آزمایشگاه انجام میگرفت عبارت بود از امتحانات مقاطع سنگها با میکروسکوپ پلاریزان . قسمت عمده این مقاطع از اروپا خریداری شده و چند مقطع نیز در خود آزمایشگاه تهیه شده بود . از ابتدای سال تحصیلی ۱۳۱۲-۱۳ توسط متصدی لابراتوار شروع بساختن مقاطع سنگهای مختلف شده

و در ضمن يك مجموعه «فسیل» نیز توسط استاد زمین شناسی آزمایشگاه واگذار گردید و در فروردین سال ۱۳۱۳ مقداری اسباب دیگر از اروپا وارد شد که عبارت بود از : سه میکروسکوپ پلاریزان و یک ماشین عکاسی برای عکس برداری از مقاطع سنگها و یک ماشین برق جهت چرخاندن ماشینهای سنگ تراش فوق الذکر و در همین اوقات خرید يك ماشین سنگ تراش دیگر نیز برای آزمایشگاه مکانیک دستود داده و تهیه شد .

کارهاییکه در ضمن سه سال تأسیس آزمایشگاه انجام گرفته عبارت است از :
۱ - شناختن فسیل های مختلف ایران در قسمت «فسیل شناسی» و تهیه آنها توسط محصلین در گردشهای علمی .

۲ - تهیه مقاطع سنگها در قسمت «معدن شناسی» و تعیین جنس معادن مختلف که بزمونه های آنها توسط محصلین در گردشهای علمی تهیه شده و همچنین شناختن سنگ های گوناگون بوسیله میکروسکوپ و تعیین نوع آنها .

عددی از محصلین شعبه علوم طبیعی استاد زمین شناسی در موقع حرکت برای گردش علمی

۳ - گردش علمی برای شناختن طبقات زمین که استاد زمین شناسی

باتفاق محصلین باطراف تهران و در کوههای البرز نموده و آثار حرکات ارضی و چین خورد گیها و سایر آثار طبیعی را بآنها یاد داده است. گردشهای مزبور در نقاط مختلف ذیل انجام گرفته است: کندوان - کرچ - شمشک - جاجرود - آب علی (رودهن) و سه پایه.

تاکنون تصدی آزمایشگاه با آقای محمود بهزاد، محصل شعبه طبیعیات بوده است که در مدت سه سال ۸۵ مقطع از سنگهای مختلف تهیه کرده و در دسترس سایر محصلین گذارده است و یکمده از این سنگها که دارای فسیلهای میکروسکوپی بوده و تعیین سنخ آنها در آزمایشگاه باوسایل فوق الذکر انجام نمی یافتند باروفا فرستاده شده است.

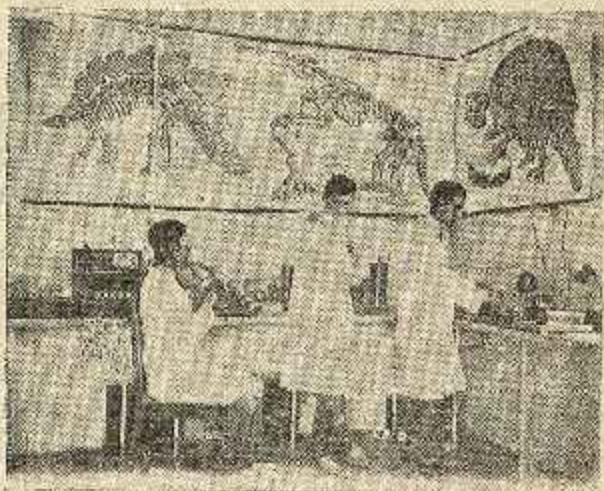
محصلین در سال اول هفتهای دوساعت و در سال دوم و سوم هفتهای چهار ساعت در آزمایشگاه مشغول مطالعه و عملیات بوده اند.

چنانکه ذکر شد نمونه مختلف سنگها و فسیلهائی که در گردش های علمی بدست آمده است با آزمایشگاه آورده شده و تاکنون تقریباً ۳۵۰ عدد «فسیل» متنوع و ۲۴ نمونه مختلف توسط محصلین تهیه شده است.

آزمایشگاه گیاه شناسی و حیوان شناسی

قسمت حیوان شناسی آزمایشگاه در سال ۱۳۱۱ تأسیس شده و فراهم ساختن قسمت گیاه شناسی آن از جمله ترقیات امسال دانشسرای عالی است. اطلاقهای آزمایشگاه از هر حیث توافق با عملیات و کار دارد. سالون عملیات دارای میزهای سمبلی و شیرگاز و شیرهای آب برای شست و شوی حیوانات و مقاطع نباتی میباشد. در ابتدا اثاثیه و اسباب آزمایشگاه عبارت بود از یک میز حلبی و یک میکروسکوپ و چهار عدد مدل گچی از حیوانات کوچک که همه تقریباً در دسترس شخص معلم بود و فقط خود او نیز حیوانات کوچکی را تشریح میکرد و به محصلین نشان میداد.

ولی در سال جاری روز بروز بر توسعه آزمایشگاه افزوده شده و با آنکه هنوز این آزمایشگاه ناقص میباشد باز پیشرفت آن از لحاظ لوازم و اسباب قابل توجه است چنانکه در دو سال اخیر عده زیادی نقشه راجع به گیاه شناسی و حیوان شناسی و چندین دستگاه میکروسکوپ و میکرونوم Microtome و چند عدد پشک های تشریح و اسباب و آلات بهم دیگر تهیه شده است که از ذکر اسم و شمارة آنها صرف نظر می کنیم.

گوشه ای از لابراتوار حیوان شناسی

روش کار: محصلینی که امسال باین لابراتوار مراجعه کرده اند ۳۴ نفر داوطلبان لیسانس علوم طبیعی و ۱۱۹ نفر محصلین قسمت مقدمات طب بوده اند. محصلین نهایت شوق نسبت به عملیات در لابراتوار دارند و امسال هر کدام بخوبی بطرز استعمال میکروسکوپ آشنا شده و در مقاطع نباتی که خود محصلین تهیه و رنگ کرده بودند تحقیقات نموده و هر کس بنوبه خود به عملیات ذیل پرداخته است:

در گیاه شناسی: معاینه ساختمان ریشه جوان - تحقیق در ساختمان ثانوی

ریشه - معاینه ساختمان اولی ساقه - معاینه ساختمان ثانوی ساقه - معاینه ساقه غلات - عملیات راجع به پیوند - معاینه ساختمان برگ - معاینه ساختمان دمبرگ - تشریح میله نر (Étamine) - تشریح تخمدان .

و در حیوانشناسی : تشریح ماهی - تشریح موز - تشریح وزغ - تشریح خرچنگ - تشریح زنبور - تشریح عقرب - تشریح زالو - تشریح چشم - تشریح قلب . علاوه بر این امسال در گردش های علمی که محصلین بمعیت دانشیار علوم طبیعی در تهران (در جنوب و شمال) و اطراف آن گرداند سیصد نوع نبات در تهران یعنی در جنوب شهر نباتات Phanérogames و در شمال شهر اضافه بر آن نباتات Cryptogames را نیز (پیدا کرده اند و از هر کدام يك نمونه با آزمایشگاه آورده نگاهداشته اند و بدین طریق هریک از محصلین دارای مجموعه قابل توجهی از انواع و اقسام نباتات Herbiers گردیده اند .

در مواقع امتحان برای آنکه بطور دقت از درجه معلومات محصلین اطلاع حاصل شود اسم مقاطعی را که از فرنگ وارد شده بود پوشیده و بعد خود آنها را بوسیله میکروسکپ بمحصلین نشان میدادند تا آنکه آنها را تشخیص بدهند .

آزمایشگاه روانشناسی و علوم تربیتی

آزمایشگاه روانشناسی در مملکت ما هیچ سابقه نداشته و تصور اینکه ممکن است قوای نفسانی و حواس معنوی انسان را تحت تجربه و سنجش در آورد در اذهان ما نبوده است ، از تروهنگامی که گفتگوی تهیه آزمایشگاه روانشناسی میشد جمعی آن را بطور شوخی تلقی میکردند .

در نزد علمای امروز شدت روابط بین روان و تن یعنی قوای مادی و معنوی انسان و ظهور تأثیرات و انفعالات هریک در دیگری مسلم شده و از طرفی

روش و اسلوب عمومی در غالب علوم منجمه در تعلیم و تربیت بر روی اساس تجربه و مشاهده و سنجش قرار گرفته است ، ازینرو دانشمندان علوم تربیتی و روانشناسی برای پی بردن چگونگی قوای باطنی و بدست آوردن کیفیت و کمیت آنها و آگاهی از صحت و مرض هر يك و نیز برای سنجش بینغرائز و عواطف و هوش اشخاص مختلف و سایر خصوصیات معرفه النفسی و وظائف الاعضائی بفکر تاسیس آزمایشگاهی که بایستی آنرا «آزمایشگاه روانشناسی» نامید افتاده و در صدد تهیه ابزار و لوازم آن برآمدند . خوشبختانه بزودی درین مقصد پیشرفت شایانی کرده و از نتایج سریع کار خود بسی بهره مند و موفق بکشف بسیاری از مسائل مجهول گردیدند .

عملیات و تجربیات «آزمایشگاه روانشناسی» هیچ مرتبط بامور مآوراءالطبیعه و مشکوک مانند تنویم ، منیتیزم ، هیستیزم و نظائر آنها نمیشد بلکه کاملاً مربوط بعلوم طبیعی از قبیل : تشریح ، فیزیك ، شیمی ، علم وظائف الاعضاء و غیره است و ازینرو نتیجه تجربیات این آزمایشگاه بستگی کامل بعلوم مذکور دارد .

هر يك از افراد جامعه عموماً و محصلین که تربیت شدگان همان جامعه هستند کم و بیش ، دارای برخی امراض معنوی و ظاهری از قبیل : شرم و کمروئی ، نرس و ضعف قلب ، دروغگوئی و دوروئی ، کم حافظگی ، کم نوری چشم ، سنگینی گوش ، سردرد دائمی ، تند خوئی ، کم حوصلگی ، خستگی و رنج و آلم همیشه و امثال اینها میباشد و بی شك ، اغلب این امراض جز دسته کمی که نتیجه نوارث است بر اثر سوء تربیت و بدی و نامناسبی وضع زندگانی و غلغل مشابیه آنها پیدا شده است و اگر بعلت اصلی آنها پی برده شود ممکن است چاره بعضی از آنها شده و در نتیجه هزاران تن از بد بختی نجات یابند . تشخیص امراض مذکور و پی بردن بعلل و عوامل و فهمیدن چاره و داروی آنها در آزمایشگاه روانشناسی انجام میگردد .

یکی از کارهای این آزمایشگاه که اهمیت زیاد دارد سنجش قوای دماغی افراد و بدست آوردن مقدار هوش هر فرد (نسبت بمعدل معینی) میباشد. نتیجه این تجربه در طرز طبقه بندی محصلین کلاسهای مختلف بسی سودمند و نافع است زیرا یکی از اشکالات بزرگ برای معلم و محصل در موقع آموختن آنستکه محصلینی که دارای استعداد مختلف (از حیث قوت و ضعف) هستند در يك کلاس جمع میشوند و در نتیجه معلم نمیداند برفیق قوای کدام دسته از محصلین تدریس کند و خلاصه آنکه بدین ترتیب جمعی از محصلین که قوی هستند بیهوده وقت خود را ضایع میکنند و عده ای که ضعیف هستند نیز اتلاف وقت مینمایند زیرا استفاده ای نمیرند ولی وقتی که محصلین يك کلاس دارای هوش و قوه متشابه و نزدیک بهم باشند و باصطلاح «سن فکری» آنان یکی باشد این اشکالات روی نمیدهد.

گرچه اصولاً نام و عنوان «آزمایشگاه روانشناسی» و بسط و تفصیل تجربیات آن در دنیا بی سابقه بوده و قهراً در ایران نیز وجود نداشته است ولی حکما و اطباء دانشمند سابق ما که اغلب فیلسوف و روان شناس نیز بوده اند بیشتر در معالجات خود عملاً روش تداوی روحی را بکار میبردند چنانکه برای ابن سینا و محمد زکریا در بن خصوص حکایات متعددی در کتب قدیم آورده اند و مولوی نیز قصه ای «از تداوی روحی» در مثنوی بیان کرده است (۱).

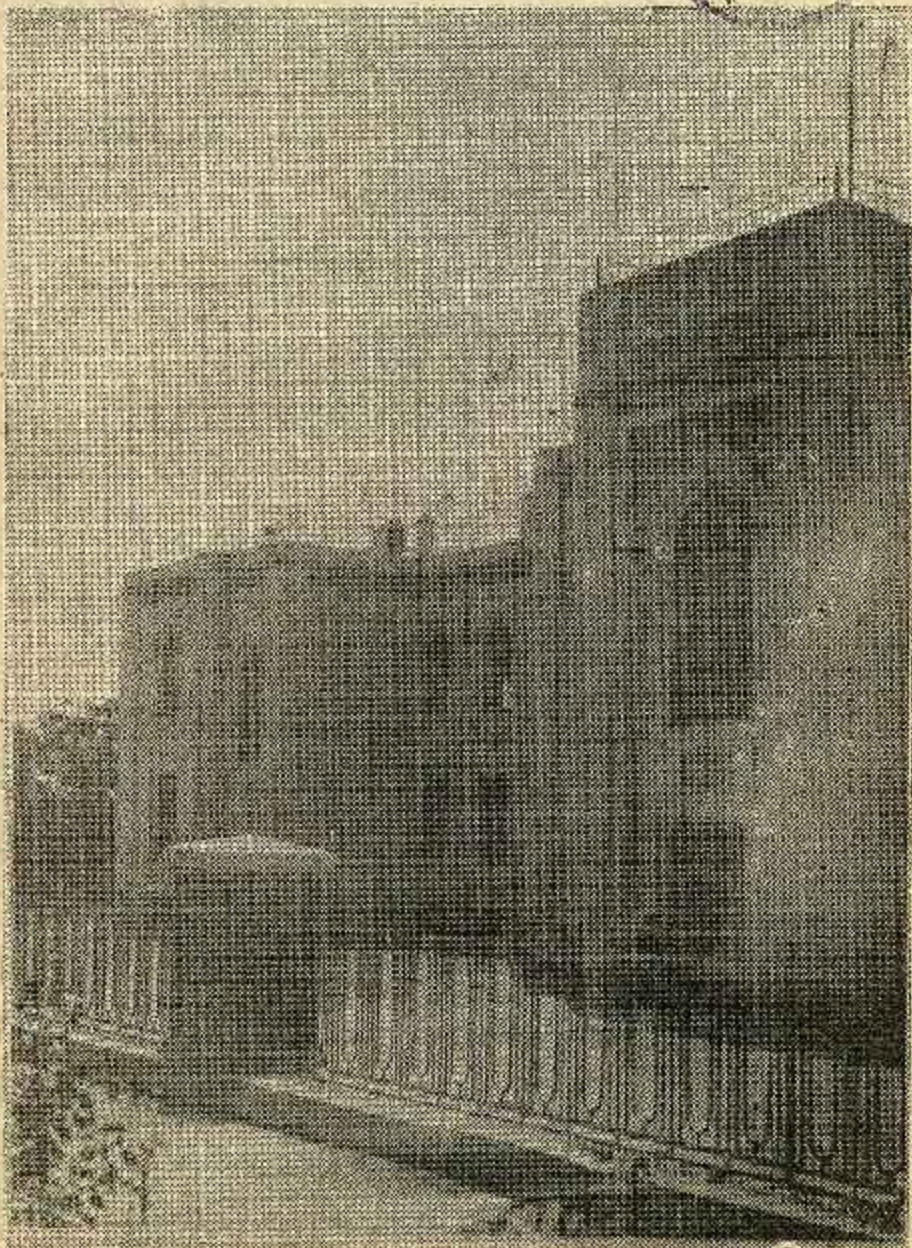
دانشسرای عالی که همواره در نظر دارد بهترین و آخرین روش پسندیده تعلیم و تربیت را اقتباس کند و وسائل و ابزار لازم آن را فراهم آورد در سال تحصیلی ۱۳ - ۱۳۱۲ برای نخستین بار در ایران شالوده آزمایشگاه روانشناسی را که برای تدریس علوم تربیتی لازم بود ریخته و روز بروز بر توسعه آن افزوده است و امید میرود که این آزمایشگاه نیز بر اثر کوشش و

مراقبت دائمی اولیای محترم مدرسه بزودی از هر حیث تکمیل گردد. در اینجا بایستی متذکر گردید که اهمیت این آزمایشگاه بدرجائی از آزمایشگاههای دیگر بیشتر است زیرا هدف اصلی آزمایشگاه روانشناسی آنستکه نواقص و عیوب و امراض ظاهری و باطنی محصلین را تا آنجا که ممکن است بر طرف سازد و در نتیجه انسان کامل و سالم درست کند و هویداست که انسان نیرومند و سالم میتواند از آزمایشگاههای: فیزیک، شیمی، نبات شناسی، حیوان شناسی و امثال آن استفاده کند نه انسان مریض و ضعیف!

رصد خانه و وسائل معرفة الجوی

از چندی قبل در نظر گرفته شده است که برای تجربه و آزمایش نظریات هیئت و اختر شناسی رصد خانه کوچکی که دارای آلات ستاره شناسی باشد در دانشسرای عالی در طبقه بالای عمارت آزمایشگاه ها تهیه شود.

این محل از سطح زمین هفده متر ارتفاع دارد و اطراف آن با نرده های آهنی محصور گردیده و قرار است تلسکوپ و سایر آلات لازم در آنجا گذاشته شده و محصلین قسمت هیئت در رصد خانه مزبور با آلاتی که فعلاً موجود است از قبیل طولیاب و کرومومتر و غیره آزمایش بپردازند و بعلاوه در سال جاری نیز بعضی از اسباب و ادواتی که برای سنجش تغییرات جوی تهیه شده است مانند باد سنج و رطوبت سنج و باران سنج (Pluimètre) و گرما سنج و میزان الهوا و غیره در دانشسرای عالی و محل رصد خانه نصب گردید و توسط متصدیان آزمایشگاه ها اداره شده است.

عمارت آزمونگاه ها از طرف شمال - قسمت فوقانی دست راست آن محل ورود خانه است

آزمونگاه تعلیم و تربیت

از اسفند ماه ۱۳۱۳ برای اولین بار دبستان علمیه از طرف وزارت معارف با اختیار دانشسرای عالی گذاشته شد و از همان وقت محصلین شعبه تعلیم و تربیت در تحت نظارت آقای بیژن برای مشاهده طرز تربیت دبستانی و تدریس و اداره کردن مدرسه، بدبستان مذکور رفته و تحقیقات خود را درین مواسم تا آخر سال ادامه داده و راپرتی در باب مشاهدات و مطالبات مزبور تسلیم نمودند.

یکی از خیابان های باغچه شمالی

قسمت چهارم عملیات ضمیمه پروگرام

سابق بر این موضوع تعلیم و تربیت فقط مربوط بکلاس و مدرسه بود ولی بنابر تحقیقاتی که در یکصد سال اخیر پی در پی در رشته علم اجتماع و روانشناسی بعمل آمده ثابت شده است که دایره تعلیم و تربیت وسیع تر از آنست که سابقاً تصور میرفت چنانکه خانواده - هیئت اجتماع - طبیعت و امثال آن در تعلیم و تربیت بی نهایت دخیل میباشد. از این لحاظ تربیت کنندگان و معالین بزرگ حتی المقدور زندگانی خارج از مدرسه را چون گردش در طبیعت و شرکت در جشنها و عیدها و مشاهده مؤسسات تازه و آثار باستانی در دایره تعلیم و تربیت داخل ساخته سعی میکنند به بهترین وجهی محیط خارج از حوزه مدرسه را برای تعلیم و تربیت و تدریس قابل استفاده نموده و با پروگرام مدرسه مربوط سازند. بحوبکه شاگردان و محصلین در تحت مراقبت و راهنمایی آموزگاران و دبیران و استادان، اوضاع بیرون از دایره مدرسه را بدقت دیده و لطیف تر حس کرده و در نتیجه بوضعیت و ساختمان آن اوضاع آشنا شوند و بدین ترتیب مصداق معلوماتی را که در دوره مدرسه تحصیل میکنند خود برای العین دریابند.

بنابر همین اصول دانشسرای عالی نیز در حده امکان برای محصلین وسیله گردشهای علمی و مسافرت های تاریخی و معاینه مؤسسات جدید و آثار باستانی را فراهم میسازد. در عرض سال تحصیلی ۱۴ - ۱۳۱۳ محصلین شعب مختلفه دانشسرای عالی از قبیل شعبه علوم تربیتی - تاریخ و جغرافیا - طبیعیات در گردشهای ذیل استفاده کامل کرده و هر کدام را برتی از مشاهدات خود تهیه و تسلیم نموده اند و چنانکه در قسمت تالار اجتماعات دیده میشود بعضی از آنها نیز از اطلاعات جدید خویش رفقای خود را مستفید ساخته اند.

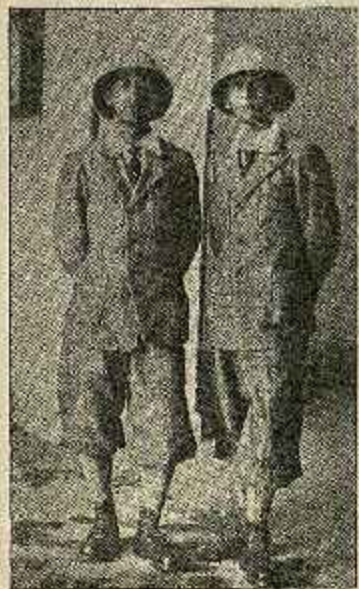
گردشهای امسال از قرار ذیل بوده است :

گردش محصلین شعبه علوم تربیتی و تربیتی سرپرستی آقای بیژن در اداره احصایه بلدی - مجلس دولتی قصر قاجار - ضرابخانه - ساختمان های جدید دولتی در شمیران - پهلوی - مدرسه صنایع مستظرفه - هنرستان دولتی - مریضخانه بلدی - دارالرصاعه و پرورشگاه - دار المجانین - کارخانه قند کرج - آثار قدیم شهر تهران - مؤسسات دانشکده فلاحه - نمایشگاه امتعه وطنی .

گردشهای محصلین تاریخ و جغرافیا سرپرستی آقای کیهان استاد دانشسرای عالی در مؤسسات ذیل بوده است : مؤسسات دانشکده فلاحه و کارخانه قندسازی کرج - موزه معارف - نمایشگاه امتعه وطنی - مدرسه صنایع مستظرفه .
گردشهای محصلین زمین شناسی با اتفاق دکتر ریور و موسیو مالدینه در : کندوان - کرج - شمشک - جاجرود - آب علی (رودهن) - کوه سه پایه بوده است .

سر ویس زمین شناسی

تهیه نقشه طبقات الارضی يك مملکت از کار های مهم و اساسی است . برای شروع به این کار از طرف دانشکده علوم اقدامات لازم بعمل آمده و پس از تصویب وزارت معارف « سر ویس » مذکور در سال جاری تأسیس گردید و دو نفر از ایسانیه های امسال آقایان یزدانیان و بهزاد که در مدت سه سال تحصیل خود لا اقل پنجاه مرتبه به گردشهای علمی و زمین شناسی پرداخته اند مأمور شدند که ناحیه دره شاهرود را تا حدود « الموت » معاینه و طبقات زمین آن را معین کنند لذا در ۲۴ خرداد آقایان مزبور از تهران حرکت کرده و در موقعی که این سالنامه زیر چاپ بود راپورت مشروح خود را بانقشه کامل و عکس های لازم تسلیم کردند.

آقایان بهزاد و یزدانیان در روز حرکت با لباس سفر .

شرکت در جشن هزار ساله فردوسی

از اوایل مشروطیت دانشپروان توجه خاصی بآثار فردوسی داشتند چه انقلاب ایران شور وطن پرستی در سرها ایجاد کرده بود. حماسه های شاعر بزرگ ملی ایران از آن بعد تاثیر دیگری در دلها میگرد و روح ایرانی را پس از چندی بزم آرائی بزم حیوئی هدایت مینمود. از همان موقع نو فکر و و آرزوی ساختمان آرامگاهی برای فردوسی در دلها رسوخ کرد لیکن انقلاب مشروطیت واضطراب ایام جنگ بین الملل نمیگذشت که این چنین امیال تحقیقی پذیرد. همیشه ده سال پیش اوضاع ایران دیگرگون شد و ستاره خوشبختی ایران طلوع کرد و تعبیرات کلی روی داد خواستاران ترقی و مردمان آگاه ایران پایه « انجمن آثار ملی » را نهادند تا در هر رشته ای که روح ایرانی در طی ازمینه تاریخی تجلی نموده است انجان نظر کرده و افتخارات و آثار ملی را آنچه برای ما مانده است از اشیاء و آثار عتیق و صنعت و شعر از دستبرد حوادث مصون دارند و برگزین و هنرمندان را چنانکه درخورست ستود و در خاطر ها زنده جاوید سازند. عجب نیست که در ردیف اقدامات ادبی این انجمن پس از شناساندن طرز « جهان بینی » فردوسی که عبارت از زندگی رزمی و با شرافت میباشد، و پس از تحقیق عالمانه راجع به حماسه های بی نظیر او ساختمان آرامگاهی برای این سخنور ملی در نظر گرفته شد. از همان وقت برای این مقصد بفرام ساختن وسایل مادی و جمع آوری پول پرداختند تا آنکه در سال گذشته تحت ریاست جناب آقای فروغی رئیس الوزرا گشایش جشن هزاره شاعر بزرگ در نظر گرفته شد و برای تکمیل و تهیه بودجه ای که بجهت آرامگاه لازم بود بخت آزمائی تشکیل دادند و هیئت رئیسه بخت آزمائی از آقایان ذیل تشکیل یافت.

آقای حکیم الملک (رئیس)

«حسین علاء» (نایب رئیس)

«دکتر عیسی صدیق» (منشی)

«ارباب کیخسرو شاهرخ

» مصطفی فاتح

» نیت پور

هیئت مدیره بخت آزمائی

و آقایان نمایندگان نظمی و عدایه و بادی که برای شرکت در کشیدن
لانه دعوت شده بودند. از راست بچپ: آقایان نماینده عدایه -
ارباب کیخسرو شاهرخ - علاء - حکیم الملک - دکتر صدیق -
نماینده نظمی - فاتح - نماینده بادیه.

و بانک ملی را صندوق عایدات و مخارج قرار دادند.

از آنجا که دانشکده ادبیات از هر حیث وابستگی بسخنور ملی ایران
فردوسی داشت انبیه دانشسرای عالی مرکز اجتماعات هیئت مدیره شد.

قسمتی از تالار بزرگ دانشسرای عالی در موقع کشیدن

بلیط های بخت آزمائی

ابتدا جناب آقای رئیس الوزراء در تالار بزرگ دانشسرای عالی که معاوا ۸۰۰ تن
شنونده بود در بهمن ۱۳۱۲ مردم را بشرکت در جشن هزار ساله شاعر ملی تشویق
فرمودند. بعدها نیز مستشرقین و علاقمندان را بخاک پاك فردوسی دعوت نمودند.

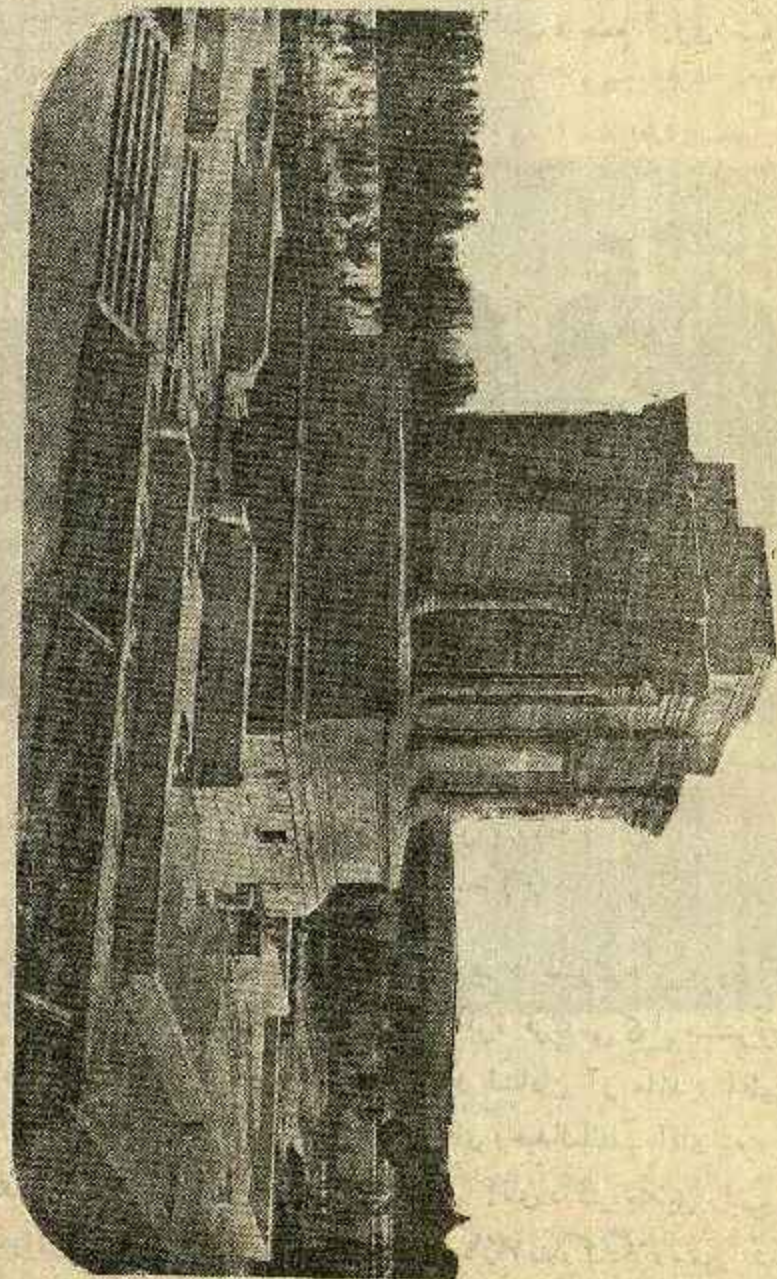
در همین وقت مقدمات تأسیس کتابخانه فردوسی - برای تهیه تمام کتبی که راجع
باین سخنور توانا بزبانهای مختلف تألیف شده است و جمع آوری نسخ مختلف
شاهنامه - در دانشسرای عالی شروع شد.

هیئت رئیسه کنگره فردوسی

از راست بچپ: آقایان دکتر عزام (مصر) - دکتر صدیق رئیس (دارالانشاء) - حاج محترم السلطنه
گریستن سن (دانمارك) - ماسه (فرانسه)

مراسم کشیدن قرعه های بخت آزمائی نیز در دانشسرای عالی صورت گرفت.
علاوه بر این دانشسرای عالی در کنگره فردوسی که از مستشرقین و سر
شناسان ایران تشکیل شده بود شرکت داشته و استادان آن مانند: آقای بدیع
الزمان - آقای تدین - آقای دکتر شفق - آقای وحید الملک - آقای سعید قمیسی
و آقای رشید یاسمی نیز عضو کنگره بودند. آقای دکتر صدیق رئیس محترم
دانشسرای عالی نیز از طرف دولت بریاست دارالانشاء کنگره مامور شدند و
در سفر و حضر پذیرائی مستشرقین پرداخته و از بذل هیچگونه مساعی و وسایله

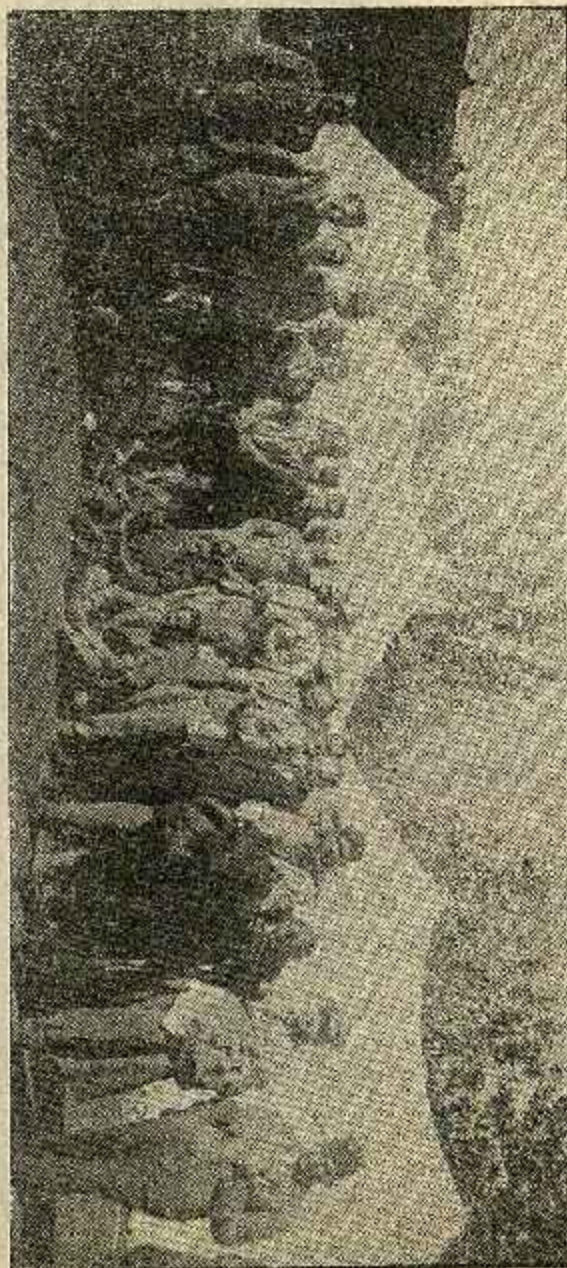
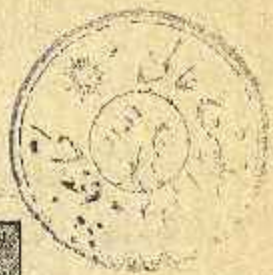
آرامگاه فردوسی

دریغ نداشتند چنانکه بساطه ایشان نیز اعضاء دفتر دانشسرا در دارالانباء کنگره در همراهی رخصت سهیم شدند. بهسم چنین در مسافرتی که کنگره بطوس نمود شش تن از محصلین دانشکده ادبیات (آقایان حسینقلی نزاری - ذفرینش پور ایرج زند پور - علی اکبرشاهی - پرویز خاقلری - برزو سپهری) با رست محترم حضور داشتند که مختصری از شرح مسافرت آنها در ذیل درج میشود. سرانجام جشنها مجلس اختتامیه ای که بر حسب دعوت انجمن ادب ایران برای تشکر از خدمتگزاران و شرکت کنندگان در جشن تشکیل یافت در تالار اجتماعات دانشسرای عالی بود و جمعه دانشسرای عالی مفتخر است که «افتتاح و اختتام جشن هزاره سانه فردوسی درین مؤسسه صورت گرفت»

مسافرت هیئت اعزامی بطوس

هیئت اعزامی دانشسرای عالی سیح سه شنبه ۱۷ مهر ماه ۱۳۱۳ برای شرکت در جشن هزاره سال نوید فردوسی و مطالعه آثار باستانی و موقعیت جغرافیائی و امور اجتماعی و معارفی بصیت مقام دانشسرای عالی و آقایان مستشرقین و دانشمندان عضو کنگره بسوی خراسان رهسپار شد. این هیئت نتیجه مطالعات و مشاهدات خود را بموضوعهای مختلف تقسیم کرده و هر يك از اعضاء در مراجعت موضوعی را در تالار اجتماعات به سمع سایر محصلین و رفقای خود رسانیدند ولی چون صفحات سالنامه گنجایش درج نتیجه تحقیقات تاریخی و جغرافیائی و اجتماعی و معارفی را ندارد و شرح هر يك از مطالب مزبور نوشتن رساله مفصلی را ایجاب میکند در اینجا تنها شرح مشاهدات و ذکر خاطرات عمده این مسافرت قناعت میگردد:

از بهمداد ۱۷ مهر تمام دهات و شهرهای واقع در راه طوس آئین بندی شده و اهالی با قیافه بشاش و چهره خندان زائرین آرامگاه مهین شاعر ملی ایران را استقبال میکردند و مأمورین امنیه و نظمیه با احترامات رسمی و نظامی

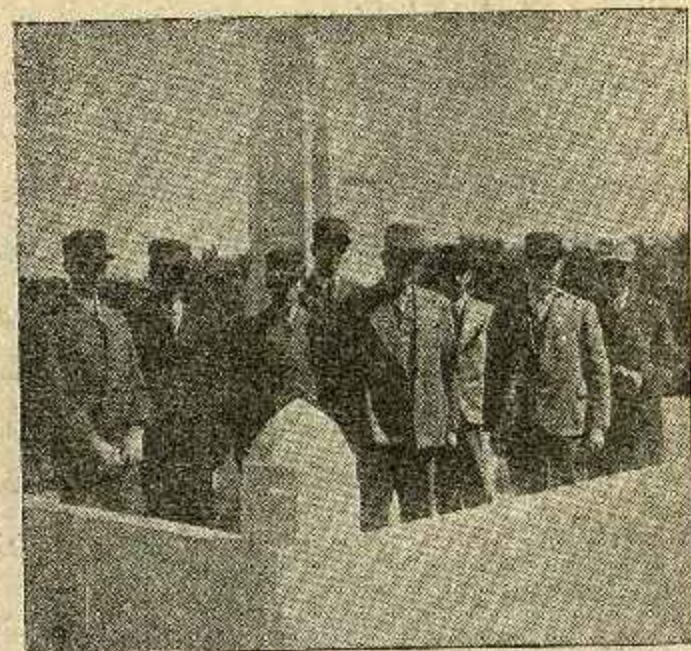
حشیت ایرانی دانشبرای عالی و مسئولین در « داورن » بنام ظاهر و سیر واز

از آنها پذیرائی نموده و بدین وسیله تمام طبقات ایرانی مراتب قدردانی و امتنان خویش را اظهار و دلپسندگی و محبت خود را نسبت به خدمت گزاران این آب و خاک ابراز میداشتند.

در همان روز ما پس از صرف چای و صبحانه (در ده دلگشای جاپون) و عبور از گردنه‌های سبز و خرم و باشکوه فیروز کوه یکساعت بعد از ظهر وارد شهر سمنان شدیم و پس از صرف ناهار و معاینه کارخانه پنبه رسی و ریسمن بافی سمنان ساعت سه بعد از ظهر بطرف شهرود حرکت کرده و شب به آن شهر زیبا و نوساز رسیدیم. صبح چهارشنبه ساعت هشت از انتهای خیابان مصفای شهرود خارج گشته و پس از عبور از آبادیه‌ها و دشت‌های پهناور و هموار و صرف ناهار در ده «داورزن» ساعت پنج بعد از ظهر بشهر تاریخی سبزدار وارد و صبح روز بعد پس از مشاهده مسجد جامع و مقبره حاج ملاهادی سبزواری بسمت نیشابور رهسپار شدیم. ساعت یازده بود که به جنگه وسیع و زیبای نیشابور که از آجر باره‌ها و سفال شکسته‌ها و آثار ویرانی شهر نیشابور و شادیاخ پوشیده گشته — وارد شدیم. پس از عبور از نیشابور و طی یکی دو کیلو متر راه به باغ باشکوه و مصفای آرامگاه خیام رسیدیم و از دیدار منظره فرح بخش آن بیاد حکایتی افتادیم که نظامی عروضی در چهار مقاله آورده است که خیام پیش از مرگ بمن گفت که آرامگاه ابدی من در جایی باشد که باد نو بهاری در آنجا شکوفه فشان کند. الحق منظره باغ هزار مرتبه بهتر و روح افزا تر از آن بود که نظامی توصیف کرده است.

آرامگاه خیام را اخیراً از سنگ‌های زیبای خلیج ساخته‌اند و روی آن این رباعی از آقای ملک الشعراء بهار منقوش گردیده است:

بر تربت خیام نشین کام طلب	یک لحظه فراغ از غم ابله طلب
تاریخ بنای بقعه اش گر خواهی	کام دل و دین ز قبر خیام طلب

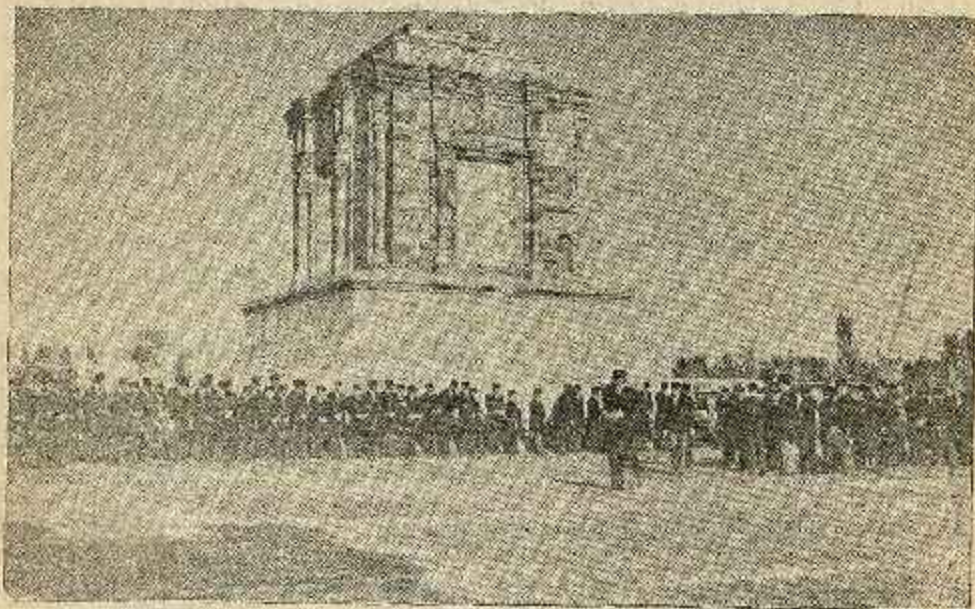

هیئت اعزامی نمایندگان برای عالی بر سر آرامگاه خیم
آقای وزیر معارف و آقای رئیس دانشسرای عالی در صف جلو دیده میشوند

باری پس از زیارت آرامگاه خیم و صرف نهار و زیارت امامزاده
محمد محروق که آرامگاه خیم در جنب آن واقع شده است سه ساعت بعد از ظهر
بطرف مشهد حرکت کرده حوالی ساعت پنج بعد از ظهر بر فراز تپه سلام رسیدیم.
منظره اشکوه شهر مشهد و گنبد و مناره های طلای بقعه مطهر امام هشتم را مشاهده
و بدل پر شور سلامی از دور کرده و هنگام غروب به مشهد وارد گشتیم.

بامداد جمعه ۲۵ مهر بزیارت حرم حضرت رضا (ع) نائل آمد و چهار بعد از ظهر
همان روز که موقع افتتاح آرامگاه با عظمت فردوسی از طرف اعلیحضرت هایون شاهنشاه
پهلوی بود در مقابل آرامگاه منبر که از سنگهای گرانهای خارج ساخته شده و
بعضی از آنها مانند زیباترین پرده نقاشی بخامه طبیعت رنگ آمیزی گردیده
و موجب نشاط خاطر بینندگان میشد حضور یافته و پس از زیارت آرامگاه و مشاهده بنای

باشکوه آن به مشهد مراجعت کرده و در مدت پنج روز اقامت در آنجا آثار و ابنیه
و موسسات ذیل را بازدید کردیم:

آرامگاه فردوسی در روز افتتاح

مبشرین و نمایندگان مجلس منتظر ورود شاهنشاه ایران هستند

بیمارستان شاهرضا - دبیرستان شهرضا - کارخانه فرش بافی عمواوغلی -
نمایشگاه اتمه وطنی - خواجه ربیع - مسجد شاه - مصلی - مسجد گوهرشاد - صحن
عتیق - صحن نو - مقبره شیخ بهائی - چند دبستان - خزانه و کتابخانه حضرتی - مقبره
نادرشاه - باغ منبع - مدرسه فاضله جعفریه - مدرسه نواب - مدرسه محمد باقر - مدرسه
پائین پای سعیدیه - مدرسه بالاسر - مدرسه خیرات خان - ابنیه مخصوص حرم مطهر
(دارالحفاظ - دارالسیاده - توحیدخانه - دبستان لاهور و بخان - دارالمعاده - دارالضیافه
ضریح مقدس)

روز چهارشنبه ۲۵ مهر ماه مقارن ظهر بساعت نهران عزیمت نموده و پس از
مشاهده آثار تاریخی و ابنیه قدمگاه و نیشابور (آرامگاه خیم - امامزاده محمد محروق -

مقبره عطار) و بسطام (صومعه بایزید - امامزاده محمد - مسجد و گنبد های حوالی صومعه - مسجد جامع - کاشانه - دبستان بسطام) و دامغان (چهل دختران - پیر علمدار - امامزاده جعفر - مسجد جامع - تاریخانه) روز جمعه ۲۷ مهر ماه ساعت چهار و نیم بعد از ظهر تهران وارد شدیم.

قسمتی از آثار صنعتی گرانهای شهرهای مزبور در اثر بی مبالائی زمامداران گذشته ازین رفته و قسمت دیگر آن که هنوز بریاست و بعضی از آنها در سال های اخیر تعمیر شده - موجب حیرت و لذت بینندگان میباشد و توانائی و نیروی صنعتی ایرانیان گواهی میدهد و قسمت دیگر این ابنیه که در اثر عدم توجه و تصرفات نابجای اهالی و حوادث طبیعی رو بانهدام گذاشته محتاج تعمیر و مرمت سریع است (از قبیل مسجد شاه مشهد - مناره تاریخانه و مناره مسجد جامع دامغان) چنانکه گفتیم ما درین مسافرت قسمت اعظم خاک خراسان و شاهرود و بسطام و دامغان و سمنان را دیدیم - مشاهده برج و باروها و حصارهای شهرها و دهات و دیده گاههایی که در عرض راه بر فراز کوهها و تپهها ساخته اند ما را بوقایعی متذکر میکرد که در تواریخ و افسانه های ملی خوانده بودیم و صفحات تاریخ خراسان که حتی منالوئیتهای آن پر از افتخارات میباشد - در پیشگاه ما جاوه گر میشد - گوئی کوهها و دره ها و دشتها بزبان حال با ما میگفتند که «ما همان جایگاههایی هستیم که دلبران و نام آوران و دانشمندان و سخنورانی را - که وصف دلیرها و شرح احوال آنان تاریخ و تاریخ ادبیات ایران را پر ساخته - در دامن خود پرورده و بجامه ایران تقدیم نموده ایم ...»

یاد آورهای مزبور و دیدار ترقیات اخیر و بی بردن بموقعیت نظامی و اقتصادی بویژه اهمیت دینی و روحانی خراسان - ما را به پیشرفت سریع این ایالت نوید داده و امیدوار شدیم که در آینده نزدیکی خراسان مقام نخستین خود را بدست آورده و باز مردان نامی در آغوش خویش پرورش خواهد داد و از توصیحات تاریخ ما را از شرح مفاخر علمی و ادبی و مآثر ملی خود پر خواهد ساخت
۱۹ خرداد ماه ۱۳۱۴ حسینقلی نیساری

مقاله های محصلین و خطابه های آنها در کلاس

چون طرز تعلیم و تربیت جدید بر این اصل نهاده شده که محصل خود بتحقیق و مطالعه میردازد و برای معلم جز راهنمایی صحیح که مستلزم اطلاعات زیاد و فرا داشتن کلیه مراتب تعلیم و تربیت میباشد وظیفه دیگری قائل نیست و رویه تعلیم و تدریس سابق را که در آن معلم متکلم و حده بود طرد میکند لازم بود که در دانشسرای عالی وضع تعلیم و تربیت را طوری مقرر نمایند که قسمتی از پروگرام را آقایان معلمین تدریس و قسمت دیگر را خود محصلین برانهمائی دبیران و استادان تهیه کنند و محصلین از نتیجه تحقیقات خود رفقا و معلمین را آگاه سازند تا اینکه باین ترتیب چشم محصلین برای دیدن و تمیز مسائل مربوط برشته خود باز شود و خود آنها نیز مستقلا در پی گشودن و حل معضلات بوسیله تحقیق و استقصاء بروند بی شک تنها يك چنین تربیتی برای آینده محصلین و جامعه مفید خواهد بود ورنه اگر شاگردان باظهارات و گفته های معلم اکتفا نموده و بی آنکه عناصر دیگر استعداد و هوش خویش را بکار بیندازند فقط قوه حافظه خود را مشق دهند از تعلیم و تربیت نتیجه مطلوب که عبارت از اتکاء بنفس و «خود کاری» و ابتکار باشد نخواهند گرفت و چون قوه حافظه هم حدودی دارد یعنی آنکه وسعت آن در هر زمان تغییر میکند قوه ضابطه آن متناسب با طول زمان نیست بر فرض آنکه محصل در موقع تحصیل هم بر مضامین و مواد دروس تسلط داشته باشد باز پس از چندی محفوظات او دستخوش فراموشی و نسیان خواهد شد ولی بر عکس اگر محصل در شعب ادبیات و علوم هر دو بنا بر رویه مربوط بهر علم خود بتجزیه و ترکیب و ساختن و پرداختن مضامین و مواضع مشغول گردد و برای کسب نتیجه رنج برد و قوه صرف کند آنوقت تعلیم و تربیت مؤثر خواهد بود و معلوماتی که محصلین برای فرا گرفتن آنها زحمت میکشند با جان و روانشان بکی خواهد شد بنا بر نظریات فوق در جریان سال تحصیلی ۱۳۱۳-۱۴ نیز مقاله ها و خطابه هایی

که زیلا نوشته میشود از طرف محصلین تهیه و ایراد شده است :

الف - مقاله ها :

۱ - مقاله های محصلینی که امسال در رشته زبان و ادبیات فارسی

فارغ التحصیل شده اند

اسم محصل	موضوع مقاله
نیساری	غزل و غزل سرایان در قرن ۷-۸ هجری و مقایسه آنها

بینش پور	کتب مذهبی در دوره صفویه و تأثیر مذهب در نظم و اثر و سبک آنها
----------	--

شهبازی خراسانی	سبک هندی و روابط ادبی ایران و هند
خانلاری	تاریخ تطور غزل در ایران

۲ - مقاله هایی که در قسمت جغرافیای ایران توسط محصلین فارغ التحصیل امسال نوشته شده است

زند پور	جغرافیای تاریخی شیراز از قدیمترین ایام آن تا کنون
---------	---

کامگار پارسی	جغرافیای طبیعی و اقتصادی و سیاسی فسا
جلائی	جغرافیای سیاسی آذربایجان

۳ - مقاله های محصلینی که امسال در رشته زبان های خارجی

فارغ التحصیل شده اند

موضوع مقاله (در زبان فرانسه)

جوهری	La poésie de Paul Verlaine
سپهری	drame romantique : Hernani

۴ - مقاله های محصلین جغرافیای عمومی

موضوع مقاله (در جغرافیای انسانی)

اسم محصل	موضوع مقاله
زند پور	تحولات زبان و خط ما
کامگار پارسی	آداب و رسوم اقوام چادرنشین ایران
معتمد	بچه و سیله ممکن است برای ازدیاد جمعیت ایران کوشید
جلائی	قبایل و تیره های چادرنشین ایران
ضرغام	مذهب و آئین ایرانیان
کامیار	خطوط و زبانهای قدیم ایران

۵ - مقاله های محصلین تاریخ ایران بعد از اسلام

موضوع مقاله

معتمد	پادشاهان دیلمی و علل ترقی و انحطاط آنها
زند پور	تبعات تاریخی در خصوص سلاطین غزنوی
کامگار پارسی	شاهان سلجوقی و تماس آنها با تمدن ایران
جلائی	امرای قراقوینلو و روابط آنها با همسایگان

۶ - مقاله های محصلین تاریخ ایران قبل از اسلام

موضوع مقاله

اسم محصل	موضوع مقاله
خاتمی	کودکی و جوانی کورش - مذاهب ایران در زمان ساسانیان
عادل سبزواری	زردشت و اوستا - فلسفه تاریخ - روابط ایران با هیاطله و ترکها
سید احمدیان	تشکیلات دولت هخامنشی - بلاش اول اشکانی - سبب انقراض ساسانیان
طباطبائی یزدی	کورش پادشاه هخامنشی
همایون فر	مرگ کورش - غلبه اعراب بر ایران - شعر در زبان پهلوی
مغروی	آریاهای یزدگرد سوم - علوم در زمان ساسانیان
نورالله روحانی	فتوحات کورش در غرب - سلطنت خسرو انوشیروان - زردشت
پیستا	سگها - روابط ایران و عرب در زمان ساسانیان

موضوع مقاله	اسم محصل
آداب پارسیان قدیم - مانی - صنایع مستظرفه در زمان ساسانیان - کتیربای	دهقان بهمن یار
جنگهای خسرو پرویز با رومیان	حسن سادات گوشه
ایالات و ولایات ایران در زمان ساسانیان - کتیبه یستون - طرز حکمرانی هخامنشیان	ناصر مهریزی
کتابهای پهلوی - سلطنت خسرو پرویز - هجوم سگها	جواد سادات گوشه
مملکت داری و خصال کورش - مذهب و آداب اشکانیان - اصلاحات انوشیروان	ابطحی
عادات و اخلاق در زمان هخامنشیان - اصلاحات اردشیر بابکان - دین مانی	حلائی فر
اردشیر اول هخامنشی - شخصیت زردشت - جنگهای انوشیروان	علیمحمد روحانی
کتیبه های ساسانی - کواکسار - خسرو پرویز - دیودور سیسیلی - سبب اقرض سلسله اشکانی - صنایع در زمان ساسانیان	سروشیان
پاسارگاد - سبب پیشرفت و غلبه عرب بر ایران	مصلحی
شاهان ماد - قباد و مزدك	نور بخش
جنگ سالامین - جنگهای شاپور اول - مزدك	میر فخرائی
تاریخ عیلام - اقرض سلسله اشکانی - شاپور ذوالاکناف	صیری فی
ابو علی مسکویه - پلوتارك - دلایل پیشرفت کورش - جنگهای اشکانیان با روم	ظهیری
طرق تدفین اموات در زمان هخامنشیان - آداب و رسوم دوره ساسانی	معرفت
جغرافیای ممالك هخامنشی - جنگهای ایران و عرب - آئین مزدك	ماهوت چیان
موسیقی در زمان ساسانیان - سلطنت خسرو پرویز - آثری دهاك	محمدی
روابط ایران با ارمنستان - تصرف آسیای صغیر و مستعمرات یونانی توسط پادشاهان هخامنشی - سلطنت بهرام گور	شهاب الدینی

موضوع مقاله	اسم محصل
مقایسه بین خسرو شیرین نظامی و امیر خسرو دهلوی	خطیبی نوری
تاریخ شعرای تهران	گوهرین
امام فخر رازی	مقری
سنائی	رفیعی
تصوف عطار	ستوده
شعرای آذر بایجان در عهد صفویه	میلانی
تاریخ وقف در اسلام	كاوسی
مقایسه بین خیام و حافظ از حیث فکر	»
روش اخلاقی سعدی در گستان و بوستان	صفاء
تاریخ و شرح عقاید اشاعره و معتزله	میر فخرائی
مقایسه کلیله و دمنه بهرامشاهی و انوار سهیلی	معدل
خواجبه نصیرالدین طوسی	شیخ الاسلامی
ملا حسین کاشفی	عطری
با با طاهر عریان	بقائی
میر سید شریف و علامه نفاذانی	حسینیان
شعرای شیراز در قرون ۱۲ و ۱۳ هجری	خوشبخت
نویسندگان عهد قاجاریه	حمیدی
رشیدالدین فضل الله	بهیری (ابوتراب)
تأثیر سنائی در مولوی	بنی صدر
میر خوند	رفعت
خواجو	نجفی مالکی
شعرای هندوستان در عهد صفویه	قنبر
قطب الدین شیرازی	رحیم

موضوع مقاله

ظاهر قاریایی

وصاف

امیر خسرو دهلوی

شعراي یزد

جنبه فنی انوری

انتقاده مقامات حمیدی

اسم محصل

خلیقی

مسعود سالور

رهبر

زارع

عاسمی

کسمانی

۸ - مقاله های محصلین قسمت کلیات و تاریخ فلسفه

اسم محصل

تاریخ فلسفه

کلیات فلسفه

خلیل ملکی

مهینی یزدی

قاسمی اصفهانی

قاسمی مغرد

خدا بنده

تقوی

رضا قدوه

محسنین

شهید ثالث

محسنی آراسته

بنی احمد

طاهری

کتابی

مذهب تجربی

ارسطاطالیس و ما بعد الطبیعه او

افلاطون

سقراط

کانت

روسو

اخوان الصفا

مذهب معنوی

هربرت اسپنسر

سوفسطائیان

آراء فلاسفه در باب واجب تعالی

هگل

پلوتینوس

زمان

علم باری تعالی

وجود ذهنی

وجود ذهنی

تنزیه واجب تعالی

اثبات واجب تعالی

مکان

مکان

تناهی ابعاد

حرکت

جزء لایتجزی

-

وجود

ب - خطابه ها

۱ - عدهای از خطابه های محصلین جغرافیای عمومی

اسم محصل

نصرت الله معتمد

محمد کامکار پارسی

ایرج زند پور

نصرت الله جلایی

ابراهیم ضرغام

فریدون کامیار

راجع به جغرافیای اقتصادی

مقایسه اقتصادیات فرانسه و آلمان

موقعیت تجارتی و فلاحی فرانسه

کلیاتی راجع بوضع کره زمین باتوجه بطریق بحری

آلمان اقتصادی

انگلیند بحری و صنعتی از لحاظ اقتصادی

مناطق مختلف نباتات در سطح کره زمین

راجع به جغرافیای انسانی

نژادهای اروپا و تفوق هر يك

مذاهب عمده و عده تقوس آنها

نژاد های بشر و موطن اولیه هر يك

درجات تمدن

انسانهای اولی

تمدنهای اولی

معتمد

کامکار پارسی

زند پور

جلایی

ضرغام

کامیار

۲ - خطابه های محصلین جغرافیای ایران

جنگلهای ایران

دریاچه رضائیه

موقعیت اقتصادی و نظامی مشهد

گمرک - ازلسنگه تاهواز

علینقی دهقان بهمنیار

محمد علی پستا

ایرج زند پور

حسن گوشه

اسم محصل

موضوع خطابه

سید احمد نور بخش

کرم ابریشم

مجید ظهیری

معادن نفت

ابوالقاسم ماهوتچیان

اهمیت خلیج فارس

اسدالله محمدی

فلاحیت در کرمان

عزت الله همایون فر

سرحدات دولت ایران

بهمن سروشیان

ایلات ایران

جواد گوشه

شیلات

جنابیان مصباحی

بحر خزر

علی اکبر شهاب الدینی

صنعت قالی

۲ - خطابه های محصلین فلسفه و روانشناسی

راجع به روانشناسی

مبین یزدی

مبادی و معانی اولیه

ملکی

استدلال در نظر تجربی مذهبیان

خدا بنده

تمایلات

تقوی

لذت و الم

قاسمی اصفهانی

اعتقاد

قاهری مفرد

هیجانانات

تمکین

خود پرستی و غیر پرستی

مهدوی

حسن دینی

مجلسی

شهوات

ملک افضلی

اهمیت الفاظ در تشکیل مفاهیم کلی

بصیری

فعل ارادی

۱ - خطابه های محصلین علم اجتماع

اسم محصل

موضوع خطابه

راد

مدارس روسی در ایران

کونری

قریبیت زنهای ایران از به واسطه آلا ابتدای مشروطیت

فاطمی

تشکیلات مدارس خارجی نسوان - تربیت نسوان از کودتا بعد

کیانی

مؤسسات خارجی در جنوب

تربیت نسوان از ابتدای مشروطیت تا کودتا

مدارس فرانسویها و روسها در ایران

گوشه

امور صحی زنان در تهران

سیرفی

مدارس آلمانی - مطبوعات راجع به نسوان

مؤسسات اجتماعی ارامنه

محسنین

تعلیم و تربیت پرستار در ایران

مدارس امریکائی ذکور

حمیدی

زنهای نامی ایران از اول اسلام تا زمان مشروطیت

جنائی

مدارس ارامنه ذکور و اناث - علی عده فحشاء

بصیری

زنهای نامی ایران بعد از مشروطیت

مدارس انگلیسی و تاثیر تربیت آنها

طالب خانی

فصلی راجع به مشاغل نسوان

مدارس کورها - کرها - گنگها - تبلیغات خارجی

انوری

مدارس ذر تشتیان

کریم فاطمی

مدارس فرانسویها در ایران - تاثیر تمدن فرانسویها در ایران

ظهیری

کالج امریکائی (البرز)

قیمومیت از لحاظ شرع و حقوق مدنی

شهید ثالث

مؤسسات واجتماعات ارامنه

مورد توجه قرار میدهند.

گذشته از فوائدیکه از عملیات فوق پروگرام خصوصاً بجامعه دانشسرای عالی عاید گردیده است خوشبختانه (چنانکه از ابتدا منظور بوده است) برخی از مؤسسات معارفی دیگر نیز ازین طریق تربیت حسن استقبال کرده و بتأسیس انجمنها پرداخته و سایر عملیات فوق پروگرام را مورد توجه قرار داده اند.

در اینجا باید متذکر شد که برای گرفتن بهترین نتیجه از عملیات فوق پروگرام لازمست که عملیات مزبور از دبستانها شروع گردیده و در دبیرستانها ادامه یابد و باقتضای سن شاگردان مهتمتر شده و توسعه پیدا کند تا آنجا که در دانشکده ها زندگانی در مدرسه شبیه زندگانی جامعه خارج از حوزه تحصیل شود. اکنون بشرح تالار اجتماعات و تفصیل جداگانه هر يك از انجمنها و ذکر جریان کارهای آنها می پردازیم.

تالار اجتماعات

برای آشنا شدن محصلین با یکدیگر و ایجاد روح صمیمیت و یگانگی بین آنها از مهر ماه ۱۳۱۱ مجلس خطابه هفتگی در تالار اجتماعات دانشسرای عالی انعقاد یافته است. درین مجمع که عموماً عصرهای دوشنبه تشکیل میشود محصلین شعب مختلف علمی و ادبی و علوم تربیتی که غالباً در موقع درس و کلاس کمتر با هم تماس دارند حضور یافته و مجال تبادل افکار برایشان حاصل میگردد و نیز خدمانی را که در هر يك از انجمنها نسبت بجامعه دانشسرای عالی نموده اند بعرض دوستان و رفقای خود میرسانند.

برای اینکه محصلین از اجتماع خود بیشتر استفاده برند وقت هر جلسه بدو قسمت تقسیم شده است: قسمت اول معمولاً به بیان مطالب و اختلالات عمومی راجع به دانشسرای عالی از طرف مقام ریاست و اظهار راپرت انجمن های محصلین توسط رؤسای

قسمت پنجم عملیات فوق پروگرام

برای اینکه محصل در دوره تحصیل آماده و مهیای زندگانی در جامعه شود در ممالك مترقی قسمتی از وقت او را صرف عملیات فوق پروگرام مینمایند. يك قسمت از این عملیات عبارتست از شرکت در انجمنهایی که به پیشنهاد خود محصلین و تصویب مدرسه تأسیس یافته و در آنجا محصل مانند یک نفر عضو آزاد جامعه عقیده ورای خود را اظهار داشته و برای رسیدن بمقصد و مرام خویش بسایر اعضاء تشربك مساعی میکند و باین ترتیب هم حس محبت و صمیمیت بی آلاشی در بین محصلین پیدا شده و آنها را برای همدستی در کارهای مهم اجتماعی حاضر و آماده می سازد و هم شخصیت آنها را رشد داده و قوه ابتکار و اعتماد بنفس را در میان ایشان تقویت مینماید و در همین انجمنهاست که جوانان عادت میکنند باینکه منافع شخصی را فدای منافع عمومی نمایند.

تا چند سال قبل از عملیات فوق پروگرام در مملکت ما نشانی نبود و برای نخستین بار در مهر ماه ۱۳۱۱ در دانشسرای عالی بشکلی تالار اجتماعات و تأسیس چهار انجمن اقدام گردید و در طی همان سال دو انجمن دیگر نیز بنابر پیشنهاد عده ای از محصلین بر انجمنهای چهارگانه افزوده شد و در سال جاری نیز انجمن دیگری بنام «انجمن نمایش و موسیقی» تشکیل یافته و انجمنهای سابق هم کاملاً تر گردیده است.

از طرف اداره دانشسرای عالی اهمیت شایان تقدیری بصورت درین انجمنها داده میشود چنانکه شرکت محصلین را در انجمنهای مدرسه مانند مراقبت آنها در دروس

انجمنها میگذرد و قسمت دوم وقت صرف کنفرانس یا مناظره میشود. باین ترتیب که هر بانزده روز یکمرتبه یکی از محصلین در تالار مزبور نطق مینماید و یا چند تن از آنان با یکدیگر مناظره میکنند و هر بانزده روز یکمرتبه بر حسب دعوت دانشسرای عالی یک نفر از دانشمندان و متخصصین داخلی یا خارجی برای محصلین کنفرانس میدهد.

کنفرانسهائی که در عرض سال جاری ایراد شده بقرار ذیل است :

مرضوع نطق	اسم ناطق
انتخاب الفبای لاتین و معایب آن	آقای سیاستیان بگ (مستشرق آلمانی)
تعلیم و تربیت در زمان ساسانیان	« پرفسور کریستن سن (مستشرق دانمارکی)
(در دو جلسه)	
مسافرت هیئت اعزامی دانشسرای عالی بطوس	« سپهری
آثار باستانی از سمنان تا طوس	« نیساری
حفریات شوش و اکتشافات تاریخی	« پرفسور انوالا (مستشرق پارسی)
موقعیت جغرافیائی مشهد و ابنیه آن	« زند پور
کتاب و اشیاء نفیسه خزانه آستان قدس	« شهابی خراسانی
آبیه برق در ایران	« ابوالقاسم شیوا (مهندس برق)
بهترین طریقه مطالعه	« دکتر رضا زاده شفق
تاریخ مشهد و طوس	« خالمری
بحر متقارب (در دو جلسه)	« پرفسور ریپکا (مستشرق چکواسلواکی)
مقایسه معارف قدیم و جدید خراسان	« ینش پور
وقف در اسلام	« شهیدی عضو دائره تحقیق اوقاف
در پیرامون اصلاح زبان فارسی	« شهابی خراسانی
تاریخ اوقاف	« کانوزیان (از طرف وزارت معارف)
یک مبحث لغوی	« نوجست (نماینده مجلس شورای ملی)

مناظره : آیا با وضع حاضر برای ایران تعلیمات عالی ضروری تر است تا ابتدائی ؟

بین آقایان تقوی و بنی احمد (طرفدار تعلیمات

عالی) و بنی صدر و زند پور (طرفدار تعلیمات ابتدائی) (۱)

وقف از نظر اقتصادی و اجتماعی

غرض از تشکیلات معارف چیست ؟

راه آهن ایران

تعلیمات ابتدائی در ایران

« دکتر عیسی صدیق »

« سید فضل الله مهندس (از طرف وزارت طرق)

« دکتر عیسی صدیق »

علاوه برای تشکر از خدمتگزاران جشن هزار ساله فردوسی مجلس

کنفرانسی که عده ای از اعضاء دولت و نمایندگان مجلس شورای ملی و فضلا و

دانشمندان و عموم محصلین دانشکده ادبیات در آن حضور داشتند بر حسب

دعوت انجمن ادب ایران در بین تالار تشکیل شد و جناب آقای فروغی

رئیس الوزراء و جناب آقای حکمت وزیر معارف و آقای افسر رئیس انجمن ادب

و آقای بدیع الزمان استاد دانشسرای عالی و آقای اورنگ نماینده مجلس شورای

ملی در موضوعهای مربوط با اهمیت جشن هزار ساله فردوسی و تشکر از شرکت

کنندگان در آن نطقهای جلب توجهی ایراد کردند

انجمن کتابخانه

انجمن کتابخانه یکی از مؤسسات محصلین دانشسرای عالی است که در مهر ماه ۱۳۱۱ تشکیل گردیده.

مرام آن همکاری و مساعدت در پیشرفت امور کتابخانه و توسعه آن و تحریک

حسن مطالعه بین محصلین دانشسرای عالی است. این انجمن بتوسط چهار نفر

(۱) پس از ختم مناظره از آقایان مستمعین کسب رای شده و بیش از ۶۵٪ عده حضار

به تعلیمات ابتدائی رای دادند.

هیئت رئیسه اداره میشود. علاوه درین انجمن نیز مانند سایر انجمنها یکی از آقایان معلمین از طرف مقام ریاست دانشسرای عالی در امور انجمن نظارت داشته و در موقع لزوم باعضاء مساعدت فکری مینماید.

این انجمن در سال تحصیلی ۱۴ - ۱۳۱۳ موافق شده است قسمت عمده مرام خود را بنحو ذیل عملی نماید:

۱ - با مؤلفین بزرگ مکاتبه کرده و تالیفات آنها را برای کتابخانه گردآورده است و برای نخستین بار بایکی از دبیرستانها یعنی دبیرستان شاهرضا در مشهد مکاتبه نموده و حتی الامکان از مساعدت دریغ نداشته است. کتابهایی که این انجمن در سال جاری فراهم نموده و بکتابخانه دانشسرای عالی تسلیم نموده است ۹۶ جلد میباشد.

۲ - برای استتساح کتب خطی که در کتابخانه دانشسرای عالی بوده و در کتابخانه های دیگر وجود داشته اقدام کرده است.

انجمن کتابخانه

۳ - کتالوگهای کتابخانه های بزرگ دنیا را مطالعه کرده و اسامی کتب جدید الطبع و لازم را با اداره دانشسرای عالی داده است تا در موقع خرید کتب مورد استفاده قرار گیرد.

۴ - برای تشویق و ترغیب محصلین بمطالعه و همچنین آشنا کردن رفقای خود بروش های مختلف کتابداری و مخصوصاً سیستم ساده و عملی « دیوئی » کنفرانسهائی ایراد شده است که خلاصه یکی از آنها تحت عنوان « فن کتابداری بطرز دیوئی » ذیلاً بمعرض مطالعه خوانندگان محترم گذاشته میشود.

انجمن کتابخانه هیئت رئیسه خود را در سال جاری بترتیب ذیل انتخاب کرده است:

رئیس	نایب رئیس	منشی	خزانه دار
برژ و سپهری	نصرالله اسدی دزفولی	علی محسنی	رضا و کیلی
سپهری	محمد حسن خردمند	احمد فیاض	و کیلی

فن کتابداری بطرز دیوئی

ترتیب و نظم در هر کاری بیشتر باشد سرعت انجام آن زیاد تر و بیم اتلاف وقت در آن کمتر است.

دیوئی (Melvil Dewey) امریکائی نیز که از طرز کتابداری قدیم و اشکال یافتن کتب خسته شده بود در ۱۸۷۳ بمفکر ابتکار طریقه جدیدی افتاده و کتب را از روی مواضع طبقه بندی نمود و در ظرف ۶۲ سال نظم و ترتیب وی در کتابداری بدرجه کمال رسیده است مطابق این ترتیب هر صد نمره اختصاص بکتابی دارد که در يك موضوع تالیف شده است بطریق ذیل:

از ۹۹ - ۰۰۰ کتبی که در موضوع و فن مخصوص نیست مثل دایرة المعارف و مجلات و روزنامهها و امثال آن.

از ۱۹۹ - ۱۰۰ کتبی که در باب فلسفه و شعب آن مانند روانشناسی - علم اخلاق - علم جمال و امثال آن بحث میکنند

از ۲۹۹ - ۲۰۰ کتبی که راجع بادیان و مذاهب مختلف است

از ۳۹۹ - ۳۰۰ کتبی که در علوم اجتماعی از قبیل شعب مختلف علم حقوق - علم اقتصاد - تعلیم و تربیت - علم اجتماع و امثال آنها نگاشته اند

از ۴۹۹ - ۴۰۰ کتبی که در موضوع زبانهای گوناگون بشر و در باب تعلیم لسان و صرف و نحو السنه نگاشته شده

از ۵۹۹ - ۵۰۰ کتابهایی که در آن از علوم مختلف مثل ریاضیات - هیئت - زمین شناسی - گیاه شناسی - حیوان شناسی و مانند آنها بحث میشود

از ۶۹۹ - ۶۰۰ کتبی که راجع بحرف مختلف از قبیل طب و مهندسی و نظایر آنهاست

از ۷۹۹ - ۷۰۰ کتبی که در آنها از صنایع ظریفه : معماری - نقاشی - خط موسیقی و نیز برخی از بازیهای تفریحی گفتهگو میشود

از ۸۹۹ - ۸۰۰ کتب نوار برج - سفر نامه ها - تراجم احوال و امثال آنها

در هر صد نمره ای که یکی از شقوق علوم و فنون اختصاص دارد هر چند نمره ای اختصاص یکی از شعب آن علم دارد چنانکه بطور مثل مکاتیک فیزیکی در تحت نمره ۵۳۱ در می آید

و چون عموماً عدده کتبی که در یک رشته تألیف شده است از صد تجاوز میکند برای هر یک نمره درجات و اعشاری قائل شده اند که گاهی عدد اعشاری آن چهار و پنج میرسد

برای زمانها و آثار ادبی نمره مخصوصی نیست و معمولاً در تحت نمره ای که مخصوص مؤلف آن میباشد قرار میگیرد و از همین جاست که نویسندگان بزرگ هر یک نمره معینی دارند که در ضمن ۸۹۹ - ۸۰۰ قرار میگیرد

برای تنظیم اوراق نماینده پس از آنکه کتابی را بکتابخانه وارد و در دفتر نمره ترتیب ثبت نمودند آن را در ردیف یکی از اقسام دهگانه جا میدهند و

آنوقت بترتیب اوراق نماینده می پردازند - برای يك کتاب ممکن است از سه تا ده یا پانزده قسم ورق نماینده تهیه نمود

اولین ورق نماینده راجع باسم کتاب است که در بالای ورقه نگاشته میشود و در سمت چپ آن نمره کتاب را بر حسب موضوع ثبت میکنند - زیر عنوان اسم مؤلف و در سمت چپ اسم ناشر و نام شهری که کتاب در آن منتشر شده می آید و اگر حق طبع کتاب محفوظ است در اوراق نماینده ای که بزبانهای خارجی تهیه شده علامت C... که مخفف از Copyright میباشد با عدد سال نشر کتاب در طرف چپ ورقه و در زیر اسم مؤلف ثبت می نمایند - بعد اوراق نماینده را در جمیع مخصوصی بترتیب الفبائی موضوع یا عنوان کتاب یا اسم مؤلف قرار میدهند

انجمن نمایش و موسیقی

انجمنی که امسال بر سایر انجمنهای دانشسرای عالی افزوده شده انجمن نمایش و موسیقی است و مرام آن تهذیب اخلاق و ایجاد روح بشارت و شادمانی در محصلین بوسیله نمایشها و کنسرتهای مناسب میباشد

این انجمن با آنکه جدیدالتاسیس و از هر حیث فاقد وسایل بود موفق شد که برای اولین بار در بهمن ماه ۱۳۱۳ نمایشات خود را یعنی دو پرده خنده آور و یک پرده کنسرت در نالار بزرگ عمارت جنوبی دانشسرای عالی در حضور هشتصد نفر از استادان و محصلین و لیسانسیه های دانشسرای عالی و اولیای محصلین با کمال خوبی و بطرز مؤثر و جالب توجه بمعرض نمایش بگذارد

این انجمن بدو قسمت نمایش و موسیقی تقسیم و یک هیئت پنج نفری نیز باسم هیئت منتخبه نمایشنامه (پیس) از طرف اعضای انجمن برای سال تحصیلی انتخاب شده است که وظیفه آن انتخاب نمایشنامه هایی است که نمایش دادن آنها با محیط دانشسرای عالی و روحیات محصلین سازش دارد - انتخاب هیئت رئیسه انجمن نمایش و

انجمن نمایش و موسیقی

موسیقی نیز مانند سایر انجمنها در عرض سال دو بار بعمل آمده است :

نیمه اول سال			نیمه دوم سال		
رئیس:	ابوالفضل علمی		علمی		
نایب رئیس:	سیدحاجو ادشهبیدی		ابراهیم ساجد		
منشی:	علیق دهقان بهمنیار		بهمنیار		
خزانه دار:	علی اصغر جهانشاه		جهانشاه		

انجمن ادب و خطابه

چنانکه در سالنامه‌های پیش درج شده است در مهرماه ۱۳۱۱ برای تعیین فن خطابه در میان محصلین دانشسرای عالی و تکمیل طرز صحبت و بیان آنها انجمن نطق و مناظره تاسیس شد و در مدت دو سال یعنی تا انتهای سال تحصیلی ۱۳۱۲

تا حدی در پیشرفت مرام و مقصود خود موفقیت حاصل نمود .

در آغاز سال جاری عده‌ای از محصلین درخواست کردند که برای روشن نمودن فصول مختلف ادبیات در نظر محصلین بطور عموم و آشنا ساختن آنها با فکر ادبی انجمن دیگری نیز بنام انجمن ادب تاسیس گردد . چون این انجمن با انجمن نطق و مناظره تقریباً مرام واحدی داشت مقام ریاست دانشسرای عالی پیشنهاد فرمودند که از درخواست کنندگان مزبور و اعضاء کلوب نطق و مناظره سابق توأم انجمنی بنام « انجمن ادب و خطابه » تشکیل شود .

از این رو انجمن مختلط مزبور پس از مطالعه مرامنامه انجمن نطق و مناظره با مشورت آقای سعید نقیسی استاد دانشکده ادبیات که از طرف مدرسه برای راهنمایی اعضاء این انجمن نامزد شده اند اساسنامه جدیدی که برای هر دو دسته مفید بود تدوین و تصویب کرده و هیئت رئیسه پنج نفری خود را بقرار ذیل انتخاب نمود :

- رئیس: محمد رضا قدوه
- نایب رئیس: حسین قلی نیساری
- منشی اول: شهیدی کاظمی
- منشی دوم: ابراهیم بنی احمد
- خزانه دار: مجید ظهیری

عده اعضاء این انجمن ۴۹ نفر و بعضی از آنها در عرض سال با براد نطق و خطابه یا بانثاء اشعار و قطعات منتخبه ادبی اقدام نموده و چند نفر از آنها در تالار اجتماعات نیز نطق یا مناظره کرده اند .

علاوه بر این انجمن ادب و خطابه در مدت یکسال عده‌ای از دانشمندان و فضلاء نامی را نیز بجلسات خود دعوت نموده و چند کنفرانس هم توسط برخی از ایشان در انجمن مزبور داده شده است .

در ابتدای نیمه دوم سال تحصیلی یعنی در اواسط دیماه ۱۳۱۲ هیئت رئیسه این انجمن

انجمن ادب و خطابه

هم مانند سایر انجمنها تجدید شده و مطابق اساسنامه با اکثریت آراء بقرار ذیل انتخاب شدند.

رئیس : قدوه

نایب رئیس : پرویز نائل خانلری

منشی اول : بنی احمد

منشی دوم : زین العابدین رهبری

خزانه دار : ظهیری

انجمن اصطلاحات عامی

انجمن اصطلاحات علمی از سال تحصیلی ۱۲-۱۳۱۱ برای تهیه اصطلاحات علمی تأسیس شد و در آخر سال تحصیلی ۱۴-۱۳۱۳ سومین دوره آن پایان رسیده. این انجمن معمولاً در هر هفته یک جلسه رسمی عمومی و چند جلسه خصوصی داشت. در جلسات خصوصی در باب لغاتی که در شعب مختلف مانند فیزیک و شیمی و علوم طبیعی و ریاضی و غیر آنها ترجمه میگشت بحث میکرد و پس از انتخاب لغات در جلسه عمومی در باب آنها شور میشد. صورت لغات را پس از تصویب با اکثریت آراء برای اطلاع عموم محصلین

دانشسرای عالی در جلسه مخصوص اعلان میکردند تا هر کس در باب آنها نظری دارد با انجمن بنویسد سپس لغات را بنظر دانشمندان و استادان فرستادند و این کتب رسانیده و آنگاه برای شور ثانوی به جلسه عمومی میآوردند تا با اکثریت آراء تصویب شود.

امسال عددها اعضاء این انجمن ۴۳ تهر و هیئت رئیسه آن به ترتیب ذیل انتخاب شدند

رئیس :	ششماه اول	ششماه دوم
یدالله یزدانیان	خان ملک	
نایب رئیس :	منصور باقری	محمد کامگار پارسی
منشی اول :	محمد خان ملک	مظفر تقیاء جعفری
منشی دوم :	-	حسین طلیحانی
خزانه دار :	محمود بهزاد	مصطفی رحیمی لاریجانی

انجمن در این مال تقریباً ۸۰۰ لغت علمی یگانه را به فارسی ترجمه کرده و ۳۴۱ لغت را از میان آنها در شعب علمی ذیل تصویب نموده است.

انجمن اصطلاحات علمی

اصطلاح	۳۸	راجع بمباحث نور
»	۴۰	علوم طبیعی
»	۵۵	نجوم
»	۲۵	مکانیک
»	۱۳	شیمی
»	۲۰	مقناطیس
»	۲۰	هندسه تریسمی
»	۸۰	فیزیک
»	۵۰	ریاضی

عده ای از این لغات برای آگاهی عموم و بعنوان پیشنهاد بطبع خواهد رسید و فرهنگستان ایران که اخیراً از طرف دولت تاسیس شده است نیز فرستاده خواهد شد.

و اینک برای نمونه ده عدد از اصطلاحاتی که در رشته های مختلف علوم وضع شده است با اصل اصطلاح فرنگی آن درج میشود.

رشته	اصطلاح فارسی	اصطلاح فرنگی
مکانیک	گروش	Gravitation
فیزیک و مکانیک	شکنا	Fragile
فیزیک	ترد	Cassant
ریاضی	پیوسته	Continu
فیزیک	کارمندی	Energie
»	سنج (در آخر کلمه مثل گرما سنج)	... metre
مکانیک	تکان	Perension
فیزیک	درای	Timbre
فیزیک و مکانیک	تپش	Pulsation
»	زنبش	Battement

کار دیگر انجمن ترجمه فرهنگ فارسی بفرانسه و تنظیم آن به ترتیب الفبای فرانسه میباشد که اقدام بآن از سال پیش شروع و امسال نیز قریب هزار لغت ترجمه و ورقه نماینده آنها مرتب شده است.

معلوم است که تهیه چنین فرهنگی اهمیت بسیار دارد زیرا برای کسانی که میخواهند لغات علمی بیگانه را بفراسی ترجمه کنند راه را باز و کار را آسان می کند.

نظر باهمیتی که این انجمن دارد و حسن اثری که در میان جامعه فضا و دانشمندان کرده نظر دانش پروران و فضل دوستان را بخود جلب و ایشانرا بمساعدتهای مادی و معنوی ذیل وادار نموده است :

۱ - برای ترتیب و تنظیم لغات از روی الفباء و حفظ آنها یکی از استادان دانشسرای عالی سه جعبه اوراق نماینده تهیه و برای استفاده در دسترس اعضاء انجمن گذاشته است.

۲ - از طرف دانشسرای عالی فرهنگهایی از زبانهای مختلف که برای استفاده اعضاء انجمن کمال لایزم را دارند تهیه و در کتابخانه در دسترس ایشان گذاشته شده است.

۳ - بپیشنهاد یکی از اعضاء انجمن آقای نو بخت نماینده مجلس کنفرانسی در تحت عنوان «یک مبحث لغوی» در تالار اجتماعات دانشسرای عالی ایراد کردند که در روزنامه شفق سرخ چاپ شده است.

۴ - آقای پرویز معلم مدرسه نظام در باب خصائص زبان فارسی عقاید خود را در انجمن اظهار کردند که بطور رساله بطبع رسیده است.

۵ - آقای کسروی در خصوص تاریخچه زبان فارسی و روابط آن با زبانهای دیگر (مخصوصاً عربی) کنفرانسی در انجمن ایراد کردند.

اعضاء این انجمن از کسانی که مساعدتهای مادی و معنوی نموده اند سپاسگزاری کرده و امید دارند که با همدستی دوستداران علم و ادب و طرفداران بسط و توسعه زبان فارسی این مرام مقدس پیشرفتی بسزا حاصل کنند.

انجمن سالنامه

انجمن ما در سال ۱۳۱۱ با انجمنهای دیگر دانشسرای عالی تاسیس گردیده و وسیله انجام مرام خود را نشر سالنامه‌ای قرار داده است که حاکی از گزارش اوضاع این موسسه و خاطره‌های محصلین آن بوده و علاوه راهنمایی برای شاگردان جدید ورود و هدایت موسسه‌های معارفی دیگر ایران بسبک جدید تعلیم و تربیت باشد.

انجمن سالنامه

این انجمن در سنوات گذشته هر سال يك سالنامه منتشر نموده و امسال نیز برای انجام این مرام اولین جلسه خود را در روز چهارشنبه نهم آبانماه ۱۳۱۳ تشکیل داد و پس از تجدید نظر در اساسنامه و مرامنامه با مشاورت آقای بیژن شروع بکار کرد و هیئت رئیسه آن که بر حسب اساسنامه هر دفعه برای مدت ششماه معین میشود با اکثریت آراء بقرار ذیل انتخاب گردید:

ششماه دوم

ششماه اول

رئیس:
نایب رئیس اول: منوچهر اسکندری

ایرج زند پور
مؤید:
حسن صفاری

ششماه اول

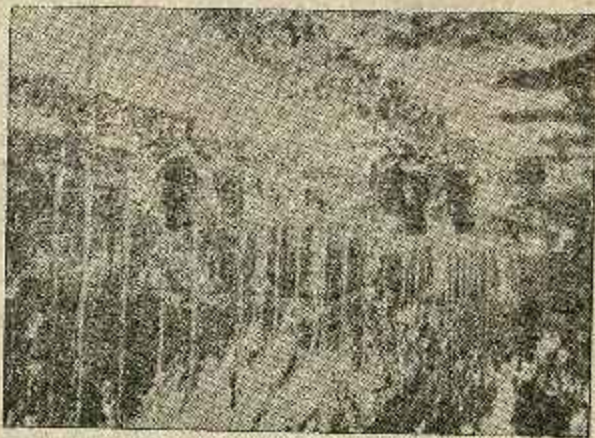
ششماه دوم

نایب رئیس دوم:	ابراهیم ضرغام	موسی آذو نوش
دقت دار:	غفار پیش پور	حسینقلی نیساری
منشی اول:	نقی صاحب نام	پیش پور
منشی دوم:	ابوتراب بصیری	صمد ناصر آذری
خزانه دار:	محمد علی موسوی	موسوی

عدهٔ اعضاء انجمن به هیئت نگارش - اطلاعات - بودجه - عکس برداری تقسیم شده و علاوه بر جلسات عمومی انجمن که هر هفته روزهای چهارشنبه از نیم ساعت ظهر تا نیم ساعت بعد از ظهر تشکیل گردیده است هیئت رئیسه و هر کدام از چهار هیئت فوق الذکر نیز در عرض هر هفته جلساتی داشته اند.

اعضاء انجمن سالنامه در این سال ۳۰ نفر بوده و در عرض سال ۳۱ مرتبه جلسات عمومی را تشکیل داده اند.

کار محسوس انجمن مادر سال جاری تدوین همین سالنامه تهیه وسائل طبیع و انتشار آنست و شکی نیست که نتایج معنوی و تربیتی منظور نیز خواهی نخواهی گرفته شده است.

یکی از خیابانهای باغچه شمالی

ورزش در دانش سرای عالی

در سال تحصیلی ۱۲ - ۱۳۱۱ انجمن ورزش نیز مانند انجمنهای دیگر با پیشنهاد و مساعدت مدرسه و استقبال محصلین تشکیل شده در اولین جلسه تالار اجتماعات که از کلبه محصلین دانشسرای عالی انعقاد یافت ۶۱ نفر داوطلب عضویت این انجمن گردیدند. بموجب ماده دوم اساسنامه مرام این انجمن عبارت است از همدمی و مساعدت و تشویک مساعی محصلین در پیشرفت ورزش مخصوصاً ایجاد حسن ورزشی بین کلبه محصلین دانشسرای عالی. عملیات ورزش در آن سال عبارت بوده است از فوتبال - بیس بال - والی بال و انواع دوپرش.

در سال ۱۳ - ۱۳۱۲ انجمن ورزش برای پیشرفت امور ورزشی و ایجاد حسن رفاهت بین محصلین دانشسرای عالی تمام اعضاء خود را بدو دسته عقاب و شهباز تقسیم نمود. در این سال بازی کنندگان فوت بال در مسابقه های رسمی وزارت معارف بین شاگردان مدارس عالی درجه اول را احراز گردیدند

عده ای از بازیکنان والی بال از دسته عقاب و شهباز

و در (۲۱) اردیبهشت گلدان قره عطیه والا حضرت هماپونی ولایت عهد از طرف

جناب آقای رئیس الوزراء بدسته ورزشکاران (تیم) دانشسرای عالی داده شد و در ۱۵ بهمن ماه همین سال جشن مهرگان از طرف آقای بیژن در زمین های ورزش دانشسرای عالی گرفته شد.

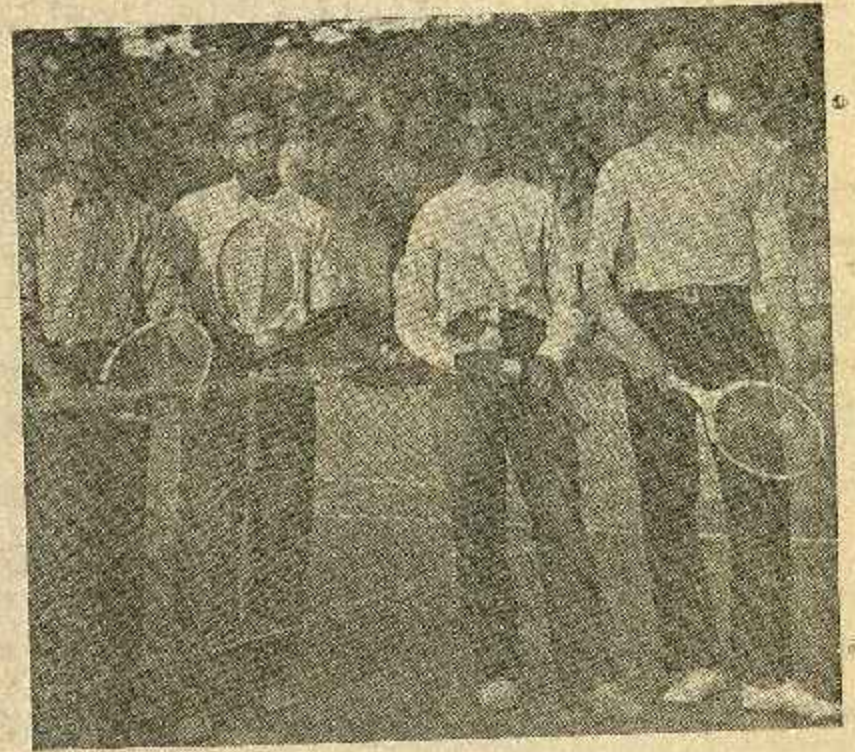
آقای صدری

در سال ۱۴ - ۱۳۱۳ بجای انجمن ورزش شورای ورزش تشکیل گردید و در دانشسرای عالی ورزش عمومی شده و آقای صدری بسرپرستی ورزش تعیین گردیدند. اعضاء شورای ورزش در نیمه

اول سال عبارت بودند از آقایان بیژن - صدری و شش نفر از محصلین: آقایان حسن گوشه - پزشکیان - اسکندری - اعتضادی - شهیدی - مشیری که از طرف عموم محصلین مدرسه با اکثریت آراء انتخاب شدند و در نیمه دوم سال نیز اعضاء شورای ورزش از یقین قرار بوده اند:

آقایان بیژن، صدری، حسن گوشه (رئیس)، سجادی لاریجانی (منشی)، کیانی (نایب رئیس)، اسکندری (خزانهدار)، پزشکیان (تجویلدار)، مشیری - جهانشاه. در جلسه شورای ورزش مورخ ۱۳۱۲/۱۳ کلبه محصلین بدو دسته عقاب و شهباز منقسم شدند. ریاست دسته عقاب آقایان گوشه - اعتضادی - اسکندری و ریاست دسته شهباز به آقایان پزشکیان - تقوی - جهانشاه، واگذار شد و هر دسته جداگانه دارای هیئت رئیسه (رئیس، نایب رئیس، منشی، خزانهدار) بودند.

عملیات ورزشی در سال جاری عبارت بود از: فوت بال - والی بال - بسکت بال - طناب کشی - تیس - وزنه پرانی - دیسک پرانی - اقسام دو - اقسام پرش.

از بانان مسافه نایبین دسته های عقاب و شهناز

هر يك از دسته های عقاب و شهناز برای هر کدام از این عملیات دارای سه دسته فرعی به اسامی مختلف بودند

دسته اول	دسته دوم	دسته سوم
عقاب : حمای	شاهین	هز بر
شهناز : گردان	شهناز	شهناز

نتیجه مسافه های بین دو دسته عقاب و شهناز از قرار ذیل است :

رشد طولی : اول	بر توشیرازی (عقاب)	مقدار پرش ۳۰۴ متر
دوم	سجادی لاریجانی (شهناز)	۴۹۴
سوم	هادیان (عقاب)	۴۸۵

رشد ارتفاعی : اول	حکیم (شهناز)	مقدار پرش ۱۰۵ متر
دوم	هادیان (عقاب)	۱۰۴۴
سوم	محسنیان (شهناز)	۱۰۴۳
دیدگاه : اول	پزشکیان (شهناز)	مقدار پرش ۳۰۴ متر
دوم	طییب زاده (عقاب)	۲۵۱
سوم	گوشه (عقاب)	۲۲۸۳
دو صد متری : اول	عقدائی (شهناز)	مدت دو ۱۲۲ ثانیه
دوم	سجادی	۱۳
سوم	کاوسی (عقاب)	۱۳۶
وزنه پرنایی : اول	حسن گوشه (عقاب)	مقدار پرش ۹۹۹ متر
دوم	پزشکیان (شهناز)	۹۹
سوم	قبر تبریزی (عقاب)	۸۹۸

طناب کشی : قسمت اول	بنام عقاب
در سه قسمت	دوم شهناز

دوم	شهناز
-----	-------

سوم	عقاب
-----	------

قسمت اول	شهناز
----------	-------

دوم	عقاب
-----	------

سوم	شهناز
-----	-------

قسمت اول	عقاب
----------	------

دوم	شهناز
-----	-------

سوم	عقاب
-----	------

قسمت اول	شهناز
----------	-------

دوم	عقاب
-----	------

سوم	شهناز
-----	-------

پنج بر هیچ

سه بر هیچ

دو بر هیچ

۳۲ بر ۲۸

۴۹ بر ۳۷

۳۷ بر ۳۵

باسکت بال قسمت اول : بنفع شهباز ۲۲ بر ۴
در دو قسمت : قسمت دوم » عقاب ۲۴ بر ۶
در نتیجه مسابقه های بین عقاب و شهباز - دسته عقاب مرتبه اول را احراز نمود و گلدان نقره ای که از طرف آقای بیژن تهیه شده بود باین دسته داده شد .

مسابقه والی بال

مسابقه های خارجی

- الف - والی بال** - مسابقه های « والی بال » که بین دانشسرای عالی و سایر مدارس در سال جاری بعمل آمده است بقرار ذیل میباشد :
- ۱ - بین دانشسرای عالی و دبیرستان دارالفنون (بنا بر تقاضای کشتی دبیرستان مزبور)
۶۸ بر ۴۲ بنفع دانشسرای عالی
 - ۲ - بین دانشسرای عالی و دبیرستان پهلوی ۶۶ بر ۳۲ بنفع دانشسرای عالی
 - ۳ - بین دانشسرای عالی و دبیرستان شرف ۴۴ بر ۲۳ بنفع دانشسرای عالی
 - ۴ - بین دانشسرای عالی و هیئت ورزشکاران رشت (بنا بر تقاضای دانشسرا)
دو مرتبه بنفع دانشسرای عالی و یکمرتبه بنفع ورزشکاران رشت
- ب - فوتبال :**
- ۱ - بین دانشکده ادبیات و دبیرستان علمیه دو بر هیچ بنفع دبیرستان علمیه

- ۲ - بین دانشسرای عالی و دانشکده افسری یک بر یک
- ۳ - بین دانشسرای عالی و دبیرستان پهلوی دو بر دو
- ۴ - بین دانشسرای عالی و دبیرستان شرف هیچ بر هیچ
- ۵ - بین دانشسرای عالی و دبیرستان دارالفنون چهار بر دو بنفع دانشسرای عالی
- ۶ - بین دانشسرای عالی و دبیرستان ثروت یک بر یک

دسته بازیکنان فوتبال دانشسرای عالی در مسابقه های خارجی

نتیجه مسابقه های عمومی دانشکده ها

- بین دانشسرای عالی و دانشکده حقوق دو بر هیچ به نفع دانشسرای عالی
بین دانشسرای عالی و دانشکده طب یک بر هیچ به نفع دانشسرای عالی
بین دانشسرای عالی و دانشکده ادبیات دو بر هیچ به نفع دانشسرای عالی
بین دانشسرای عالی و دانشکده افسری چهار بر هیچ به نفع دانشکده افسری
بین دانشسرای عالی و دانشکده علوم چهار بر یک به نفع دانشسرای عالی
بین دانشسرای عالی و دانشکده فنی ۱۲ بر هیچ به نفع دانشسرای عالی
بین دانشسرای عالی و دانشکده البرز سه بر هیچ به نفع دانشسرای عالی
در نتیجه دسته بازیکنان فوتبال دانشسرای عالی دوم و دستفوزشکاران دانشکده افسری رتبه اول را احراز کردند .

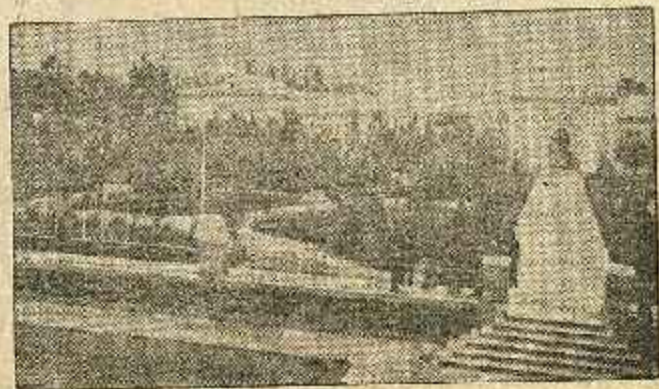

تمرین عملیات نظامی

امسال بنا بر فرمان اعلیحضرت همایون شاهنشاهی کابینه محصاین دبیرستانها و دانشکده‌ها در دقیقه سوم اسفند شرکت نمودند و جهت فرا گرفتن مقدمات دقیقه از اواسط سال تحصیلی هفته‌ای چند روز در زمین دولت و اراضی دیگر برای تمرین بعضی از عملیات نظامی حاضر شدند.

علامت جدید دانشسرای عالی

در سال گذشته که قانون اساسی دانشگاه بموقع اجرا درآمد مقرر شد هر يك از دانشکده‌ها شعار و علامتی برای خود برگزینند چون دانشسرای عالی و دانشکده ادبیات و دانشکده علوم موظف به هدایت افکار و راهنمایی جامعه و منور ساختن دلهای است تصمیم گرفته شد مشعل علامت و شعار این مؤسسه باشد. و از همین لحاظ نشانه مذکور در پشت جلد سالنامه بکار گرفته و امید است فارغ التحصیل های این دارالعلم با روشنائی و ایمانی که در قلوب آنها بودیعه گذارده می‌شود بتوانند وظیفه مهم خود را نسبت بمملکت و ملت با حسن وجه انجام دهند.

قسمت غربی یاغیچه جنوبی - دور نمای کتابخانه کتونی (جزء عمارت مرکزی)

قسمت ششم

جامعه لیسانسیه های دانشسرای عالی

جامعه لیسانسیه های دانشسرای عالی که بر حسب دعوت و پیشنهاد مقام ریاست دانشسرای عالی در تاریخ ۲۸ مهر ماه ۱۳۱۱ ایجاد گردید در سال جاری نیز جلسات خود را تشکیل داده و شصت نفر بر عده اعضا آن افزوده شده و ارتباط دوستانه و معنوی بین آنان برقرار بوده است.

در جلسه سالیانه شهریور ماه ۱۳۱۳ بر حسب دعوتیکه از طرف هیئت رئیسه جامعه بعمل آمد آقایان لیسانسیه‌ها در تالار اجتماعات دانشسرای عالی گرد آمده پس از نطق افتتاحیه و بیان گزارش يك ساله دانشسرای عالی از طرف مقام ریاست دانشسرای عالی که ریاست افتخاری جامعه را نیز قبول فرموده اند آقای بیانی نایب رئیس جامعه خطابه‌ای ایراد کرده و بعداً آقای شکرانی منشی جامعه گزارش يك ساله جامعه و آقای اخوی خزانه دار جامعه صورت عایدات و مخارج جامعه را باطلاع حاضرین رسانیدند سپس برای تجدید انتخاب هیئت رئیسه اخذ آراء بعمل آمده و منتخبین بشرح ذیل تعیین گردیدند:

رئیس	آقای مهدی بیانی
نایب رئیس اول	آقای حسنعلی احسنی
« دوم	آقای محمد مهدی رادسرشت
منشی اول	آقای حسین گوینلی
منشی دوم	آقای حسینی صبا
خزانه دار	آقای رضا اخوی

چون آقای صبا بواسطه بعضی محظورات از منشی گری جامعه عذر خواستند در جلسه دیگر آقای دانائی بجای ایشان انتخاب شدند.

تقدیر از موقیعت

چون قارع التحصیلهای دانشسرای عالی در چند سال اخیر در هر جا که مشغول خدمت بوده اند منازات اخلاقی و حسن وظیفه شناسی و پشتکار بی‌وز داده اند و از طرف جناب آقای حکمت وزیر معارف از آنها قدر دانی شده بود از طرف مقام محترم ریاست دانشسرای عالی متحدالمانی که ذیلا سواد آن درج میگردد بیک پست آنها ارسال گردیده است:

آقای ... لیسانسیه دانشسرای عالی

در جلسه رسمی پنجشنبه ۲۸ فروردین ۱۳۱۴ شورای دانشگاه آقای وزیر معارف که تازه از مسافرت جنوب مراجعت کرده بودند شرح مبسوطی راجع به آقایان لیسانسیه‌های دانشسرای عالی بیان فرمودند که لازم دیدم مدلول آنرا برای شما بشکارد. معزی‌الیه از مشاهداتی که در اصفهان و یزد و کرمان و شیراز کرده بودند و راپورت‌هایی که بایشان رسیده بود از رفتار و اخلاق و حسن وظیفه شناسی و ایران دوستی و معارف خواهی و طریق تدریس کلّه آقایان لیسانسیه‌ها اظهار رضایت تمام و قدردانی کامل کردند و مدت ده دقیقه بوسیله‌امثله‌ای که ذکر فرمودند نشان دادند چگونه این آقایان در شهرهای کوچک که اعمال و رفتار انسان بر همه کس ظاهر می‌شود سر مشق اخلاق و پیشوای علم و ترقی بوده اند و چگونه نفوذ معنوی زیاد میان اعضاء معارف و طبقات مردم پیدا کرده و چه قدر علاقه نسبت بمعارف و درس نشان داده اند بعلاوه نکته‌ای که تازگی داشت و جلب نظر ایشان را کرده بود عبارت بود از اتحاد و یگانگی آقایان لیسانسیه‌ها بایکدیگر داشتن رابطه و مکاتبه با آقایان لیسانسیه‌های سایر شهرها و مطلع بودن از اوضاع و احوال یکدیگر و دلبستگی بدانشسرای عالی که آنرا بروحیه جدید تعبیر و از وجود آن اظهار کمال قدر دانی فرمودند.

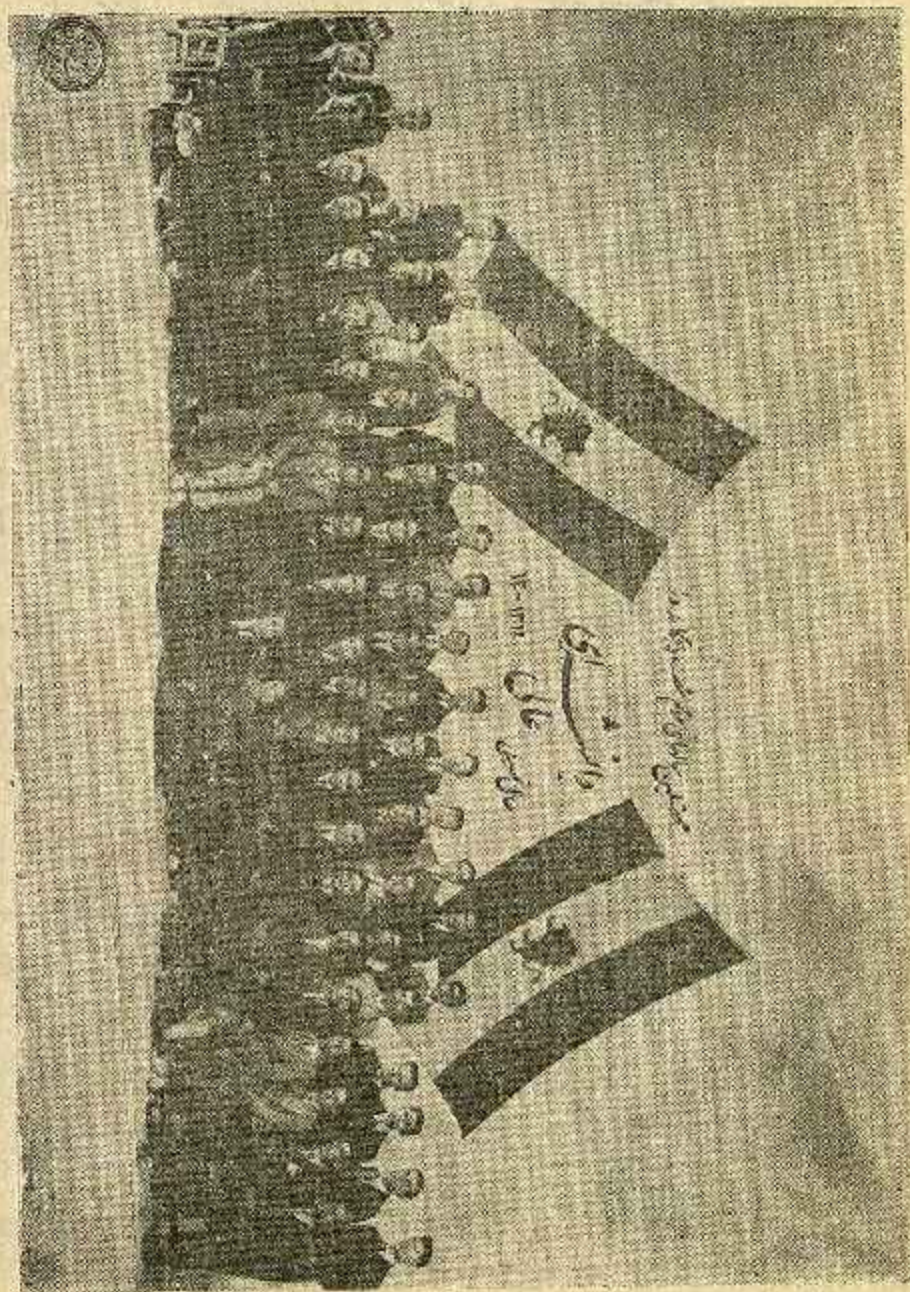
ایمجان از طرف آقایان اساتید دانشسرای عالی و خود اظهار تشکر کردم و اینک مراتب قدردانی خود را ضمیمه میکنم و امیدوارم پیوسته شیوه کهنونی را ادامه داده بوسیله اخلاق و معلومات خود حیلای توحه مقامات فوق را نموده در خدمت بسیار مهمی که عهده دار هستید موفق و کامیاب باشید.

سال	۱۳۱۱	۱۳۱۲	۱۳۱۳	۱۳۱۴
فلسفه و ادبیات	۲	۴	۱۰	۳۵
تاریخ و جغرافیا	۸	۱۵	۸	۴۸
ریاضیات	۷	۱۳	۲۸	۷۲
فیزیک و شیمی	۳	۱۱	۳	۲۳
طبیعیات	۴	۵	۳	۲۰
جمع	۲۸	۴۵	۶۸	۱۹۱

فارغ التحصیلان ۱۳۱۳ دانشسرای عالی

اسم	محل تولد	شعبه تحصیلی	شغل و محل خدمت در فروردین ۱۳۱۴
ابو ترابیان - احمد	تهران	ریاضیات	تهران - خدمت نظام
اسلامی مرندی - حبیب الله	تهریز	فلسفه و ادبیات	تهریز - دبیر دبیرستان فردوسی
افشار شیرازی - احمد	شیراز	«	تهران - خدمت نظام
افضل پور - عباس	تهران	«	تهران «
بدر ایرانی - غلامحسین	تهریز	ریاضیات	تهران «
بهمنای تهرانی - محمدعلی	تهران	«	تهران «
ثابت قدم حقیقی - احمد	مرند	طبیعیات	تهران «
جیل عارفی - محمدحسن	اصفهان	ریاضیات	تهریز - دبیر دبیرستان نظام
جدایی - محمد باقر	تهران	«	تهران - خدمت نظام
جهان آراء - فضل الله	اصفهان	«	تهران «
سکیم نژاد - علیق	تهریز	«	تهران «
حیدری توری - جواد	تهران	تاریخ و جغرافیا	تهران «
خانی - روح الله	کرمان	فلسفه و ادبیات	تهران «
دبیانان - علی اصغر	تهریز	طبیعیات	تهریز - دبیر دبیرستان فردوسی
رحوی - کاظم	سلماس	فلسفه و ادبیات	تهران - خدمت نظام
رشیدی - ابراهیم	رشت	«	رشت - دبیر دبیرستان دولتی
رضائی - علی	رضایه	ریاضیات	تهران - خدمت نظام
رهنما - جواد	زنجان	فیزیک و شیمی	تهران «
زاهدی - احمد	تهران	ریاضیات	تهران «
زند پور - عباس (بهمن)	شیراز	تاریخ و جغرافیا	تهران «
زهادی - غلامعلی	تهران	ریاضیات	تهران «
سید اخلاقی - حسن	اصفهان	«	تهران «
سیف - فخرالدین	تهران	تاریخ و جغرافیا	تهران «
شریعت زاده - حسن	«	ریاضیات	تهران - معاون کتابخانه مزارف

مدرستین سالهای سوم و دوم ازجمله فارغ التحصیلان دانشسرای عالی در سال تحصیلی ۱۳۱۳-۱۳۱۴

اسم	محل تولد	شعبه تحصیلی	شغل و محل خدمت در فروردین ۱۳۱۴
شهبازی - سیدالیه	تهران	ریاضیات	تهران - خدمت نظام
صبا - علی اکبر	تهران	فلسفه و ادبیات	تهران - «
صدیق کوچکی - محمد	رشت	«	تهران - «
صفاری کرمانی - علی اکبر	کرمان	«	عراق - رئیس دبیرستان فردوسی
صفری - ابراهیم	تهران	فیزیک و شیمی	تهران - دبیرستان فردوسی
صفوی حمای - نورالدین	اصفهان	ریاضیات	تهران - خدمت نظام
عدل امینی - رضی	تهران	فلسفه و ادبیات	اصفهان - دبیرستان دولتی
عدیلی - علی اصغر	تهران	«	تهران - خدمت نظام
عشق پور - محمدی	تهران	«	تهران - «
عصار - جمال	تهران	ریاضیات	تهران - «
فخرانی - محمدعلی	«	طبیعیات	تهران - «
فهرمان پور - اسدالله	«	«	تهران - «
کسائی - جلال الدین	«	ریاضیات	تهران - «
لیقوانی - مصطفی	تهران	فلسفه و ادبیات	تهران - «
مجد زاده سهیل - جواد	کرمان	تاریخ و جغرافیا	تهران - «
مجتهدزاده قهی - تقی	تهران	ریاضیات	تهران - «
مجدوب - مدیح الله	تهران	«	تهران - «
مجدیدی افشار - مجید	رضائیه	«	تهران - ادامه تحصیل
محمودیان - محمد باقر	شیراز	فیزیک و شیمی	تهران - خدمت نظام
مدن پور - احمد	تهران	ریاضیات	تهران - دبیرستان زردشتیان
مسعود - جلال الدین	«	«	تهران - خدمت نظام
مستوفی - نصرالله	«	تاریخ و جغرافیا	تهران - «
مشحون - حسن	«	«	تهران - «
مشکین - علی اکبر	«	ریاضیات	سندج - دبیرستان شاهپور

اسم	محل تولد	شعبه تحصیلی	شغل و محل خدمت در فروردین ۱۳۱۴
مطهری - علاء الدین	تهران	فلسفه و ادبیات	تهران - اداره اوقاف
معزی - محمد	رضائیه	فیزیک و شیمی	تهران - خدمت نظام
ممنون - محمد	رشت	فلسفه و ادبیات	تهران - «
مقبانی - محمد جواد	تهران	فیزیک و شیمی	تهران - «
مهابادی - ابوالفضل	مهاباد	ریاضیات	تهران - دبیرستان یهودی
مهران - محمد علی	تهران	«	اصفهان - دبیرستان سمدانی
میر عبادی - کاظم	اصفهان	فیزیک و شیمی	تهران - دبیر دانشگاه فنی
میر فخرانی - محمد علی	تهران	فلسفه و ادبیات	تهران - خدمت نظام
مینوچهر - حسن	«	«	تهران - «
ناصر - شکرالله	«	تاریخ و جغرافیا	تهران - «
ورقا - علی محمد	«	«	تهران - «
همای - ابوالفضل	اصفهان	فلسفه و ادبیات	کرمان - دبیرستان بهلولی

عده‌ای از لیسانسیه‌های دانش سرای عالی

امسال انجمن سالنامه از ابتداء در نظر گرفت برای معرفی فارغ التحصیلان چند سائۀ دانش سرای عالی بیکدیگر و تجدید خاطره‌های گذشته آنها عکس هر کدام از ایشان را با ذکر شغل و گزارش حال و خدمات اجتماعی هر يك در سالنامه طبع نماید ولی چون اخیراً هیئت رئیسه جامعه لیسانسیه‌ها تصمیم گرفته است که بمنظور فوق‌نامه‌ای جداگانه تشاردها انجمن سالنامه فقط تصویر آقایانی را که تا موعده مقرر عکس خود را ارسال داشته اند در اینجا گزینۀ نموده و از ذکر خدمات شایانی که عده‌ای از ایشان در قسمتهای مختلف تعلیم و تربیت مخصوصاً تألیف و انتشار کتب سودمند و لازم کرده اند بواسطه عدم گنجایش این صفحات صرف نظر میکند لیکن امیدواری حاصل است که این عمل جزئی این بتواند منظور بزرگی را انجام داده و موجب تجدید و تحکیم مودت بین افراد فارغ التحصیل دانشسرای عالی گردد.

چند تن از فارغ التحصیلان سال ۱۳۱۰

آقای محمدجواد قربانی
لیسانس در فلسفه و ادبیات
رئیس دانشسرای مقدماتی شیراز

آقای بهمن کریمی
لیسانس در تاریخ و جغرافیا
دبیر دارالفنون (تهران)

آقای منوچهر امین ناطقی
لیسانس در ریاضیات
دبیر دبیرستان دولتی اهواز

آقای احمد نویم
لیسانس در تاریخ و جغرافیا
ناظم دارالفنون (تهران)

چند تن از فارغ التحصیلان سال ۱۳۱۱

آقای رضا اخوی
لیسانس در تاریخ و جغرافیا
دبیر دبیرستان ایرانشهر تهران

آقای احمد پیری رشک
لیسانس در ریاضیات
دبیر دبیرستان فردوسی مشهد

آقای محمدعلی سجادیان
لیسانس در ریاضیات
دبیر دبیرستان شاهپور شیراز

آقای باقر شهنائی
لیسانس در ریاضیات
دبیر دبیرستان فردوسی مشهد

آقای حسین صدیقی
لیسانس در فیزیک و شیمی
دیر دبیرستان شاهرضا (مشهد)

آقای مهرداد ممدوی
لیسانس در فیزیک و شیمی
دیر دبیرستان بهلولی (همدان)

آقای امین میرهادی
لیسانس در طبیعیات
دیر دارالفنون (تهران)

چند تن از فارغ التحصیلان سال ۱۳۱۲

آقای علیقی اعتماد مقدم
لیسانس در تاریخ و جغرافیا
دیر دبیرستان شرف (تهران)

آقای حسینعلی اکبرنیا
لیسانس در ریاضیات
دیر دبیرستان نظام کرمانشاه

آقای ناهباززاده (خیا مپور)
لیسانس در فلسفه و ادبیات
دیر دارالفنون (تهران)

آقای اسماعیل تجویدی
لیسانس در فیزیک و شیمی
دیر دبیرستان نظام شیراز

آقای مصطفی جابری
لیسانس در فلسفه و ادبیات
مدیر دفتر مدرسه عالی
موسیقیار (تهران)

آقای علی دهقان
لیسانس در ریاضیات
دیر دبیرستان نظام و مفتش
فنی معارف اصفهان

آقای احمد دینی
لیسانس در ریاضیات
رئیس دبیرستان بهلولی (همدان)

آقای حسن رستار
لیسانس در ریاضیات
دیر دبیرستان مصفا میراثی

آقای احمد زاهدی
لیسانس در ریاضیات
مشغول خدمت نظام

آقای مصطفی زمانی
لیسانس در ریاضیات
دبیر دبیرستان نظام شیراز

آقای محمد سجادی
لیسانس در ریاضیات
دبیر دبیرستان نظام شیراز

آقای علی مدنی گرگانی
لیسانس در فیزیک و شیمی
دبیر دبیرستان شرف (تهران)

آقای نصرت الله مشکوتی
لیسانس در تاریخ و جغرافیا
معاون کتابخانه و انشورای عالی

آقای عزت الله والا
لیسانس در ریاضیات
دبیر دبیرستان شاهدیور شیراز

آقای رسول هندی
لیسانس در ریاضیات
دبیر دبیرستان دولتی رضاییه

عدهای از فارغ التحصیلان سال ۱۳۱۲

آقای احمد ابوئریان
لیسانس در ریاضیات
مشغول خدمت نظام

آقای اسلامی مندی
لیسانس در فلسفه و ادبیات
دبیر دبیرستان فردوسی تبریز

آقای احمد افشار شیرازی
لیسانس در فلسفه و ادبیات
مشغول خدمت نظام

آقای محمدحسن جبلامالی
لیسانس در ریاضیات
دبیر دبیرستان نظام تبریز

آقای علی اصغر دیبایان
لیسانس در طبیعیات
دبیر دبیرستان فردوسی تبریز

آقای کانلم رحوی
لیسانس در فلسفه و ادبیات
مشغول خدمت نظام

آقای حسن مشجون
لیسانس در تاریخ و جغرافیا
مشغول خدمت نظام

آقای احمد مدن پور
لیسانس در ریاضیات
دبیر دبیرستان زردشتیان تهران

آقای محمد باقر محمودیان
لیسانس در فیزیک و شیمی
مشغول خدمت نظام

آقای علیمحمد ورقا
لیسانس در تاریخ و جغرافیا
مشغول خدمت نظام

آقای علاءالدین مطهری
دارای لیسانس آزاد در فلسفه
و ادبیات - عضو ادب اوقاف

آقای علی اکبر مشکین
لیسانس در ریاضیات
دبیر دبیرستان شاهپور سنندج

آقای علی اکبر صفاری
لیسانس در فلسفه و ادبیات
رئیس دبیرستان اردو بی عراق

آقای حسن شریعت زاده
لیسانس در ریاضیات
معاون کتابخانه معارف (تهران)

آقای عباس (بهمن) زندپور
لیسانس در تاریخ و جغرافیا
مشغول خدمت نظام

آقای مهیدمجیدی افشار
لیسانس در ریاضیات
مشغول ادامه تحصیل

آقای مهتبی عشق پور
لیسانس در فلسفه و ادبیات
مشغول خدمت نظام

آقای رضی عدل امینی
لیسانس در فلسفه و ادبیات
دبیر دبیرستان دولتی رضاتپه

آقای ابوالفضل همای
لیسانس در فلسفه و ادبیات
دبیر دبیرستان بهاولی (کرمان)

علمای از فارغ التحصیلان سال ۱۳۱۴

آقای مجید الدین بنان
لیسانس در فیزیک و شیمی

آقای منصور باقری
لیسانس در ریاضیات

آقای علی اصغر آزاد
لیسانس در فیزیک و شیمی

آقای خسرو الله جلایی
لیسانس از دانشکده ادبیات

آقای غفار بینش پور
لیسانس در زبان و ادبیات فارسی

آقای محمود پوزاد
لیسانس در طبیعیات

آقای ایرج زندپور
لیسانس در تاریخ و جغرافیا

آقای پرویز نائل خانلری
لیسانس در زبان و ادبیات فارسی

آقای محمد علی جواهری
لیسانس در زبانهای خارجی

آقای علی اکبر شاهی
لیسانس در زبان و ادبیات فارسی

آقای برزو سپهری
لیسانس در زبانهای خارجی

آقای ابراهیم ساجد
لیسانس در ریاضیات

احصائیه محصلین دانشسرای عالی ودانشکده های علوم و ادبیات :

۱- محصلین شعب مختلف دانشسرای عالی و دانشکده های علوم و ادبیات

مقدمات طب	علوم ریاضی	فیزیک و شیمی	علوم طبیعی	تاریخ و جغرافیا	زبانهای خارجی	فلسفه و علوم تربیتی	آمار باستان	زبان و ادبیات فارسی	جمع
۱۱۹	۴۷	۴۳	۳۶	۳۲	۲۶	۲۲	۴	۲۰	۳۴۹

از مجموع عدد فوق ۲۲۷ نفر داوطلب معینی هستند که از دانش سرای عالی فارغ التحصیل خواهند شد.

آقای غلامحسین لیلی آبادی
لیسانسیه از دانشکده علوم

آقای محمد کامگار پارسى
لیسانسیه در تاریخ و جغرافیا

آقای احمد قاسمی اصفهانی
لیسانسیه در فلسفه و علوم تربیتی

آقای بد الله یزدانیان
لیسانسیه در طبیعیات

آقای حسین نقلی نیساری
لیسانسیه در زبان و ادبیات فارسی

آقای احمد مهنی یزدی
لیسانسیه در فلسفه و علوم تربیتی

۲ - عدد داوطلبان هر شهادتنامه در سال تحصیلی ۱۴ - ۱۳۱۳

شهادتنامه های ادبی	عدد داوطلب	شهادتنامه های علمی	عدد داوطلب
زبان و ادبیات ایران بعد از اسلام	۱۴	ریاضیات عمومی	۵۲
تاریخ ادبیات ایران بعد از اسلام	۳۰	انالیز : قسمت اول	۱۳
زبان و ادبیات عرب	۱۴	قسمت دوم	۱۵
دوره عالی زبان فرانسه	۳۰	هیئت و نجوم	۱۵
ادبیات زبان فرانسه	۴	مکانیک	۳۵
دوره عالی زبان آلمانی	۱	فیزیک : قسمت اول	۷
دوره عالی زبان انگلیسی	۶	قسمت دوم	۲
ادبیات زبان انگلیسی	۶	شیمی : قسمت اول	۶
تاریخ ایران قبل از اسلام و ملل	۲۶	قسمت دوم	۴
مشرق و یونان و رم		زمین شناسی : قسمت اول	۷
تاریخ ایران بعد از اسلام	۱۱	قسمت دوم	۲
روانشناسی عمومی	۱۱	گیاه شناسی : قسمت اول	۲۷
تاریخ عمومی	۶	قسمت دوم	۷
آثار باستان	۴	حیوان شناسی : قسمت اول	۲۸
جغرافیای ایران	۳۴	قسمت دوم	۷
جغرافیای عمومی	۶	حیانشناسی	۲
فلسفه جدید	۲		
فلسفه قدیم	۱۲		
کلیات و تاریخ فلسفه	۱۵		

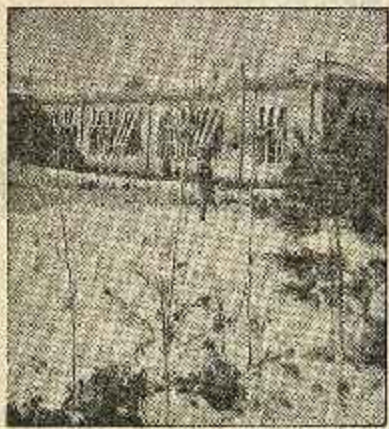

۳ - تقسیم عدد محصلین دانشسرای عالی بر حسب محل تولد

ولایات	عدد	ولایات	عدد
تهران	۱۱۳	عراق	۳
اصفهان	۲۳	زنجان	۳
آذربایجان	۱۸	قزوین	۳
گیلان	۱۳	محلالت	۲
فارس	۱۲	ملایر	۲
یزد	۱۱	خوزستان	۱
کرمان	۷	کاشان	۱
خراسان	۶	ساوه	۱
مازندران	۴	نجف	۱
همدان	۳	جمع	۲۲۷

کردشگاه محصلین در باغچه جنوبی

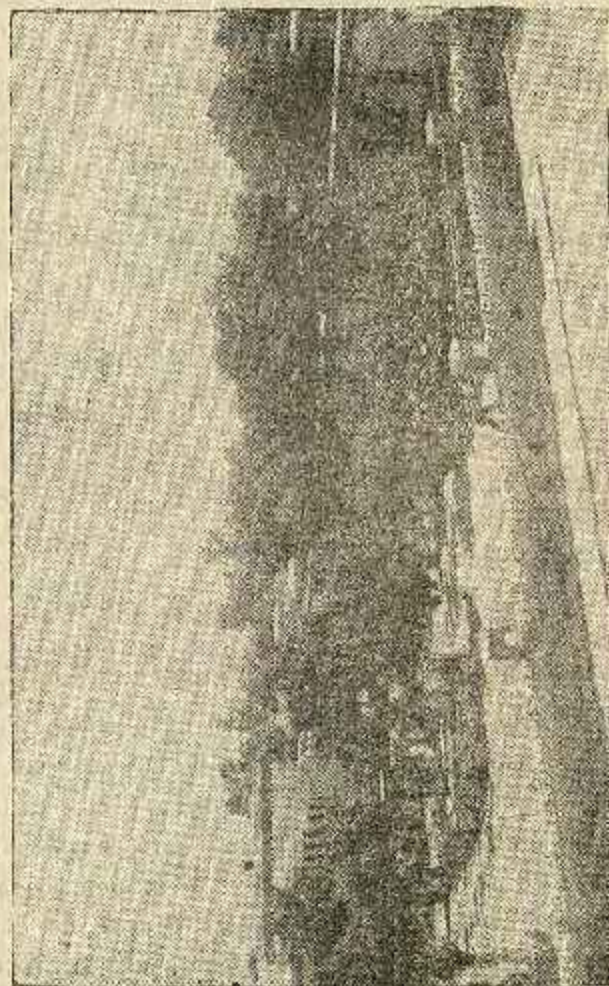
بنای منظره زمستانی از قسمت شمالی دانشسرای عالی

ملخص سالنامه

بزبان آلمانی

بیشتر گراورهای این سالنامه در «گراور سازی تهران محدود» ساخته شده است

Der östliche Teil der Sædamlaga.

Der Rektor in seinem Arbeitsraum.

Das Abzeichen der Anstalt.

Im vorigen Jahr, in dem das Volksbildungsproblem im Zusammenhange mit dem Universitätsgründungsgesetz im Parlament erörtert wurde, hat man den Fakultäten empfohlen, dass sie sich jede ein bestimmtes Abzeichen wählten, das ihrer kulturellen Aufgabe adäquat ist. Dies wurde von dieser Anstalt in der Weise befolgt, dass sie eine Fackel tragende Hand, als akademisches Abzeichen wählte, damit jedem der Angehörigen dieser Anstalt dadurch die Aufgaben, die er auf dem Wege der iranischen Volksbeleuchtung hat, stets ins Gedächtnis gerufen werden.

Einige Professoren im Garten der Anstalt.

Malediney, Jean: *Licencié-ès-Sciences* von der Universitaet Lyon,
Lehrer der Zoologie und Botanik.

Mosabeh, Gholam Hossein: *Licencié* in Mathematik,
Lehrer der Mathematik,

Sadri, Abol-Fazl:
Turnlehrer.

Suratgar, Lotf-Ali: B. A. von der Universitaet London,
Dozent der englischen Sprache und Literaturgeschichte.

Studentenzahl: Die Zahl der Studierenden der Anstalt belief in beiden vergangenen Semestern 1934 und 1935 auf 349 Personen. Nach der Fakultät gerechnet verteilen sich die Zahlen in folgender Weise: 43 Studierende der Physik und Chemie, 26 der Fremdsprachen, 32 der Geschichte und Geographie, 22 der Philosophie und Erziehungswissenschaft, 20 der iranischen Literatur, 36 der Naturwissenschaften, 47 der Mathematik, 4 der Archaeologie und Altertumskunde, 119 studierenden der Medizin (P. C. N.).

Von den gesamten Studierenden haben nur 226 Personen das Lehren als ihre künftige Profession gewählt.

Studentenvereine: Ausser den staatlichen Einrichtungen hat man an der hiesigen Anstalt auch fuer solche Vereine und Verbindungen gesorgt, die die Studenten fuer das Leben in der Gesellschaft vorbereiten. Der Eintritt in eine Verbindung erfolgt nach der Neigung und Begabung jedes Einzelnen. Darin äussert jeder als das freie und gebildete Mitglied eines sozialen Gefüges seine Absichten, Ideale und Vorschläge und kooperiert mit den anderen Mitgliedern in Einverständnis und Harmonie; dadurch werden das Selbstständigkeitsgefühl und die Aktivität jedes Einzelnen fuer die Verwirklichung der sachlichen und der Gesamtheit nützlichen Absichten geweckt und befestigt. In den letzten drei Jahren haben sich manche Formen der studentischen Aktivität gebildet und entwickelt, die durch den Praesidenten der Anstalt und durch die Fakultäten ermutigt und unterstützt wurden.

Die studentischen Organisationen sind vorläufig die folgenden: 1. Sportverein. 2. Bibliotheksverein. 3. Jahrbuchskommission. 4. Gesellschaft fuer Diskussionen ueber die akademischen Probleme. 5. Abu-Ali-Sina (Avicenna-) Verein. 6. Verein fuer die wissenschaftliche Terminologie. 7. Verein fuer musikalische Geschmacksbildung.

Der Verein fuer wissenschaftliche Terminologie beabsichtigt nach einem methodisch gefuehrten Prozess wissenschaftliche Termini in die persische Literatur und Sprache einzufuehren.

Die Studenten beteiligen sich ausserdem in den Veranstaltungen fuer Vortraege, die von den bekannten und wissenschaftlich geschulten Maennern gehalten werden und der Allgemeinbildung der Studenten zugute kommen.

Exkursionen: Von den studentischen Verbindungen und von der Anstalt werden im Laufe des Jahres Ausfluege in der Umgebung von Teheran veranstaltet, wobei die Studierenden wissenschaftliche Untersuchungen auf dem Gebiete der Botanik und Mineralogie vornehmen.

Man besichtigte ausserdem in den beiden vergangenen Semestern einige staatliche Einrichtungen wie das Gefaengnis (Ghasse Ghadjar), das statistische Amt, die drahtlose Telegraphie bei Ghaessr, Krankenhaus, die Irrenanstalt zu Teheran, die Ausstellung fuer Gewerbe und Industrie Irans, die zur landwirtschaftlichen Fakultät gehoerigen Einrichtungen, Institute und Felder und schliesslich die Zuckerfabrik in Karadj.

Das bedeutendste Ereignis des Jahres war die Beteiligung der Studenten an der Jahrtausendfeier des grossen iranischen Heldendichters Ferdoussi. Der Praesident der Anstalt nahm eine ausgewählte Gruppe von Studenten mit nach T u s, wo die Jahrtausendfeier stattfand, und das grosse Grabmal des Dichters enthielt wurde.

Unterwegs konnten die Studenten in Staedten wie Semnan (Die Besichtigung der Baumwollfabrik), Sabsewar (Mausoleum des grossen Philosophen Hadji Molla Hadi Sabsewari : 1878), Neischabur (Grab des mystischen Dichters Attar : 1230), Schadab bei Neischabur (Mausoleum von Omar Khayyam : 1123), Bastam (Ruhestaette einiger grossen iranischen Mystiker, darunter die von Bajazid Bastami : 873) und Meschad, wenn auch voruebergehend und in Eile, ein gutes Stueck der historischen Groesse und landschaftlichen Pracht des Heimatlandes zu Augen bekommen.

Pischwa-zadeh, Mohammad :

Bibliothekar.

Saat-tsch, Mohammad: Techniker des Laboratoriums fuer Mechanik.

Lehrkoerper:

Professoren (Ostads):

Assar, Seyed Kazom:

Professor der altorientalischen Philosophie.

Azema, Jean: Absolvent der „Ecole Normale Supérieure“ von Paris, „*Agrégé de l'Université*“,

Professor der Chemie.

Badi'uz-Zaman:

Professor der persischen Literatur und Stellvertreter des Dekans der theologischen Fakultät.

Bijan, Assadollah: B. A. und M. A. der Columbia-Universität,

Dozent der Erziehungswissenschaften.

Dr. Corighelli: *Docteur-ès-Sciences* von der Universität Paris,

Professor der Biologie.

Fatemi, Taghi: Absolvent der „Ecole Normale Supérieure“ von Paris,

„*Agrégé de l'Université*“,

Professor der Physik.

Fazel-Tooni, Mirza Mohammad Hossein:

Professor der arabischen Sprache, Rhetorik und der „arabischen“ Philosophie.

Dr. Hats willy: Doktor der Philosophie von der Universität München,

Professor der neueren Philosophie.

Dr. Hessabi, Mahmoud: B. A. (Beirut), Absolvent der „Ecole Normale Supérieure d'Electricité“ von Paris, *Docteur-ès-Sciences*,

Professor der Physik.

Dr. Hytier Jean: *Docteur-ès-Lettres* von der Universität zu Lyon,

Professor der französischen Sprache.

Keyhan, Mas'oud: Absolvent des Militärskolleges St. Cyr, Kriegsminister a. D.,

Professor der Geographie.

Dr. Kogbotliantz, Erwand: *Docteur-ès-Sciences* von der Universität Paris,

Professor der Mathematik.

Nafissi, Said:

Professor der alten Geschichte der orientalischen Völker, der griechisch-romischen Geschichte und der iranischen Geschichte vorislamischer Periode.

Pakrawan, Amineh Khanom:

Dozentin der Kunstwissenschaft.

Qaffari, Amir-Schamsed-din (Zoka-od-daulah), iranischer Gesandter a. D. in Schweiz.

Dozent der Jurisprudenz und der politisch-ökonomischen Geographie.

Rahnema, Gholam Hossein:

Professor der allgemeinen Mathematik.

Raschid-Yassani, Gholam Reza:

Professor der iranischen Geschichte nach dem arabischen Einfall.

Dr. Rezazadeh Schafagh: B. A. von dem Robert College zu Konstantinopel, Doktor der Philosophie von der Universität Berlin,

Professor der Philosophie und der Bildungsphilosophie.

Dr. Rivière André: Absolvent der „Ecole Normale Supérieure“ von Paris, „*Agrégé de l'Université*“

Professor der Geologie und Mineralogie.

Scheybani, Abdol Hossein (Wahid-el-Molk), Post- und Kultusminister a. D.,

Professor der theologischen Fakultät, der Geschichte und der englischen Literaturgeschichte.

Dr. Siassi, Ali Akbar: Absolvent der „Ecole Normale Supérieure“ von Rouen und Lyon, *Docteur-ès-Lettres* von der Universität Paris,

Professor der Psychologie.

Tadayyon, Sayed Mohammad: Ex-Praesident des Parlaments, Kultusminister a. D., Professor der arabischen Literaturgeschichte.

Lehrer (Dabirs)

Afschar, Djamal: *Licencié-ès-Sciences* von der Universität Paris.

Lehrer der Mathematik.

Bayani, Mirza Mahdi: *Licencié* in der Philosophie und Literatur.

Lehrer der iranischen Literatur.

Faryar, Abdollah: B. A. von der Universität London,

Lehrer der englischen Sprache.

Ghassemi, Mortaza: *Licencié-ès-Sciences* von der Universität Bordeaux,

Lehrer der Chemie.

ssen Saal fuer Konferenzen und den grossen Bibliothekssaal.

3. dem Suedgebaeude, das anfaenglich fuer ein Internat bestimmt war und spaeter fuer die Laboratorien der Anstalt eingerichtet wurde.

Der dritte Stock dieses Baues besteht aus einem grossen Vortragsaal, der tausend Zuhoraern Raum geben kann. In diesem Gebaeude sieht man die Laboratorien fuer Physik, Chemie, Geologie, Botanik, Zoologie, Psychologie und Technik. Ausserdem verfuegt die Anstalt ueber vier Garagen, zwei kellerraume und ein kleines Glashauss fuer Blumen im Winter.

Im Sueden und Westen der Anstalt hat man besondere Plaetze fuer Fussball, Tennis und andere Spiele und Leibesuebungen eingerichtet, die fuer geistige Aufrichtung und leibliche Staerkung der Studenten dienen.

Nicht nur praechtliche Ueberlegungen sind bei den Baulichkeiten der Anstalt massgebend gewesen, aesthetische Motive haben ebenfalls in Ausgestaltung der Gebaeude, Gartenanlagen und Bassins Beruecksichtigung gefunden. Die Eingangsbogen sind meistens mit emaillierten Backsteinen (beruehmten „Kaschi“—Backsteinen), worauf Arabeskenmalerei mit bestem Geschmack und schoensten Farben ausgefuehrt sind, versehen. Die Arabesken sind meist eingeflochten mit einem in weisser und schwarzer „Nastaligh“-Schrift eingetragenen Doppelvers von den grossen iranischen Dichtern wie Ferdoussi, Saadi, Hafis und Djalaled-dine-Rumi.

Bibliothek der Anstalt: Die augenblicklichen Sammlung besteht aus 5400 ausgewaehlten Baeude in persischer, franzoesischer, englischer, deutscher, und russischer Sprache und ist vorerst dazu bestimmt den Beduerfnissen der Fakultaat und den der Studenten in ihrem Studium und in ihren Untersuchungen zu dienen.

Ein geraeumiger, heller und luftiger Lesesaal ist vorlaeufig in dem Hauptgebaeude der Anstalt fuer die Benuetzung der Studierenden eingerichtet, bis der Bau der neuen, grossen Bibliothek der Anstalt, in deren Raemen auch das vorgesehene Laboratorium fuer Geophysik untergebracht wird, fertig gestellt ist.

Die Buecher sind nach der Dezimalmethode Deweys katalogisiert und mit einem Kartenkatalog nach der Buchstabenfolge des Alphabets und einem anderen nach der Fachgebieten ausgestattet. Zu den katalogen und zu einer Sammlung der allgemein wissenschaftlichen Zeitschriften des Auslands und zu den Quellenbuechern haben alle Leser direkten Zugang.

Ein bestimmtes Budget, das von dem Kultusministerium bestimmt worden ist, macht den jaehrlichen Einkauf einer Anzahl von wissenschaftlichen Buechern moeglich. Ausserdem sind Donationen von Buechern regelmassig in Bibliothek eingegangen und von ihr mit Dankbarkeit anerkannt worden.

Die Studenten helfen ebenfalls in der Verwaltung der Bibliothek, die von 8 Uhr Vormittags, ausser dem Freitag und den nationalen Feiertagen, zur Bedienung der Leser geoeffnet ist.

Beamten:

Dr. Sadiq, Issa (Sadiq-i-Aalam: Absolvent der „*École Normale Supérieure*“ von Versaille, *Licencié-ès-Sciences* von der Universitaet Paris, Doktor der Philosophie von der Columbia-Universitaet,

Rektor der Anstalt und Dekan der Fakulteten fuer *Letters* und *Sciences*.

Golé-Golab, Hossein: *Licencié* in Jurisprudenz,

Stellvertreter des Rektors.

Guncilli, Hossein: *Licencié* der Geschichtswissenschaft und Geographie und Erziehungswissenschaften,

Vorstand des Sekretariats.

Saba, Hossein Ali: *Licencié* in Philosophie und Erziehungswissenschaften,

Vorstand der studentischen Verbindungen.

Hemmat, Ismail:

Uebersetzer und Schreibmaschinist.

Herawi, Abol-Qasem:

Buchhalter.

Garman, Mohammad Taqi:

Verwalter der Gebaeude und Anlagen.

Farrokhi, Amir Mozaffer-ed-din: Sc. B. der Militaerakademie der Universitaet Chicago.

Direktor der Bibliothek.

Behmanesch, Ahmad: *Licencié* in Geschichte und Geographie,

Pruefungsinspektor.

Meslikati, Nosratollah: *Licencié* in Geschichte und Geographie und Erziehungswissenschaften,

Assistent der Bibliothek.

5. Eine andere Fremdsprache oder arabische Sprache und Literatur.
Lizenz der Erziehungswissenschaften und Philosophie:

1. Erziehungswissenschaften (Paedagogische Psychologie, Soziologie vom paedagogischen Standpunkte aus, Philosophie der Erziehung, Prinzipien der Paedagogik, Organisation und Verwaltung der schulischen Grundungen und Institutionen, Prinzipien der Lehrerbildung, Geschichte der Paedagogik, didaktische Grundlagen des Unterrichts in hoeheren Schulen).
2. Prinzipien der Philosophie und ihre Geschichte.
3. Psychologie.
4. Philosophie der neueren Zeit oder der Antike.
5. Philologie einer Fremdsprache oder ihre Literatur.

Lizenz der Geschichte und Geographie:

1. und 2. Zwei Zeugnisse ueber iranische Geschichte.
3. Geographie Irans.
4. Weltgeschichte.
5. Allgemeine Erdkunde.

§8 Die genuegende Vorbildung fuer das Literaturwissenschaftliche Studium gewaehrt der geisteswissenschaftlich betonte Teil der Sekundarschule; und die Vorbildung fuer das wissenschaftliche Studium (Sciences) gewaehrt der naturwissenschaftlich betonte Teil der Sekundarschule. Wer mit literaturwissenschaftlicher Vorbildung die Lizenz in Naturwissenschaften erreichen will, und umgekehrt wer mit naturwissenschaftlich betonter Vorbildung die Lizenz in den literaturwissenschaftlichen Faechern erreichen will, der muss sich in der betreffenden Fakultael einer besonderen Pruefung unterziehen und sich in den ihm bis dahin fehlenden Materien bewaehren.

§9 Die Pruefungen finden am Anfang oder Ende jedes Studienjahres statt.

§10. Die Lizentiaten der literaturwissenschaftlichen (Lettres) und der naturwissenschaftlichen (Sciences) Fakultaelen koennen ebenfalls als die Lizentiaten der akademischen Lehrerbildungsanstalt gelten, wenn sie ein Zeugnis ueber die erziehungswissenschaftlichen Faechern besitzen.

§11. Das Kultusministerium wird zu jeder gewuenschten Zeit der akademischen Lehrerbildungsanstalt einen oder einige Kindergaerten, eine oder einige Primaer- (Dabestan) und Sekundarschulen (Dabirestan) fuer erziehungswissenschaftliche Untersuchungen und psychologische

Forschungen zur Verfuegung stellen.

§12. Jedes akademische Mitglied der Lehrerbildungsanstalt muss waehrend seines Studiums mindestens 50 Stunden in einer Sekundarschule oder einer Lehrerbildungsanstalt fuer die Primaerschulen unter der Aufsicht seiner Professoren Unterricht gegeben und eine Klasse geleitet haben.

§13 Die Lizentiaten der drei Fakultaelen koennen sich unter Beruecksichtigung der Anordnungen der Universitaet (Danesch-gah) fuer die Erlangung der Doktorwuerde anmelden.

Diese Bestimmungen sind in der 284. und 285. hoeheren Raetesitzung des Ministeriums fuer Erziehung und Volksbildung am 20. und 27. Schahriwar 1313 Hedjrie erlassen worden. (1)

Lage und Baulichkeiten: Im noerdlichen Teil der Stadt Teheran in der Naehie des Parlaments liegen die Baulichkeiten der akademischen Lehrerbildungsanstalt. An ihrer Stelle stand am Anfang der neunziger Jahre ein bekannter Lustgarten mit Schlossern und Wohnraeumen, die mit praechtigen Wandmalereien und Gemaelden versehen waren; deswegen nannte man auch die ganze Anlage „Negarestan“. Der Park mit seinen Wohnraeumen wurde von Fath-Ali Schah, dem Zeitgenossen Goethes, von dem der letztere im West-oestlichen Diwan redet, als staendiger Wohnsitz auserkoren. Manche fuer die Lokalgeschichte wichtigen Ereignisse sind hier stattgefunden, und manche Maerchen ueber den Lebenswandel des damaligen Herrschers in diesem Lustgarten sind noch im Munde. Aber die Zeit dieser Herrlichkeit ist schon lange dahin. Selbst vor zehn Jahren konnte man an dieser Stelle, wo einst ein „Negarestan“ stand, und wo einst die geraeumigen Hoersaale und Laboratorien mit herrlichsten Parkanlagen und Blumenbeeten entstehen sollten, nichts antreffen als einige Truemmerhaufen.

Die Bodenflaeche, die der Anstalt angehoert, hat eine Ausdehnung von mehr als 25000qm. Die Anstalt besteht vorlaeufig aus drei Gebaenden:

1. dem noerdlich gelegenen Verwaltungsgebaeude,
2. dem Zentralgebaeude, das aus 15 grossen Hoersaalen mit vier kleineren Raeumen besteht. An beiden Fluegeln findet man den gro-

(1) Siehe hierzu Zeitschrift „Ta'lim Wa Tarbiat“ (Unterricht und Erziehung) 4. Jahrg. 1313, Hefen 7, 8 S. 485-6, 512. Druckerei „Mehr“.

2. Fakultät der Literaturwissenschaften (Lettres)

§1. Die Zeugnisse, die in der Fakultät der Wissenschaften ausgestellt werden, sind fuer die folgenden Fächer: 1. Allgemeine Mathematik 2. Lehre der mathematischen Analysis 3. Mechanik 4. Astronomie 5. Allgemeine Physik 6. Allgemeine Chemie 7. Allgemeine Zoologie 8. Allgemeine Botanik 9. Allgemeine Geologie 10. Biologie und Physiologie.

§2. Die Zeugnisse, die in der Fakultät der Literaturwissenschaften ausgestellt werden, sind fuer die folgenden Fächer: 1. Iranische Literatur der nachislamischen Zeit 2. Iranische Literaturgeschichte der nachislamischen Zeit 3. Iranische Literatur der vorislamischen Periode-Iranische Philologie 4. Arabische Sprache und Literatur (Grammatik, Rhetorik, Literaturgeschichte) 5. Franzoesische Sprache fuer Vorgeschrittene 6. Franzoesische Literatur 7. Deutsche Sprache fuer Vorgeschrittene 8. Deutsche Literatur 9. Englische Sprache 10. Englische Literatur 11. Russische Sprache 12. Russische Literatur 13. Iranische Geschichte der vor- islamischen Periode und die Geschichte der altorientalischen Voelker einschliesslich der griechisch-roemischen Geschichte 14. Iranische Geschichte nach dem arabischen Einfall 15. Weltgeschichte 16. Kulturgeschichte 17. Archaeologie, Museumswissenschaft und Kunstwissenschaft 18. Geographie Irans 19. Geographie der anderen Laender 20. Philosophie der neueren Zeit 21. Philosophie der Antike 22. Geschichte und Prinzipien der Philosophie 23. Psychologie.

Der Lizentiat.

§3. Wer mindestens drei Zeugnisse von der Fakultät der Wissenschaften hat, der bekommt den Grad der „Licence“ der Fakultät der Wissenschaften (Sciences).

§4. Wer mindestens vier Zeugnisse von der Fakultät der Literaturwissenschaften besitzt, der bekommt den Grad der „Licence“ dieser Fakultät (Lettres).

§5. die Zeit des Studiums bis zur Lizenz dauert drei Jahre.

§6. Wenn die Lizenz auf dem Gebiete der mathematischen Wissenschaften, Physik und Chemie oder der Naturwissenschaften d. h. in einem Spezialfach

erlangt werden soll, so muss der Kandidat vier Zeugnisse in folgender Weise besitzen:

Lizenz der mathematischen Wissenschaften:

1. Allgemeine Lehre der Mathematik.
2. Analytische Geometrie.
3. Lehre der Mechanik.
4. Astronomie.

Lizenz der Physik und Chemie:

1. Allgemeine Lehre der Mathematik.
2. Allgemeine Lehre der Physik.
3. » » » Chemie.
4. Lehre der Mechanik.

Lizenz der Naturwissenschaften:

1. Allgemeine Lehre der Zoologie.
2. » » » Botanik.
3. Geologie.
4. Biologie und Physiologie.

§7. Wenn die Lizenz auf dem Gebiete der iranischen Literatur, der Fremdsprachen, Geschichte und Geographie oder Erziehungswissenschaften und Philosophie, d. h. in einem Spezialfach erfolgt werden soll, so muss der Kandidat fuerf Zeugnisse folgender Art besitzen:

Lizenz der iranischen Literatur:

1. Persische Sprache und Literatur der islamischen Periode.
2. Iranische Literaturgeschichte. » » »
3. Arabische Sprache und Literatur.
4. Prinzipien der Philosophie und ihre Geschichte.
5. Philologie einer Fremdsprache oder ihre Literaturgeschichte.

Lizenz der Fremdsprachen:

1. Philologie einer Fremdsprache.
2. Literatur derselben Sprache.
3. Erfolg in einem Pruefungsthema, das der Professor bestimmt, und die Abfassung eines Schriftstueckes ueber ein Thema, das von dem muendlichen verschieden ist; oder der Nachweis ueber ein Jahr Aufenthalt in dem Lande, dessen Sprache studiert wird.
4. Iranische Literatur oder Literaturgeschichte.

französischen Vorbildern Primaerschulen und aufs Persisch „Madresse-je ebtedai“ genannt wurden. (Es muss aber gesagt werden, dass ähnliche Schulen auch vor dieser Zeit in Iran bestanden haben).

Ehe vollstaendige und selbstaendige Sekundaerschulen eingerichtet werden konnten, fuegte man eine bzw. zwei drei Klassen vom Typus einer hoeheren Schule den Primaerschulen hinzu. Die Anzahl der angeschlossenen hoeheren Klassen wurde in meisten Faellen durch die Grosse der Staedte, die Zahl der Bevoelkerung und schliesslich durch den Entwicklungsvorsprung der Lokalitaet bestimmt. Allein aehnliche Gruende koennten auch die anfaengliche Entstehung hoeherer Klassen in Staedten wie Tabris, Rascht, Isfahan und nicht in suedlichen Staedten rechtfertigen.

Die langsame Evolution verursachte mit der Zeit eine akute Frage, und zwar: Welche Lehrkraefte sollen den Schuelern das Lehrgut uebertragen? Diese Frage, wie jede sonstige, war zuerst eingekneht in einer Kritik und zwar gegen die von den alten scholastischen Schulen ueberkommene Lehrerschaft. Also eine unbewusste Frage nach der Notwendigkeit eines der Psychologie des Schuelers und zugleich der des Stoffes gemaessigten Lehrkoerpers. Beinahe muessen wir in dieser Frage allein den Keim fuer die Entstehung hiesiger akademischen Lehrerbildungsanstalt suchen.

Unter diesen Voraussetzungen gruendete man in demselben Jahr (1919), in dem die Regierung offiziell an die Volksschulgruendung heranging, unter der Praesidentenschaft von Mirsa Abol-Hasan Khan Foroughi eine Zentrallehrerbildungsanstalt in Teheran.

Die Regierunguebernahme seiner kaiserlichen Majestaet Pahlavi im Jahre 1925 gab dem Erziehungsgedanken in unserem Lande einen neuen Impuls. Die Zahl der Schulen stiegen jaehrlich, und Sekundaerschulen wurden in allen groesseren Staedten gegrueudet (1).

Die Frage nach den vorgebildeten Lehrern gewann immer mehr an Bedeutung. Die Loesung wurde gefunden, indem man 1928 die im Jahre 1919 gegrueudete Zentrallehrerbildungsanstalt in eine akademische Lehrerbildungsanstalt umformte.

Ziel: Das Hauptgewicht des Unterrichtes in dieser Anstalt sollte daraufgelegt werden, dem Talent und der Neigung solcher jungen Menschen

(1) Siehe hierzu die Jahrbuecher des Ministeriums fuer Erziehung und Volksbildung, Gouvernement Imperial de Perse, Ministère de l'Instruction Publique, Service de la Statistique annuelle 1930—1931 (1309—1310) und 1931—1932 (1310—1311).

entgegenszukommen, die das Lehren als ihre Profession waelien wollen. Nichtsdestoweniger sind die gistes- und naturwissenschaftlichen Vorlesungen durch die kompetente Lehrkraefte so gehalten, dass auch denjenigen Studierenden die Gelegenheit zur Teilnahme geboten werden kann, die sich mit der Technik befassen oder in Europa und Amerika vorgeschrittene wissenschaftliche Kurse verfolgen wollen.

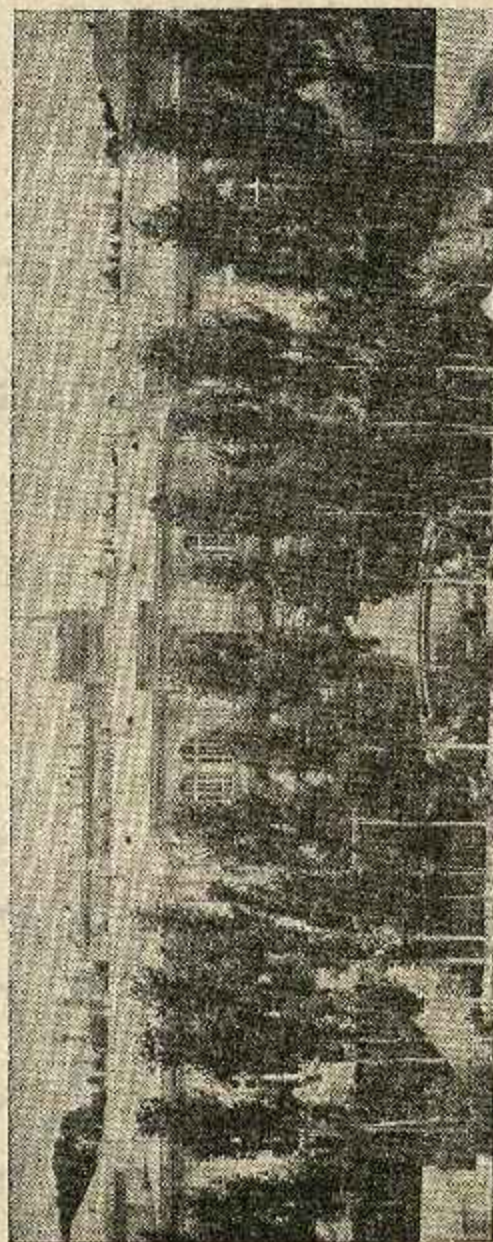
Im grossen Ganzen erteilt die Anstalt solche Kurse, die auf erziehungswissenschaftliche und zugleich fuer Iran praaktische Probleme bezogen sind. Man kann dieser Institution mit Recht die Fuhrerschaft auf dem Gebiete der sachlichen Reform in verschiedenen Zweigen der Volksbildung zusprechen; sie hat bereits alle Voraussetzungen getroffen, die fuer ein akademisches Studium in Iran noetig und der Charakteristik des Landes, seiner Tradition, und seiner Geschichte adaequat sind. Sie ist bestrebt, die Studenten mit denjenigen Bildungsprinzipien und denjenigen fortschrittlichen Tendenzen auszustatten, die ihnen bei der Uebernahme der Verantwortlichkeit als den zukuenftigen Lehrern, Rektoren, und Organisatoren der Erziehung und des Unterrichtes die beste Hilfe leisten.

Aufnahmebedingungen: Die akademische Lehrerbildungsanstalt nimmt solche Kandidaten auf, die ihr Bakkalaureat mit Erfolg erlangt haben; also nur diejenigen, die zwölf Schuljahre der Primaer- und Sekundaerschule beendet haben und auf ein Zeugnis ueber ihr gutes Betragen verfuegen werden unter die Studenten des ersten Jahrganges eingereiht. Ueberdies koennen diejenigen Studierenden, die ihr Studium in anderen Anstalten mit derselben Bildungsboeche wie die der Akademischen Lehrerbildungsanstalt begonnen haben, nach einer besonderen und erfolgreichen Aufnahmepruefung in den zweiten bzw. dritten Studienjahrgang aufgenommen werden.

Die allgemeine Ordnung und der Gang des Studiums.

Die akademische Lehrerbildungsanstalt, die vorlaeufig die Grundlage eines Teils der im Bau befindlichen neuen Universitaet bildet, schliesst neben der paedagogischen Akademie noch zwei andere Fakultaeten ein:

1. Fakultael der Wissenschaften (Sciences).

Die Nordseite von dem Zentralgebäude

Diesem Jahrbuch sind bereits zwei Jahrbücher vorausgegangen, deren Konzeption dem berechtigten Wunsche entsprach, die neuentstandene „Akademische Lehrerbildungsanstalt“ zu Teheran, ihre Geschichte, Lehrpläne, Baulichkeiten, Laboratorien, Leistungen und ihren Lehrkörper wie die Bemühungen, die sowohl durch die offizielle Initiative als auch durch die Bestrebungen der Mitglieder der Anstalt dem Aufbau dieser kulturellen Einrichtung dargebracht worden sind, einem bereiteren Kreis unseres Volkes bekannt zu geben. Dieser Gedanke wurde dadurch vervollkommen, dass man dem ersten Jahrbuch 1933 einige Seiten in französischer Sprache und dem zweiten von 1934 einen kurzen englischen Bericht beigab, damit der europäisch-amerikanische Kulturkreis ebenfalls von unserer Aufbauarbeit Kenntnis nehmen kann.

Die Jahrbuchkommission, die eine Unternehmung der Studentenschaft ist, hat nun für dieses Jahr vorgesehen, die akademische Lehrerbildungsanstalt (Dānesh-Serāje-ali genannt) dem deutschen Sprachgebiet bekannt zu machen, um dadurch den Weg zu einer engeren kulturellen Fühlungnahme mit den Deutschen zu ebnen.

Geschichtliches (1): Die geistigen Strömungen, die seit dem Ende des vergangenen Jahrhunderts vom Westen aus den iranischen Geist bewegten, brachten zugleich die Tendenz nach moderner Bildung mit sich. Die Blickrichtung ging, wenn auch zuerst unbewusst, auf die Bedingungen der von der erwachten Mentalität ersehnten kulturellen Entwicklung. Man legte mit der Zeit ein beträchtliches Gewicht auf schulische Erziehung. Aber die Verwirklichung einer ersten methodisch gerechtfertigten Bildung hatte dennoch kräftigeren Bedingungen.

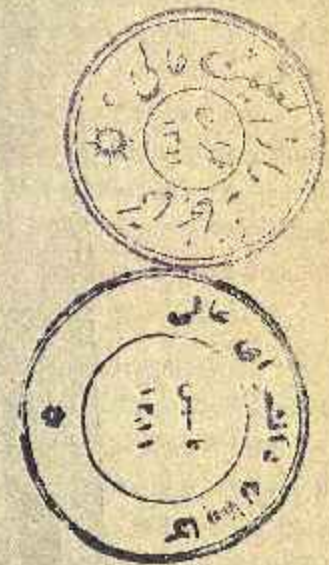
Im Jahre 1919 eröffnete das Kultusministerium sowohl in Teheran als auch in den Provinzen eine Anzahl moderner Volksschulen, die nach ihren

(1) Siehe hierzu Dr. Sadig, Isa Khan, *Modern Persia and her educational system*, Diss. der Columbia University, New York City 1911.

دانشگاه
کتابخانه
و مدرسه

JAHRBUCH
der akademischen
Lehrerbildungsanstalt
zu
Teheran - Iran

Juli 1935

Imp. „Roschenai“

ingen,
ndene
Lehr-
rper
e als
fbau
pste-
nde
ige
zen
reis

aft
an-
nt
3-

u
t
.

Mächtig ist, wer wissend ist.
FERDOUSSI

JAHRBUCH
der akademischen
Lehrerbildungsanstalt
ZU
Teheran - Iran

Juli 1935

Imp. „Roschena“

۳۷۳۹